

Usmernenie č.: 16/2008 - U

Aktualizácia č.: 3

Vecné zameranie: Usmernenie k nezrovnalostiam v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo

Vydáva: Sekcia európskych a medzinárodných záležitostí v spolupráci so Sekciou auditu a kontroly MF SR

Určené pre: platobný orgán/certifikačný orgán, riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom, platobnú jednotku, sekciu auditu a kontroly MF SR (orgán auditu), spolupracujúci orgán, samostatné oddelenie správneho konania MF SR, územne príslušné správy finančnej kontroly, útvar vnútorného auditu PPA a útvar následnej finančnej kontroly PPA

Počet príloh: 6

Dátum vydania: 28.03.2011

Dátum platnosti: 01.04.2011

Schválili:

.....
Mgr. Marcela Zubriczká
generálna riaditeľka
sekcie európskych a medzinárodných záležitostí

.....
Ing. Iveta Turčanová
generálna riaditeľka
sekcie auditu a kontroly

OBSAH

1. ZÁKLADNÉ PRÁVNE PREDPISY	5
1.1 Právne predpisy EÚ	5
1.2 Právne predpisy SR	6
1.3 Iné dokumenty	6
2. VYMEDZENIE POJMOV	8
2.1 Vymedzenie pojmov z hľadiska úpravy právnych predpisov EÚ	8
2.2 Vymedzenie pojmov z hľadiska úpravy právnych predpisov SR	9
3. TYPY NEZROVNALOSTÍ	14
4. FÁZY VÝVOJA NEZROVNALOSTÍ	16
4.1 Vznik nezrovnalosti	16
4.2 Prvá informácia o nezrovnalosti	16
4.3 Zistenie nezrovnalosti	17
4.4 Oznámenie nezrovnalosti	17
4.4.1 Oznámenie nezrovnalosti EK	18
4.4.2 Oznámenie nezrovnalosti na národnej úrovni	19
4.4.3 Aktualizácia údajov nezrovnalosti	28
4.5 Riešenie nezrovnalosti	31
4.5.1 Vysporiadanie finančných prostriedkov na základe zmluvy	32
4.5.2 Vysporiadanie finančných vzťahov v nadväznosti na konkurz alebo reštrukturalizáciu	33
4.5.3 Prijatie účinných nápravných opatrení na odstránenie nezrovnalosti	35
4.6 Správne konanie	35
4.7 Vymáhanie nezrovnalosti	36
4.8 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti v SR	37
4.8.1 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti do dňa skončenia kontroly/vládneho auditu	39
4.8.2 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov	40
4.8.3 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní	40
4.8.4 Pokyny k vysporiadaniu finančných prostriedkov	40
4.8.5 Správa pohľadávok z titulu nezrovnalostí	41
4.9 Finančné opravy a finančné vysporiadanie s EK	42
4.9.1 Finančné opravy	42
4.9.2 Vykonanie finančnej opravy	43
4.10 Ukončenie pomoci EÚ	44
5. OPATRENIA NA PREDCHÁDZANIE VZNIKU NEZROVNALOSTÍ	44
5.1 Dodržiavanie zásady oddelenia funkcií	45
5.2 Transparentné písomné postupy	45
5.3 Stanovenie popisov konkrétnych pracovných pozícií	45
5.4 Zachovanie informačnej väzby medzi subjektmi	46
5.5 Transparentný a kontrolovateľný systém registrácie	46
5.6 Audit trail	47
5.7 Opis systémov riadenia a kontroly	47
5.8 Evidencia údajov v informačných systémoch	48
5.9 Účtovný systém	48
5.10 Výkon kontroly, auditu a certifikácie	49
5.10.1 Výkon kontroly riadiacim orgánom	49
5.10.2 Výkon certifikácie prostredníctvom certifikačného orgánu	50
5.10.3 Výkon vládneho auditu orgánom auditu a spolupracujúcimi orgánmi	51
5.11 Zvyšovanie odbornej kvalifikácie a transfer skúseností	52
6. PRÍLOHY	53

Zoznam skratiek

CEDIS	Centrálny evidenčný databázový informačný systém
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CO	Certifikačný orgán
EDA	Európsky dvor audítorov
EFF	Európsky fond pre rybné hospodárstvo
EK	Európska komisia
ELUR	Evidenčný list úprav rozpočtu
ES	Európske spoločenstvo
EÚ	Európska únia
ISUF	Informačný systém účtovníctva fondov
ITMS	Monitorovací systém pre štrukturálne fondy a Kohézny fond
KF	Kohézny fond
KP/PP/P	Konečný prijímateľ/prijemca pomoci/prijímateľ
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
OA	Orgán auditu
OLAF EK	Európsky úrad pre boj proti podvodom
OP	Operačný program
PO	Platobný orgán
PJ	Platobná jednotka
PPA	Pôdohospodárska platobná agentúra
RO	Riadiaci orgán
SFK	Správa finančnej kontroly
SORO	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SR	Slovenská republika
SŽP	Súhrnná žiadosť o platbu
ŠR	Štátny rozpočet
ŠF	Štrukturálne fondy
TZ	Trestný zákon – zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
VO	Verejné obstarávanie
ZoVO	Zákon o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov
ŽoP	Žiadosť o platbu

Usmernenie k nezrovnalostiam v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo

ÚVOD

Základným cieľom tohto usmernenia je spracovanie postupu informačných a finančných tokov pri riešení nezrovnalostí v rámci finančného riadenia, ktoré vznikli porušením právnych predpisov EÚ alebo právnych predpisov SR a ktoré spôsobili alebo mohli spôsobiť poškodenie všeobecného rozpočtu EÚ alebo štátneho rozpočtu SR.

Aktualizácia usmernenia č. 3 sa týka úpravy vybraných oblastí, najmä zostručenia neaktuálnych metodických postupov pre programové obdobie 2004 – 2006 a zároveň doplnenia a spresnenia postupov v oblasti uzatvárania prípadov nezrovnalostí štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v nadväznosti na ukončenie jednotlivých programových dokumentov a projektov.

Platná aktualizácia usmernenia podrobnejšie rozpracováva postupy riešenia nezrovnalostí v rámci finančného riadenia programového obdobia 2007 - 2013, a to najmä pre oblasť spracovania údajov o nezrovnalostiach a vysporiadaných finančných prostriedkoch v rámci prepojenia informačných systémov - monitorovacieho systému ITMS a účtovného systému ISUF a oblasť vzájomného započítania pohľadávok z nenávratného finančného príspevku v súlade s § 28 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov. Zmeny v rámci aktualizácie usmernenia sú vykonané aj v súvislosti s účinnosťou nariadenia Komisie (EÚ) č. 1249/2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 498/2007, ktorým sa stanovujú podrobné vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo.

V nadväznosti na zrušenie metodického usmernenia MF SR č. 4/2010 - U sa v platnom usmernení zohľadnil základný postup k vysporiadaniu finančných vzťahov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu/ISPA Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo v nadväznosti na vyhlásenie konkurzu alebo povolenie reštrukturalizácie.

Poslednou výraznou úpravou v rámci aktualizácie č. 3 bolo vypustenie pôvodnej časti 6. Evidencia údajov v systéme ITMS, a to z dôvodu rozpracovania osobitného metodického dokumentu - Manuálu MF SR č. 2/2010 - M k evidencii nezrovnalostí, žiadostí o vrátenie finančných prostriedkov a oznámení vysporiadaní finančných vzťahov v systémoch ITMS a ISUF v programovom období 2007 – 2013.

Na sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom sa vzťahujú práva a povinnosti riadiaceho orgánu stanovené týmto usmernením, resp. všetky ustanovenia tohto usmernenia týkajúce sa riadiaceho orgánu v rozsahu určenom v splnomocnení.

Zrušujúce ustanovenia:

Zároveň sa na nezrovnalosti v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre programové obdobie 2004 - 2006 odo dňa 1.11.2008 **nevzťahuje**:

Usmernenie sekcie európskych a medzinárodných záležitostí MF SR k nezrovnalostiam v rámci finančného riadenia predvstupových a povstupových fondov EÚ a ostatných finančných nástrojov č. 2/2006 - NF zo dňa 01.05.2006 a

zrušuje sa:

Metodické usmernenie MF SR č. 1/2007 - M Manuál evidencie nezrovnalostí a vrátených finančných prostriedkov v ITMS zo dňa 01.09.2007,

Metodické usmernenie č. 4/2010-U k vysporiadaniu finančných vzťahov v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu/ISPA Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo v nadväznosti na vyhlásenie konkurzu alebo povolenie reštrukturalizácie.

Toto usmernenie je určené pre platobný orgán/certifikačný orgán, riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom, platobnú jednotku, sekciu auditu a kontroly MF SR (orgán auditu), spolupracujúci orgán, samostatné oddelenie správneho konania MF SR, územne príslušné správy finančnej kontroly, útvar vnútorného auditu PPA a útvar následnej finančnej kontroly PPA. Na účely podnikania tretími subjektmi, lektorskej činnosti, resp. uskutočňovania školenia, môže byť toto usmernenie použité iba s predchádzajúcim písomným súhlasom Sekcie európskych a medzinárodných záležitostí MF SR.

1. ZÁKLADNÉ PRÁVNE PREDPISY

1.1 Právne predpisy EÚ

- Nariadenie Komisie (ES) č. 1681/1994 o nezrovnalostiach a vrátení neoprávnene a chybné vyplatených čiastok a o organizácii informačného systému pre štrukturálne politiky v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 1681/1994“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 2035/2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskej komisie č. 1681/1994 o nezrovnalostiach a vrátení neoprávnene a chybné vyplatených čiastok a o organizácii informačného systému pre štrukturálne politiky v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 2035/2005“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1831/1994 o nezrovnalostiach a spätnom získaní súm neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Kohézneho fondu a o organizácii informačného systému v tejto oblasti v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 1831/1994“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 2168/2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Komisie č. 1831/1994 o nezrovnalostiach a spätnom získaní súm neoprávnene vyplatených v súvislosti s financovaním Kohézneho fondu a o organizácii informačného systému v tejto oblasti v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 2168/2005“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 2988/1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 2988/1995“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 2185/1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste vykonávaných Európskou komisiou za účelom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 2185/1995“)
- Nariadenie (ES) Európskej komisie č. 448/2001 ustanovujúce podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady č. 1260/1999 pokiaľ ide o opravy financovania pomoci poskytovanej zo štrukturálnych fondov v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 448/2001“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1260/1999 ustanovujúce všeobecné pravidlá o štrukturálnych fondoch v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1260/1999“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1447/2001, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady č. 1260/1999 ustanovujúce všeobecné ustanovenia o štrukturálnych fondoch v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1447/2001“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1105/2003, ktorým sa mení nariadenie Rady č. 1260/1999 ustanovujúce všeobecné pravidlá o štrukturálnych fondoch v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1105/2003“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 438/2001 ustanovujúce podrobné pravidlá implementácie nariadenia Rady č. 99/1260 pokiaľ ide o systém riadenia kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 438/2001“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 2355/2002, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Komisie č. 438/2001, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady č. 1260/1999, pokiaľ ide o systémy riadenia a kontroly pre pomoc poskytovanú v rámci štrukturálnych fondov v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 2355/2002“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1164/1994, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1164/1994“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 1386/2002, ktorým sa ustanovujú presné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady č. 1164/1994 ohľadne riadiacich a kontrolných systémov v súvislosti s finančnou pomocou, ktorá sa poskytuje z KF a postupom pri vykonávaní finančných opráv v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 1386/2002“)
- Nariadenie Komisie (ES) č. 448/2004, ktorým sa mení nariadenie Komisie č. 1685/2000 stanovujúce podrobné pravidlá pre implementáciu nariadenia Rady č. 1260/1999 týkajúce sa oprávnenosti výdavkov operácií spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov, a ktoré ruší nariadenie Komisie č. 1145/2003 v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 448/2004“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1605/2002“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady č. 1260/1999 v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1083/2006“)
- Nariadenie Európskej komisie (ES) č. 1828/2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 1828/2006“)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, ktorým sa zrušuje nariadenie č. 1783/1999 v platnom znení (ďalej len „Nariadenie č. 1080/2006“)
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 o Európskom sociálnom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie č. 1784/1999 v platnom znení (ďalej len „Nariadenie č. 1081/2006“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a zrušuje nariadenie č. 1164/1994 v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1084/2006“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo v platnom znení (ďalej len „Nariadenie

Rady č. 1198/2006“)

- Nariadenie Európskej komisie (ES) č. 498/2007, ktorým sa stanovujú podrobné vykonávacie pravidlá nariadenia Rady č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Komisie č. 498/2007“)
- Nariadenie Rady (ES) č. 1103/1997 o určitých ustanoveniach týkajúcich sa zavedenia eura v platnom znení
- Nariadenie Európskej komisie (ES) č. 1302/2008 o centrálnej databáze vylúčených subjektov v platnom znení (ďalej len „Nariadenie Rady č. 1302/2008“)
- Nariadenie Európskej komisie (ES) č. 846/2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1828/2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja
- Nariadenie Komisie (EÚ) č. 1249/2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 498/2007, ktorým sa stanovujú podrobné vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1198/2006 o Európskom fonde pre rybné hospodárstvo (ďalej aj ako „Nariadenie EK č. 1249/2010“)
- Rozhodnutie Komisie č. 2010/802/EÚ, ktorým sa určité prípady nezrovnalostí vyplývajúcich z operácií spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov a z Kohézneho fondu na programové obdobie 2000 – 2006 oslobodzujú od požiadaviek na podávanie osobitných správ stanovených v článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1681/94 a v článku 5 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1831/94 (ďalej aj ako „Rozhodnutie EK č. 2010/802/EÚ“)

1.2 Právne predpisy SR

- Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy“)
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 659/2007 Z. z. zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov / Zákon č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy zákona č. 82/2005 Z. z.
- Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov

1.3 Iné dokumenty

- Metodika Európskej komisie - Usmernenie k princípom, kritériám a indikatívnemu rozsahu finančných korekcií aplikovaných Európskou komisiou pri stanovení finančných korekcií podľa čl. 39 ods. 3 Nariadenia Európskej komisie č. 1260/1999
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie k princípom, kritériám a indikatívnemu rozsahu finančných korekcií aplikovaných Európskou komisiou pri stanovení finančných korekcií podľa čl. H (2) Prílohy II Nariadenia Európskej komisie č. 1164/1994, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie o určení finančných korekcií/opráv, ktoré je potrebné uplatňovať na výdavky spolufinancované zo štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie o určení finančných korekcií/opráv, ktoré je potrebné uplatňovať na výdavky spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania
- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument COCOLAF vo veci „Boj proti podvodom a ďalším ilegálnym aktivitám, Povinnosť členského štátu oznamovať nezrovnalosti: praktické opatrenia“

- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument zavedenia osvedčených postupov k certifikačnej funkcii platobného orgánu
- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument týkajúci sa osvedčených postupov v súvislosti s overovaniami riadenia, ktoré majú vykonávať členské štáty pri projektoch spolufinancovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie k overovaniu riadenia, ktoré majú vykonávať členské štáty pri projektoch spolufinancovaných štrukturálnymi fondmi a Kohéznym fondom pre programové obdobie 2007-2013
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie k funkciám certifikačného orgánu pre programové obdobie 2007-2013
- Metodika Európskej komisie - Informácia k indikátorom podvodu v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu
- Metodika Európskej komisie - Pracovný dokument Európskej komisie – Príloha k správe o nezrovnalostiach týkajúca sa 18. ročného výkazu implementácie štrukturálnych fondov
- Metodika Európskej komisie - Usmernenie certifikačných orgánov k oznamovaniu stiahnutých súm, vrátených súm, súm, ktoré majú byť vrátené a nevymožiteľných súm, pre programové obdobie 2007 – 2013 a zvyšok programového obdobia 2004 – 2006
- Dohovor vyhotovený na základe článku K.3 Zmluvy o Európskej únii o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť dňa 29.12.2006
- Konceptia systému finančného riadenia štrukturálnych fondov
- Konceptia systému finančného riadenia Kohézneho fondu
- Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 - 2013
- Systém finančného riadenia Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo na programové obdobie 2007 - 2013
- Postupy pre vládny audit štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo a k nim vydané metodické usmernenia
- Národná stratégia ochrany finančných záujmov EÚ v SR
- Usmernenie k nezrovnalostiam v rámci riadenia a implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu
- Metodické usmernenie k stanovovaniu podmienok účasti vo verejnom obstarávaní a k stanovovaniu kritérií na vyhodnotenie ponúk
- Pokyn Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/13619/2009-243 k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania
- Metodické usmernenie Ministerstva financií Slovenskej republiky k identifikácii platieb na účely jednoznačného určenia typu finančného vysporiadania NFP zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pre konečných prijímateľov/príjemcov pomoci/prijímateľov
- Metodické usmernenie Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (CKO) v oblasti verejného obstarávania
- Metodický výklad pojmov k zákonu č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
- Manuál nahlasovania nezrovnalostí

2. VYMEDZENIE POJMOV

2.1 Vymedzenie pojmov z hľadiska úpravy právnych predpisov EÚ

Pojem nezrovnalosť je všeobecne definovaný v súlade s nariadením Rady (ES, Euratom) č. 2988/1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev:

Nezrovnalosť - akékoľvek porušenie práva Európskej únie vyplývajúce z konania alebo opomenutia konania hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by mohlo byť poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo rozpočtov nimi spravovaných, a to buď znížením alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vybraných v mene Európskej únie alebo započítaním neoprávnenej výdavkovej položky do rozpočtu Európskej únie.

Táto definícia pokrýva všetky typy konania, **úmyselné** alebo **neúmyselné konanie (nedbanlivosť)** hospodárskeho subjektu, ktoré **malo** alebo **by malo** efekt poškodenia všeobecného rozpočtu EÚ.

Pojem nezrovnalosť je definovaný **pre programové obdobie 2007 - 2013¹** v súlade s nariadením Rady č. 1083/2006 a nariadením Rady č. 1198/2006 takto:

Nezrovnalosť - akékoľvek porušenie práva Európskej únie, ktoré vyplýva z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie zaťažením všeobecného rozpočtu neoprávnenu výdavkovou položkou.

Táto definícia pokrýva všetky typy konania, **úmyselné** alebo **neúmyselné konanie (nedbanlivosť)** hospodárskeho subjektu, ktoré **malo** alebo **by malo** efekt poškodenia všeobecného rozpočtu EÚ.

Na účely nariadenia Komisie č. 1828/2006 a nariadenia Komisie č. 498/2007 pod pojmom:

"Hospodársky subjekt" sa rozumie akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ako aj akékoľvek iné subjekty zúčastňujúce sa na finančnej pomoci fondov/EFF, s výnimkou členských štátov pri výkone verejných právomocí.

„Prvé administratívne alebo súdne vyšetrowanie/zisťovanie“ sa rozumie prvé písomné hodnotenie príslušného orgánu, buď administratívne alebo súdne, ktoré na základe konkrétnych faktov uvádza existenciu nezrovnalostí bez toho, aby bola dotknutá možnosť následnej opravy alebo odvolania tohto záveru následkom vývoja v priebehu administratívnych alebo právnych postupov.

„Podozrenie z podvodu“ sa rozumie nezrovnalosť, na základe ktorej sa začne správne a/alebo súdne konanie na národnej úrovni s cieľom určiť, či došlo k úmyselnému konaniu, a to najmä k podvodu podľa čl. 1 ods. 1 písm. a) Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev.

D3 ods. 2 trestného poriadku, ktorý pre Slovenskú republiku nadobudol platnosť dňa 29.12.2006, definuje **„Podvod dotýkajúci sa finančných záujmov Európskej únie“**

- a) v súvislosti **s výdavkami** ako

každý úmyselný čin alebo opomenutie súvisiace s

- ⇒ používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok odcudzenie alebo protiprávne zadržanie finančných prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo z rozpočtov spravovaných Európskou úniou alebo v jej mene,
- ⇒ nezverejnením informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok,
- ⇒ nesprávnym použitím týchto prostriedkov na iné účely, ako sú tie, na ktoré boli pôvodne vyčlenené.

- b) v súvislosti **s príjmami** ako

každý úmyselný čin alebo opomenutie súvisiace s

- ⇒ používaním alebo predkladaním nepravých, nesprávnych alebo neúplných výkazov alebo dokumentov, ktoré majú za následok nezákonný úbytok prostriedkov zo všeobecného rozpočtu Európskej únie alebo z rozpočtov spravovaných Európskou úniou alebo v jej mene,

¹ Pre programové obdobie 2004 – 2006 je pojem nezrovnalosť definovaný v súlade s nariadením Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005.

- ⇒ nezverejnením informácií v rozpore s konkrétnou povinnosťou, ktoré má rovnaký účinok,
- ⇒ nesprávnym použitím právoplatne nadobudnutého zisku, ktoré má rovnaký účinok.

Európska komisia vypracovala pracovný dokument „Informácia k indikátorom podvodu v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Európskeho sociálneho fondu a Kohézneho fondu“, ktorý okrem najčastejších indikátorov podvodu v oblasti zmlúv, verejného obstarávania, pracovných výdavkov a poskytovania konzultačných služieb uvádza základné členenie podvodu podľa ACFE².

ACFE člení podvody do 3 typov pre určenie oblasti, v ktorých sa podvody vyskytujú:

- ⇒ úmyselná manipulácia s finančnými výkazmi (napr. nesprávne oznamovaný príjem/výnos),
- ⇒ odcudzenie/prisvojenie si hnutelného alebo nehnuteľného majetku (napr. podvodná refundácia výdavkov),
- ⇒ korupcia (napr. podplácanie, prijímanie úplatku, podvodné zmanipulovanie ponúk, utajený konflikt záujmov, sprenevera).

V oblasti zmlúv a verejného obstarávania uvedený dokument precizuje indikátory podvodov týkajúcich sa korupcie, podplácania, prijímania úplatku, získania provízie, utajeného konfliktu záujmov, tajne dohodnutých ponúk, nevyvážených ponúk, zmanipulovania určenia bližších špecifikácií pri požiadavkách na ponuky, úniku informácií pri ponuke, manipulácií ponúk, neoprávnených ohodnotení jediného dodávateľa, kúpy tovarov zámerne rozdelené na viac častí viacerými zmluvami, nesprávneho účtovania nákladov, chybné ocenenie/stanovenie ceny, nedodržanie zmluvných podmienok, falošných, zvyšovaných a duplicitných faktúr, neexistujúcich poskytovateľov služieb/dodávateľov, zámeny produktu špecifikovanom v zmluve.

V oblasti pracovných výdavkov a poskytovania konzultačných služieb sa precizujú indikátory podvodov týkajúce sa fiktívnych pracovných výdavkov, nadčasov, poskytovania konzultačných služieb a kategórií prác.

2.2 Vymedzenie pojmov z hľadiska úpravy právnych predpisov SR

Pojem nezrovnalosť je široko koncipovaný a ako porušenie práva EÚ zahŕňa množstvo ustanovení právnych predpisov EÚ, ktorých porušením je alebo by mohlo byť poškodenie všeobecného rozpočtu Európskej únie v podmienkach legislatívy EÚ. Ustanovenia legislatívy SR, ktoré sú potrebné vo väzbe na plnú účinnosť komunitárneho/úniijného práva, sú taktiež považované za súčasť systému ochrany finančných záujmov EÚ podľa nariadenia Rady č. 2988/1995. Rozsah pojmu nezrovnalosť musí byť zvažovaný vo väzbe na podmienky legislatívy SR, a to z dôvodu, že slovenský právny poriadok obsahuje právne predpisy, ktoré upravujú ochranu finančných záujmov EÚ na národnej úrovni.³ Povinnosť prijať potrebnú legislatívu alebo iné regulačné opatrenia na úrovni členského štátu v oblasti ochrany finančných záujmov EÚ ustanovujú nariadenia EÚ.⁴ Spoločné programy Slovenskej republiky a Európskej únie sú programy financované podielovo z prostriedkov Európskej únie a zo zdrojov štátneho rozpočtu.⁵ Ustanovenia právnych predpisov SR (upravujúce napr. oblasť rozpočtových pravidiel, verejného obstarávania, finančnej kontroly a vládneho auditu, účtovníctva) sú považované za súčasť systému ochrany finančných záujmov EÚ.

Významným nástrojom zabezpečenia ochrany finančných záujmov EÚ je zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, uzavretá medzi poskytovateľom (RO) a prijímateľom⁶. Na základe tohto zmluvného dokumentu sa poskytovateľ (RO) zaväzuje, že poskytne nenávratný finančný príspevok prijímateľom v súlade s ustanoveniami tejto zmluvy a s platnými a účinnými všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky a právnymi aktmi EÚ. Predmetná zmluva rovnako zaväzuje prijímateľa prijať a použiť poskytnutý nenávratný finančný príspevok v súlade s podmienkami určenými v tejto zmluve a projekt realizovať riadne a včas. Práva a povinnosti vyplývajúce z tejto zmluvy pre obe zmluvné strany sa dotýkajú aj oblasti zabezpečenia ochrany finančných záujmov EÚ, a to aj prostredníctvom definovania porušenia zmluvy, rešpektujúc požiadavky právnych predpisov EÚ a SR.

V praxi môžu nastať prípady, kedy sa za nezrovnalosť (v zmysle vyššie uvedeného) považuje aj porušenie právnych predpisov EÚ alebo SR, ktoré vo svojich ustanoveniach chránia finančné záujmy EÚ ako aj prípady, kedy nezrovnalosť nemusí vždy predstavovať porušenie právneho predpisu SR a naopak porušenie právneho predpisu SR nemusí vždy zodpovedať nezrovnalosti. Je preto potrebné špecifikovať, či je konkrétne zistenie alebo zistený nedostatok

- ⇒ porušením legislatívy EÚ alebo
- ⇒ porušením legislatívy EÚ a súčasne porušením legislatívy SR.

Nezrovnalosť vznikne v dôsledku porušenia právnych predpisov EÚ alebo SR, príp. porušením zmluvných dokumentov, ktoré upravujú pravidlá a podmienky pre poskytnutie a použitie prostriedkov EÚ a prostriedkov štátneho rozpočtu, úmyselného alebo spôsobeného nedbalosťou, pričom toto porušenie vyplýva z konania alebo opomenutia konania subjektu (RO alebo prijímateľa) a jeho dôsledkom je alebo by mohlo byť poškodenie rozpočtu EÚ alebo rozpočtu verejnej správy.

Z hľadiska úpravy právnych predpisov SR do systému ochrany finančných záujmov EÚ môže vzniknúť nezrovnalosť napr. ako:

2.2.1 *Nezrovnalosť ako porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy*

² Asociácia certifikovaných vyšetrovateľov podvodného konania.

³ Časťou komplementarity medzi legislatívou EÚ a legislatívou SR, ktorá zabezpečuje ochranu finančných záujmov, je potreba špecifikovať pri oznamovaní podvodov a nezrovnalostí relatívne podiely každého zdroja financovania ⇒ prostriedky EÚ a prostriedky zo zdrojov SR.

⁴ Pre obe programové obdobia pozri napr. nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 2988/1995.

⁵ Pozri Finančný spravodajca č. 10/2010.

⁶ Na účely programového obdobia 2004 – 2006 sa pod pojmom prijímateľ rozumie konečný prijímateľ/príjemca pomoci.

Vo vzťahu k finančným prostriedkom EÚ a finančným prostriedkom ŠR, má na vznik nezrovnalosti priamy vplyv porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, pričom § 31 citovaného zákona definuje jednotlivé druhy porušenia finančnej disciplíny. Jednotlivé prípady zistení, zistených skutočností a nedostatkov je potrebné posudzovať individuálne, nakoľko nezrovnalosť nemusí vždy predstavovať porušenie finančnej disciplíny a naopak porušenie finančnej disciplíny nemusí vždy zodpovedať nezrovnalosti.

Ak ide o porušenie povinnosti uvedenej v zmluve o poskytnutí NFP (alebo rozhodnutia o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba) a toto porušenie povinnosti neznamena porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písmena a), b), c), d) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, nejde o zmluvnú pokutu a zároveň spôsobenie nezrovnalosti sa považuje za také porušenie podmienok poskytnutia NFP, s ktorým sa spája povinnosť vrátenia NFP alebo jeho časti, v prípade, ak prijímateľ takýto NFP alebo jeho časť nevráti postupom určeným v zmluve o poskytnutí NFP alebo v rozhodnutí o schválení žiadosti, bude sa na toto porušenie podmienok zmluvy o poskytnutí NFP alebo rozhodnutia o schválení žiadosti, aplikovať ustanovenie druhej vety § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Nezrovnalosť môže predstavovať aj nesplnenie povinnosti podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, za ktoré je uložená pokuta podľa § 32 citovaného zákona.

§ 31 Porušenie finančnej disciplíny

(1) Porušením finančnej disciplíny je

- a) poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov v rozpore s určeným účelom,
- b) poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým dôjde k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov,
- c) neodvedenie prostriedkov subjektu verejnej správy v ustanovenej alebo určenej lehote a rozsahu,
- d) neodvedenie výnosu z verejných prostriedkov do rozpočtu subjektu verejnej správy podľa tohto alebo osobitného zákona,
- e) prekročenie lehoty ustanovenej alebo určenej na použitie verejných prostriedkov,
- f) prekročenie rozsahu splnomocnenia na prevzatie záväzkov podľa § 19 ods. 5,
- g) umožnenie bezdôvodného obohatenia získaním finančného prospechu z verejných prostriedkov,
- h) konanie v rozpore s § 15 až 18,
- i) použitie verejných prostriedkov na financovanie, založenie alebo zriadenie právnickej osoby v rozpore s týmto zákonom alebo osobitnými predpismi,
- j) nehospodárne, neefektívne a neúčinné vynakladanie verejných prostriedkov,
- k) nedodržanie ustanoveného alebo určeného spôsobu nakladania s verejnými prostriedkami,
- l) úhrada preddavku z verejných prostriedkov v rozpore s týmto zákonom alebo v rozpore s podmienkami určenými pri poskytnutí verejných prostriedkov,
- m) porušenie pravidiel a podmienok pri poskytovaní prostriedkov z rozpočtu verejnej správy subjektom verejnej správy,
- n) porušenie pravidiel a podmienok, za ktorých boli verejné prostriedky poskytnuté.

(2) Za porušenie finančnej disciplíny podľa odseku 1 písm. a) sa nepovažuje taká realizácia výdavkov, pri ktorej dôjde k nesprávnemu zatriedeniu výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie, ak je dodržaný vecne vymedzený účel použitia verejných prostriedkov.

Podľa ustanovenia § 31 ods. 7 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy „subjekt verejnej správy, ktorý porušil finančnú disciplínu, je povinný uplatniť voči zamestnancovi zodpovednému za porušenie finančnej disciplíny postup podľa osobitných predpisov“ (napríklad podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, resp. podľa zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov). „Ak sa verejné prostriedky poskytli za podmienok, ktorých nesplnenie je spojené s povinnosťou ich vrátenia, uplatní sa pri porušení týchto podmienok rovnaký postup vrátane sankcie ako pri porušení finančnej disciplíny podľa § 31 odseku 1 písm. b).“

Pri hospodárení s finančnými prostriedkami EÚ a finančnými prostriedkami zo zdrojov štátneho rozpočtu môže mať na vznik nezrovnalosti priamy dopad porušenie pravidiel a podmienok riadiacim orgánom, sprostredkovateľským orgánom pod riadiacim orgánom alebo platobnou jednotkou pri ich poskytovaní prijímateľovi najmä podľa § 31 ods. 1 písm. m) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

2.2.2 Nezrovnalosť ako trestný čin podľa ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Keďže pri financovaní projektov zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú prijímateľom poskytované finančné prostriedky, pri nesprávnom, resp. neoprávnenom použití týchto prostriedkov dochádza vo väčšine prípadov k prekročeniu finančného limitu „malej škody“ (škoda prevyšujúca sumu 266 EUR), ktorej vznik je podľa príslušných ustanovení Trestného zákona jednou z podmienok pre kategorizáciu protiprávneho konania ako trestného činu, ak tento zákon v osobitnej časti vyžaduje v základnej skutkovej podstate spôsobenie škody ako majetkový následok trestného činu a neuvádza jej výšku.

Ustanovenie § 261 ods. 1 Trestného zákona definuje trestný čin „**Poškodzovania finančných záujmov ES**“ takto: „Kto použije alebo predloží falšovaný, nesprávny alebo neúplný výkaz alebo doklad, alebo neposkytne povinné údaje, alebo použije prostriedky zo všeobecného rozpočtu Európskych spoločenstiev, z rozpočtu spravovaného Európskymi spoločenstvami alebo v zastúpení Európskych spoločenstiev na iný účel, ako boli pôvodne určené, a tým umožní spôsobenie sprenevery, alebo protiprávne zadržanie prostriedkov z uvedeného rozpočtu, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.“

„Kto z nedbanlivosti poškodí finančné záujmy Európskych spoločenstiev, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok (§ 263 TZ). Kto poruší alebo nesplní povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie v riadení alebo kontrole činnosti osôb ním riadených, a tým umožní spáchanie trestného činu podľa § 261 ods. 1 TZ, potrestá sa

odňatím slobody až na dva roky.“ (§ 262 ods. 1 TZ).

Druhým najčastejším trestným činom, ktorý má vplyv na vznik nezrovnalosti je „**Subvenčný podvod**“, pričom v tomto prípade ide vždy o úmyselné konanie.

Podľa ustanovenia § 225 ods. 1 TZ: „Kto vyláka od iného dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce, ktorých poskytnutie alebo použitie je podľa zákona alebo iného právneho predpisu viazané na podmienky, ktoré nespĺňa, a to tým, že ho uvedie do omylu v otázke ich splnenia, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov“.

„Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto neoprávnene získanú dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce použije v rozsahu väčšom na iný ako určený účel.“ (§ 225 ods. 2 TZ).

„Odňatím slobody na dva roky až päť rokov sa páchatel potrestá, ak ako zamestnanec, člen, zástupca alebo iná osoba oprávnená konať za toho, kto dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce poskytuje, umožní získať dotáciu, subvenciu, príspevok alebo iné plnenie zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu verejnoprávnej inštitúcie, rozpočtu štátneho fondu, rozpočtu vyššieho územného celku alebo rozpočtu obce tomu, o kom vie, že nespĺňa podmienky určené na jeho poskytnutie.“ (§ 225 ods. 3 TZ).

Nezrovnalosť vzniká aj naplnením skutkovej podstaty trestného činu „**Machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe**“.

Podľa ustanovenia § 266 TZ: „Kto v súvislosti s verejným obstarávaním alebo verejnou dražbou v úmysle spôsobiť inému škodu alebo zadovážiť sebe alebo inému prospech koná v rozpore so všeobecne záväzným právnym predpisom o verejnom obstarávaní alebo verejnej dražbe alebo dojedná niektorému súťažiteľovi alebo účastníkovi verejnej dražby prednosť alebo výhodnejšie podmienky na úkor iných súťažiteľov alebo účastníkov verejnej dražby, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.“

„Kto sa dopustí machinácií v súvislosti s verejným obstarávaním tým, že

- a) závažnejším spôsobom konania prinúti iného, aby sa zdržal účasti na verejnom obstarávaní,
- b) inému poskytne, ponúkne alebo sľúbi majetkový alebo iný prospech za to, že sa zdrží účasti na verejnom obstarávaní, alebo
- c) žiada alebo prijme majetkový alebo iný prospech za to, že sa zdrží účasti na verejnom obstarávaní,

potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov“ (§ 267 TZ).

Nie je vylúčené, aby vzniknutou nezrovnalosťou bol spáchaný aj iný trestný čin uvedený v zákone č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov, napr. trestný čin podvodu, korupcie, prijímania úplatku, podplácania.

V rámci Prezídia Policajného zboru je zriadený Úrad boja proti korupcii. Okrem Úradu boja proti korupcii PZ v Bratislave sa organizačne člení na regionálne - výkonné pracoviská, ktoré tvoria odbor boja proti korupcii Bratislava so sídlom v Bratislave, odbor boja proti korupcii Západ so sídlom v Nitre (s vysunutými pracoviskami v Trnave a v Trenčíne), odbor boja proti korupcii Stred so sídlom v Banskej Bystrici (s vysunutým pracoviskom v Žiline) a odbor boja proti korupcii Východ so sídlom v Košiciach (s vysunutými pracoviskami v Poprade a Michalovciach). **Úrad boja proti korupcii Prezídia policajného zboru dňom 15.4.2007 prevzal do svojej vecnej pôsobnosti dokumentovanie trestných činov Poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 až § 263 Trestného zákona.**

V súlade s ustanovením § 3 ods. 2 Trestného poriadku sú štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin a včas vybavovať dožiadania orgánov činných v trestnom konaní a súdov.

Úrad boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru ako útvar Policajného zboru, v spolupráci s Úradom vlády SR, ako orgánom zabezpečujúcim ochranu finančných záujmov EÚ, zriadil emailovú schránku na účely oznamovania podozrení z podvodu pre prípady, ak nebolo podané trestné oznámenie.

Emailová schránka infoirq@minv.sk slúži na zasielanie podnetov s podozrením zo spáchania podvodu alebo iného trestného činu, s dopadom prostriedky EÚ a štátneho rozpočtu. Potenciálnymi prispievateľmi do tejto schránky sú aj zamestnanci všetkých inštitúcií zapojených do implementácie a čerpania ŠF, KF a EFRH (najmä zamestnanci RO, SORO, CO, OA, CKO a spolupracujúce orgány). Informácie zasielané do schránky budú preverované operatívnymi pracovníkmi Úradu boja proti korupcii Prezídia policajného zboru, ktorí pre posúdenie prípadného podozrenia z nezákonnej trestnej činnosti budú následne kontaktovať odosielateľa podnetu z dôvodu spresnenia alebo dožiadania ďalších informácií alebo oznamom o ďalšom postupe.

Z dôvodu eliminácie zasielania neopodstatnených podnetov do schránky bol stanovený rozsah a obsah informácií, ktoré Úrad boja proti korupcii Prezídia policajného zboru požaduje na účely správneho vyhodnotenia zaslaného podnetu. Podnety s podozrením majú obsahovať nasledovné informácie:

- ⇒ identifikačné údaje o projekte (zmluve)
- ⇒ identifikačné údaje o poskytovateľovi príspevku
- ⇒ identifikačné údaje o konečnom prijímateľovi
- ⇒ popis nezrovnalosti, čím bola spôsobená
- ⇒ porušený predpis
- ⇒ obdobie (dátum) jej vzniku
- ⇒ finančné vyčíslenie nezrovnalosti podľa zdrojov poskytnutia (ŠR – EÚ)
- ⇒ kontakt na osobu, ktorá nezrovnalosť zistila

- ⇒ úvahy, ktoré ju vedú k podozreniu z podvodu a odkaz na listinné dôkazy prípadne svedkov.

2.2.3 **Nezrovnalosť ako porušenie pravidiel verejného obstarávania podľa nariadení EÚ a nezrovnalosť ako porušenie ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov⁷**

Príklady najčastejšie sa vyskytujúcich nezrovnalostí vo verejnom obstarávaní:

- ⇒ **Použitie kritéria „skúsenosť“ v etape vyhodnocovania** - pri stanovení kritérií na základe ekonomicky najvýhodnejšej ponuky, § 35 ods. 1 písm. a) ZoVO nemožno v rámci kritéria na vyhodnotenie posudzovať predchádzajúce skúsenosti či už samotného uchádzača alebo ním ponúkaných expertov, nakoľko postavenie uchádzača, jeho technická spôsobilosť, nemôže byť považované za ekonomické kritérium a zároveň skúsenosti uchádzačov priamo nesúvisia s predmetom zákazky, § 35 ods. 3 ZoVO. Postavenie uchádzača, jeho skúsenosti a skúsenosti expertov môžu byť len predmetom podmienok účasti. Nesúlad ako so smernicami EK pre verejné obstarávanie, tak aj so zákonom o VO.
- Podľa metodického usmernenia k stanovovaniu podmienok účasti vo verejnom obstarávaní a k stanovovaniu kritérií na vyhodnotenie ponúk je dôvodom rozlišovania kritérií na vyhodnotenie splnenia podmienok účasti vo verejnom obstarávaní a kritérií na vyhodnotenie ponúk to, že zákazku má získať uchádzač, ktorý predložil najlepšiu ponuku a nie uchádzač, ktorý sa zdá byť najlepší vzhľadom na kritériá finančného a ekonomického postavenia, technickej alebo odbornej spôsobilosti, napríklad vzhľadom na jeho vzdelanie, na jeho predchádzajúce skúsenosti. V prípade, ak verejný obstarávateľ, obstarávateľ alebo osoba podľa § 7 ZoVO použije kritériá na splnenie podmienok účasti, ktorými sú napríklad predchádzajúce skúsenosti uchádzača alebo záujemcu, ako kritériá na vyhodnotenie ponúk, Úrad pre verejné obstarávanie nariadi zrušenie použitého postupu zadávania zákazky⁸.
- ⇒ **Neoprávnené použitie rokovacieho konania bez zverejnenia**, predovšetkým z dôvodu časovej tiesne. Zákon o VO stanovuje, že tak môže byť vykonané len na základe mimoriadnej udalosti nespôsobenej verejným obstarávateľom, (resp. v § 88 odsek 1 d) obstarávateľom) a zvyčajné zdôvodnenie časovej tiesne zo strany verejných obstarávateľov/obstarávateľov svojím charakterom nespadá pod takú časovú tieseň, ktorá je uvedená v § 58 ods. 1 písm. c) ZoVO. Napr. za časovú tieseň nemožno považovať termín z uznesenia vlády SR – nesúlad ako so smernicami EK pre verejné obstarávanie, tak aj so zákonom o VO.
- ⇒ **Uzatváranie dodatkov k zmluvám na dodanie tovaru, služby alebo práce, ktoré menia neopodstatnene cenu alebo predmet zákazky** - verejní obstarávatelia/ obstarávatelia uzatvoria zmluvu s dodávateľom v súlade so zákonom o VO, v krátkom čase uzatvoria dodatok k danej zmluve s tým, že dôjde k zmene v počte stavebných objektov, k zmenám dispozičného riešenia, k zmenám použitých materiálov, k úprave ceny bez upresnenia „zmena nenavýšuje cenu diela“. Niekedy v dodatkoch zníženie prác v jednej časti predmetu zákazky je kompenzované zvýšením objemu prác v inej časti predmetu zákazky bez úpravy ceny alebo s jej úpravou. Všetky zmeny fyzického objemu alebo hospodárskej podstaty predmetu zákazky bez ohľadu na to, či došlo k úprave ceny alebo nie, sú v rozpore so zákonom o VO - § 45 ods. 1 „uzavretá zmluva nesmie byť v rozpore so súťažnými podkladmi a s ponukou predloženou úspešným uchádzačom“, pričom dodatok je právoplatnou súčasťou zmluvy a nemôže existovať samostatne - ide o nesúlad ako so smernicami EK pre verejné obstarávanie, tak aj so zákonom o VO, aj keď samotný priebeh procesu verejného obstarávania bol ukončený momentom podpisu zmluvy s dodávateľom.
- ⇒ **Použitie nezákonných podmienok účasti** - vyskytujú sa prípady, v ktorých sú potenciálni záujemcovia odradení od predloženia ponúk z dôvodu nezákonných obmedzení uvedených v oznámení o vyhlásení VO alebo v súťažných podkladoch, napr. záväzok mať zástupcu v SR alebo v danom regióne, uvedenie technických štandardov, ktoré sú príliš špecifické a uprednostňujú jedného dodávateľa, požiadavka na preukázanie skúseností z daného konkrétneho regiónu (porušenie princípu nediskriminácie, § 9 ods. 2 ZoVO), požiadavka na osvedčenie alebo certifikát, ktorý vydáva konkrétna slovenská inštitúcia a zároveň neakceptovanie rovnocenných osvedčení od inštitúcie v krajine sídla uchádzača a pod., § 27 ods. 3 ZoVO. Nesúlad ako so smernicami EK pre verejné obstarávanie, tak aj so zákonom o VO.
- ⇒ **Opis predmetu zákazky je diskriminačný alebo nedostatočný** - opis predmetu zákazky v súťažných podkladoch alebo v oznámení o vyhlásení VO je diskriminačný (napr. z hľadiska teritória - porušenie princípu nediskriminácie) alebo nedostatočný (§ 34 ods. 1 a 2 ZoVO) pre uchádzačov na stanovenie predmetu zmluvy alebo pre verejných obstarávateľov/ obstarávateľov na riadne vyhodnotenie ponúk. Následkom je predloženie jednej alebo viacerých ponúk napriek tomu, že súťažné podklady si prevzalo viac záujemcov. Ak je predložená iba jedna ponuka a uvedený uchádzač je vybraný prijímateľom, stráca sa princíp hospodárnosti a efektívnosti, nakoľko nie je vybraná ekonomicky najvýhodnejšia ponuka. V prípade, že nie je predložená žiadna ponuka, pretože opis predmetu zákazky bol nedostatočný, verejný obstarávateľ/ obstarávateľ zruší predmetnú súťaž a neoprávnené vyhlási rokovacie konanie bez zverejnenia z dôvodu uvedenom v § 58 ods. 1 písm. a) ZoVO, teda že nebola predložená žiadna ponuka. Nesúlad ako so smernicami EK pre verejné obstarávanie, tak aj so zákonom o VO.

V súvislosti s verejným obstarávaním sú v zákone č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ustanovené konania jednotlivých subjektov (verejný obstarávateľ a obstarávateľ), páchajúcich správne delikty, ktoré môžu byť zároveň nezrovnalosťou, a za ktoré Úrad pre verejné obstarávanie môže udeliť sankcie.

⁷ Pre programové obdobie 2004 - 2006 sa uplatňuje aj zákon č. 523/2003 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy zákona č. 82/2005 Z. z. v čase jeho účinnosti.

Vysporiadanie finančných vzťahov, resp. postup riadiaceho orgánu pri porušení pravidiel a postupov verejného obstarávania ustanovuje § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov.

Problematicou porušovania pravidiel verejného obstarávania sa zaoberá aj Komisia pre koordináciu fondov Európskej komisie (COCOF), ktorá dňa 29.11.2007 schválila Usmernenie o určení finančných korekcií/opráv, ktoré je potrebné uplatňovať na výdavky spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu pri nedodržaní pravidiel verejného obstarávania.

V súlade s ustanovením § 31 ods. 16 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy ak e porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. a) až i) cit. zákona aj porušením povinností ustanovených osobitným predpisom, uložia sa sankcie za porušenie finančnej disciplíny podľa tohto zákona, ak sa za takéto porušenie neukladajú sankcie podľa osobitného predpisu.

2.2.4 Nezrovnalosť ako porušenie ustanovení zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov

Nezrovnalosťou môže byť konanie alebo opomenutie konania prijímateľa, ktorý je účtovnou jednotkou podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, vedúce k zisteniam porušenia povinností vyplývajúcich z ustanovení zákona o účtovníctve. Ide najmä o porušenie povinností ustanovených v § 8 ods. 1 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov viesť účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Jednotlivé prípady zistení porušenia ustanovení zákona je potrebné posudzovať individuálne. Príkladom nezrovnalosti ako porušenia zákona 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov je napr. nesplnenie náležitostí účtovného dokladu podľa § 10 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov, nezaúčtovanie všetkých účtovných prípadov (napr. príjmov z projektu, poskytnutia NFP) a pod.

Nezrovnalosťou vyplývajúcou z nedodržania zmluvných záväzkov, resp. povinností stanovenej v rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, môže byť napr.:

- nesplnenie podmienok pre účtovnú jednotku podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov a v súlade s nimi nevedenie účtovníctva podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v účtovných obdobiach, v ktorom realizuje projekt, ak sa prijímateľ v zmluve alebo rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, zaviazal splniť podmienky pre účtovnú jednotku podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov .

- v rámci účtovníctva prijímateľ neúčtovanie o skutočnostiach súvisiacich s realizáciou projektu, ktoré sú predmetom účtovníctva

- 1) na analytických účtoch a v analytickej evidencii, ak prijímateľ účtuje v sústave podvojného účtovníctva alebo
- 2) v pomocných knihách a ostatných účtovných knihách, ak prijímateľ účtuje v sústave jednoduchého účtovníctva,

a to podľa jednotlivých projektov,

- nevedenie písomných záznamov o spôsobe vedenia analytických účtov a analytickej evidencie v sústave podvojného účtovníctva alebo o spôsobe vedenia záznamov v účtovných knihách v sústave jednoduchého účtovníctva vzťahujúcich sa na projekt, ak sa prijímateľ v zmluve alebo rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, zaviazal viesť takéto písomné záznamy.

Zmluva o poskytnutí NFP alebo rozhodnutie o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, zaväzuje prijímateľa k povinnostiam aj v oblasti uchovávania účtovnej dokumentácie, ktorých nesplnenie predstavuje nezrovnalosť.

Pre programové obdobie 2007 - 2013 v súlade s § 30 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov:

Prijímateľ a partner, ktorí **sú účtovnou jednotkou**, účtujú o skutočnostiach týkajúcich sa projektu

- v analytickej evidencii a na analytických účtoch v členení podľa jednotlivých projektov, ak účtujú v sústave podvojného účtovníctva,
- v účtovných knihách so slovným a číselným označením projektu v účtovných zápisoch, ak účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva.

Prijímateľ a partner, ktorí **nie sú účtovnou jednotkou**, vedú evidenciu majetku, záväzkov, príjmov a výdavkov týkajúcich sa projektu v účtovných knihách používaných v jednoduchom účtovníctve so slovným a číselným označením projektu pri zápisoch v nich.

Prijímateľ a partner uchovávajú a ochraňujú účtovnú dokumentáciu, evidenciu a inú dokumentáciu týkajúcu sa projektu podľa osobitných predpisov.

Na účely certifikačného overovania sú prijímateľ a partner povinní na požiadanie predložiť certifikačnému orgánu ním určené účtovné záznamy alebo evidenciu v písomnej forme a v technickej forme, ak prijímateľ alebo partner vedú účtovné záznamy alebo evidenciu v technickej forme. Túto povinnosť majú prijímateľ a partner po dobu, po ktorú sú povinní viesť a uchovávať účtovnú dokumentáciu, evidenciu alebo inú dokumentáciu.

3. TYPY NEZROVNALOSTÍ

Vo všeobecnosti je potrebné vo fáze zisťovania, preverovania nezrovnalostí a stanovenia konkrétnych postupov riešenia nezrovnalostí posudzovať najmä tieto aspekty:

- a) porušením akého právneho predpisu nezrovnalosť vznikla (napr. porušením ustanovení Trestného zákona/porušením ustanovení zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov /porušením ustanovení zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy), resp. či ide o porušenie zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku alebo porušenie povinnosti v rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba,
- b) o aký typ nezrovnalosti ide (individuálna nezrovnalosť/systémová nezrovnalosť),
- c) na úrovni akého subjektu nezrovnalosť vznikla (na úrovni prijímateľa, na úrovni RO, na úrovni CO alebo na úrovni PJ),
- d) v akej fáze implementácie sa nezrovnalosť vyskytla (pred uzavretím zmluvy/po uzavretí zmluvy, pred/po právoplatnosti rozhodnutia o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, pred úhradou finančných prostriedkov/po úhrade finančných prostriedkov, pred ukončením realizácie aktivít projektu/po ukončení realizácie aktivít projektu),
- e) aký finančný dopad predstavuje nezrovnalosť (nezrovnalosť má/nemá finančný dopad na rozpočet EÚ alebo nezrovnalosť má/nemá finančný dopad na štátny rozpočet).

A. Podľa dopadu na systém riadenia a kontroly

Pri zistení každej individuálnej nezrovnalosti je RO/SORO povinný overiť a posúdiť, či ide zároveň o systémovú nezrovnalosť s dopadom na uplatňovaný systém riadenia a kontroly. Stanovenie účinných opatrení a postupov na preverenie, či ide o systémovú nezrovnalosť, je RO/SORO povinný zapracovať v kontrolných postupoch v rámci vnútorného manuálu postupov RO/SORO.

Podľa metodiky EK Usmernenie k princípom, kritériám a indikatívnemu rozsahu finančných korekcií aplikovaných Európskou komisiou pri stanovení finančných korekcií a súvisiacich nariadení EÚ z pohľadu dopadu na systém riadenia a kontroly rozlišujeme dva základné typy nezrovnalostí:

1. Individuálnu nezrovnalosť s väzbou na jeden konkrétny projekt

Individuálna nezrovnalosť – nezrovnalosti, ktoré sa viažu k jednej operácii, resp. k jednému projektu. Individuálne nezrovnalosti sú klasifikované podľa typológie nezrovnalostí uvedenej v prílohe č. A1 tohto usmernenia.

2. Systémovú nezrovnalosť s väzbou na niektorú úroveň programovej štruktúry operačného programu

Systémová nezrovnalosť – v súlade s Inštrukciami/Pokynmi k princípom, kritériám a indikatívnemu rozsahu finančných korekcií aplikovaných Európskou komisiou pri stanovení finančných korekcií podľa čl. 39 ods. 3 Nariadenia Európskej komisie č. 1260/1999 sa pod systémovou nezrovnalosťou rozumie opakovaná chyba, ktorá vznikla ako dôsledok vážnych nedostatkov v riadiacich a kontrolných systémoch zabezpečujúcich správne vedenie účtovníctva a súlad s pravidlami a nariadeniami. Systémové nezrovnalosti sa vyskytujú vo viacerých projektoch a vyplývajú z chýb riadenia implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. V prípade, že systémová nezrovnalosť má dopad na zmenu údajov v opise riadiacich a kontrolných systémov je RO povinný vykonať úpravu nielen v internom manuáli, ale aj v samotnom opise riadiacich a kontrolných systémov.

Rámcové pravidlá evidovania nezrovnalostí s finančným dopadom v systéme ITMS

Podmienky evidovania individuálnych a systémových nezrovnalostí v systéme ITMS upravuje Manuál MF SR č. 2/2010, pričom je nevyhnutné **upozorniť na špecifické podmienky evidovania nezrovnalostí s finančným dopadom**:

Nezrovnalosť k žiadosti o platbu

Evidencia nezrovnalosti ako „Nezrovnalosť k žiadosti o platbu“ sa vo všeobecnosti využíva najčastejšie, **vyžaduje sa v prípade evidovania nezrovnalosti s finančným dopadom a existencie jednoznačného priradenia neoprávnených výdavkov k 1 alebo viacerým žiadostiam o platbu prijímateľa. Inverzný spôsob** evidovania nezrovnalostí s finančným dopadom súčasne, t.j. viac kódov nezrovnalostí k 1 žiadosti o platbu (napr. podľa rôznych typov porušení právnych predpisov v rámci výkonu totožnej kontroly/overenia/auditu) **je nepripustný** a v rozpore so základnými pravidlami evidovania údajov v systéme ITMS.

Projektová nezrovnalosť

Evidencia nezrovnalosti ako „Projektovej nezrovnalosti“ sa využíva **len prípadoch, kedy nie je možné neoprávnené výdavky priradiť k 1 alebo viacerým žiadostiam o platbu prijímateľa** alebo ide o sankciu vo forme finančnej opravy s prienikom na viaceré žiadosti o platbu prijímateľa v projekte rovnako bez možnosti ich priradenia. Pri projektovej nezrovnalosti je potrebné klásť **zásadný dôraz na funkciu „Dopad na výkaz výdavkov/Dopad na rozpočet EÚ“**, ktorá jedinečne a definitívne rozhoduje o vrátení neoprávnených prostriedkov do štátneho rozpočtu SR alebo do rozpočtu EÚ. Neodôvodnene zľahčovať, resp. obchádzať evidovanie nezrovnalosti k žiadosti o platbu prostredníctvom projektovej nezrovnalosti **je nepripustné** a v rozpore so základnými pravidlami evidovania údajov v systéme ITMS. Prípadné výnimky je potrebné konzultovať s certifikačným orgánom.

Nezrovnalosť k programovej štruktúre

Evidencia nezrovnalosti ako „Nezrovnalosti k programovej štruktúre“ sa využíva len výnimočne a v prípadoch **odsúhlasených vopred certifikačným orgánom** s výnimkou identifikovaných nezrovnalostí orgánom auditu, resp. spolupracujúcim orgánom. Každá evidencia nezrovnalosti k programovej štruktúre s finančným dopadom musí mať jednoznačne vymedzený rozsah neoprávnených výdavkov, t.j. napr. vymedzením obdobia deklarovania výdavkov EK, žiadosťami o platbu prijímateľov, projektmi alebo inými parametrami podľa typu (paušálna korekcia/extrapolácia) a podmienok konkrétnej nezrovnalosti k programovej štruktúre. Uvedené je nevyhnutné na zabezpečenie správneho deklarovania výdavkov voči EK, zamedzenie duplicitného odpočítania neoprávnených výdavkov vo výkaze výdavkov a určenie vplyvu na populáciu pre výber vzorky orgánu auditu.

B. Podľa finančného dopadu

Nezrovnalosť bez finančného dopadu - nezrovnalosť, ktorú nie je možné finančne vyčíslieť alebo ku ktorej sa neviaže povinnosť vysporiadať finančné prostriedky (napr. nesprávne vedenie účtovníctva).

V nadväznosti na novelu nariadenia EK č. 1828/2006, a to nariadenia EK č. 846/2009 v súvislosti s evidenciou nezrovnalostí **bez finančného dopadu** v rámci výkonu overovania žiadosti o platbu prijímateľa z úrovne RO sa podľa novelizovaného čl. 28 ods. 1 písm. n) **v prípade podozrenia z podvodu a ak nebola vykonaná žiadna platba štátneho príspevku osobám alebo subjektom uvedeným v písmene k), sumy, ktoré by boli neoprávnene vyplatené, keby sa nezrovnalosť nezistila evidujú vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi len prípady zistenia nezrovnalostí, v ktorých ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu**. Ak ide o podozrenie z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. Zároveň touto novelou EK zúžila skupinu prípadov – nezrovnalostí zistených pred platbou, ktoré je členský štát povinný evidovať ako nezrovnalosti, a to práve o tie prípady, na ktoré sa nevzťahuje podozrenie z podvodu. Vo všeobecnosti sa pri nezrovnalostiach bez finančného dopadu formálne zdokumentujú okrem prípadov podozrenia z podvodu aj nezrovnalosti, ktoré sa týkajú porušení pravidiel verejného obstarávania, resp. také porušenia právnych predpisov, ktoré môžu mať za následok sankciu vo forme finančnej opravy alebo finančný dosah vo forme krátenia nárokovanej sumy prijímateľom v žiadosti/žiadostiach o platbu predmetného projektu.

Nezrovnalosť s finančným dopadom na štátny rozpočet SR / nezrovnalosť bez finančného dopadu na rozpočet EÚ - nezrovnalosť, ktorú je možné finančne vyčíslieť alebo ku ktorej sa viaže povinnosť vysporiadať finančné prostriedky a zároveň v rámci ktorej výdavky **neboli schválené** v súhrnnej žiadosti o platbu certifikačným orgánom⁸.

Nezrovnalosť s finančným dopadom na rozpočet EÚ - nezrovnalosť, ktorú je možné finančne vyčíslieť alebo ku ktorej sa viaže povinnosť vysporiadať finančné prostriedky a zároveň v rámci ktorej výdavky **boli schválené** v súhrnnej žiadosti o platbu certifikačným orgánom.

Vo vzťahu k čerpaniu finančných prostriedkov z rozpočtu EÚ je potrebné rozlišovať nezrovnalosti s finančným dopadom na rozpočet EÚ a nezrovnalosti vo vzťahu k poskytnutému predfinancovaniu a zálohovým platbám zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu s finančným dopadom na štátny rozpočet SR.

⁸ Na účely programového obdobia 2004 – 2006 sa pod pojmom certifikačný orgán rozumie platobný orgán.

S cieľom aplikovať zjednodušený režim voči prijímateľovi pri nesprávnom zúčtovaní zálohovej platby a vysporiadaní neoprávnených výdavkov, okrem porušenia finančnej disciplíny podľa § 31 odseku 1 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v **procesе zúčtovania zálohovej platby**, ak prijímateľ finančné prostriedky nevráti ani na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov (typ vrátenia „Vrátenie nezúčtovanej zálohy“), RO oznámi toto porušenie finančnej disciplíny príslušnej správe finančnej kontroly a v momente márneho uplynutia lehoty na vrátenie finančných prostriedkov (z dôvodu, že nebol odstránený protiprávny stav) **zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS** a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom. To neplatí, pre prípady podozrenia z podvodu a nezrovnalosti závažného charakteru vzhľadom na novelu implementačného nariadenia EK č.1828/2006/č.498/2007.

V momente, keď výdavky boli už schválené certifikačným orgánom v súhrnnej žiadosti o platbu, ide o nezrovnalosť s finančným dopadom na rozpočet EÚ, resp. na výkaz výdavkov a žiadosť o platbu predkladanú Európskej komisii. V správe o zistenej nezrovnalosti je potrebné uviesť popis prípadov zistených nezrovnalostí a vykonať všetky potrebné opatrenia zo strany RO v nadväznosti na zmluvu/rozhodnutie a právne predpisy SR tak, aby sa zabezpečilo, že sumy zodpovedajúce uvedeným nárokom budú riadne vysporiadané a prostredníctvom certifikačného orgánu budú vrátené do rozpočtu EÚ.

C. Podľa druhu zavinenia

Úmyselná nezrovnalosť - ide o také konanie/opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ktoré bolo vykonané za účelom obohatenia seba alebo iného subjektu v rozpore so všeobecne záväznými platnými predpismi alebo záväznými dokumentmi.

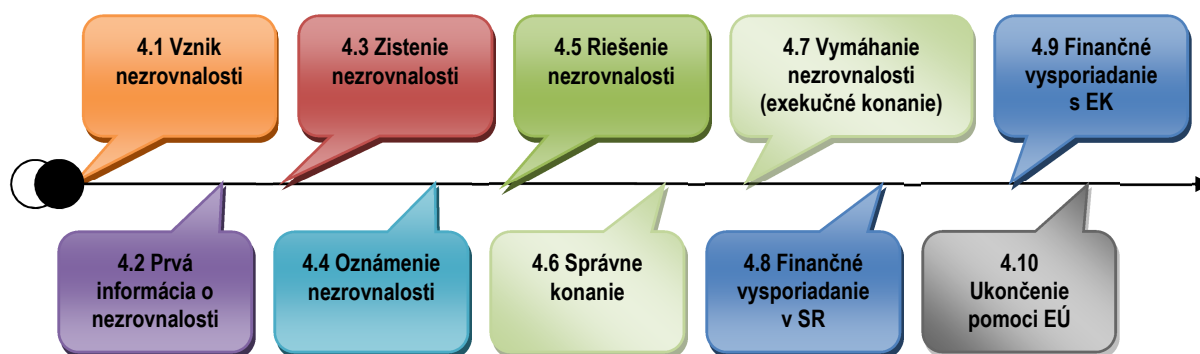
Nezrovnalosť z nedbanlivosti - ide o konanie/opomenutie konania zo strany subjektu zapojeného do finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu spôsobené jeho nedbanlivosťou. Patria sem najmä chyby a omyly.

D. Podľa priradenia kódu nezrovnalosti v kódovníku OLAF

V prílohe č. A1 tohto usmernenia sa nachádzajú kódy nezrovnalostí OLAF, ktoré je potrebné uviesť vo formulári „Správa o zistenej nezrovnalosti“. Formulár správy je uvedený v prílohe č. A2 tohto usmernenia a pokyn na vyplnenie tohto formuláru je uvedený v prílohe č. A5 tohto usmernenia. Najčastejšie vyskytujúce sa prípady nezrovnalostí "Rozšírené definície typov nezrovnalostí" sú uvedené v prílohe č. A6 tohto usmernenia.

4. FÁZY VÝVOJA NEZROVNALOSTÍ

Pri zistení nezrovnalosti ako aj v rámci ďalších etáp vývoja nezrovnalosti, či už z dôvodu jej monitorovania, riešenia nezrovnalosti v čase alebo aktualizácie už predtým oznámených skutočností a údajov o nezrovnalosti je možné rozlišovať tieto základné fázy vývoja nezrovnalosti:

Jednotlivé fázy vývoja nezrovnalosti viažuce sa na finančné riadenie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú rozpracované v nasledujúcich častiach usmernenia.

4.1 Vznik nezrovnalosti

V nadväznosti na definíciu nezrovnalosti v časti 3 tohto usmernenia, nezrovnalosť vzniká konaním alebo opomenutím konania hospodárskeho subjektu, ktorým dochádza k poškodeniu všeobecného rozpočtu EÚ alebo by k takému poškodeniu mohlo dôjsť a zároveň sa týmto konaním alebo opomenutím konania porušuje niektoré ustanovenie právnych predpisov EÚ a/alebo SR.

4.2 Prvá informácia o nezrovnalosti

Základné zistenie skutočnosti o existencii nezrovnalosti nie je nevyhnutne formálny dokument, ktorý uzatvára správne alebo súdne konanie, ktoré v skutočnosti potvrdilo existenciu nezrovnalosti. Získať prvú informáciu o existujúcej nezrovnalosti je možné v rámci výkonu kontroly projektu, certifikačného overenia, vládneho auditu/kontroly (napr. z jednotlivých faktúr pri vedení

účtovníctva v momente, keď kontrola/overenie/ audit nie sú oficiálne skončené). Prvú informáciu môže zistiť relevantný orgán aj z anonymného podnetu od občanov a z masovo-telekomunikačných prostriedkov. Na základe takejto prvej informácie o nezrovnalosti je potrebné prijať opatrenia na zistenie nezrovnalosti a jej následné riešenie.⁹

4.3 Zistenie nezrovnalosti

Nezrovnalosť môže zistiť najmä:

- ⇒ Riadiaci orgán;
- ⇒ Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom;
- ⇒ Certifikačný orgán;
- ⇒ Platobná jednotka;
- ⇒ Prijímateľ;
- ⇒ Kontrolné orgány/auditujúce orgány SR – sekcia auditu a kontroly MF SR, spolupracujúce orgány, NKÚ SR, ÚVO, ÚV SR, útvar následnej finančnej kontroly PPA a útvar vnútorného auditu PPA;
- ⇒ Iná právnická osoba poverená Ministerstvom financií SR;
- ⇒ Európsky dvor audítorov;
- ⇒ Orgány auditu EK;
- ⇒ Externé auditorské firmy poverené výkonom auditu EK alebo SR.

Vo všeobecnosti sa údaje o nezrovnalosti zdokumentujú v správe o zistenej nezrovnalosti v súlade s požiadavkami nariadení EÚ.

Správa o zistenej nezrovnalosti obsahuje najmä tieto údaje:

- ⇒ Kód nezrovnalosti ITMS;
- ⇒ Popis nezrovnalosti;
- ⇒ Typ nezrovnalosti podľa kódovníka EK;
- ⇒ Označenie ustanovení právnych predpisov, ktoré boli porušené;
- ⇒ Obdobie alebo dátum vzniku nezrovnalosti;
- ⇒ Dátum zistenia nezrovnalosti;
- ⇒ Označenie subjektu, ktorý nezrovnalosť spôsobil;
- ⇒ Finančné vyčíslenie nezrovnalosti podľa zdrojov financovania;
- ⇒ Popis stavu riešenia nezrovnalosti.

Za moment oficiálneho zistenia nezrovnalosti sa považuje schválenie správy o zistenej nezrovnalosti v nadväznosti na schválenie / prerokovanie / doručenie oficiálneho dokumentu podľa typu vykonanej kontroly / auditu / overenia, resp. nadobudnutie právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní.

Zistenie nezrovnalosti sa formálne zdokumentuje najmä na základe:

- ⇒ Schválenia správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Doručenia čiastkovej správy z vládneho auditu prijímateľovi vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Doručenia správy z vládneho auditu auditovanej osobe, v prípade ak neboli nezrovnalosti uvedené v čiastkovej správe z vládneho auditu, vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Právoplatného rozhodnutia vydaného v správnom konaní vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Prerokovania protokolu o výsledku kontroly vykonanej NKÚ SR vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Prerokovania protokolu o výsledku kontroly vykonanej ÚVO vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Právoplatného rozhodnutia ÚVO vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Prerokovania protokolu o výsledku kontroly podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov;
- ⇒ Doručenia správy z auditu EK, resp. Európskeho dvora audítorov alebo správy z vyšetrovania OLAF EK vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ Doručením uznesenia o začatí trestného stíhania vrátane schválenej správy o zistenej nezrovnalosti.

4.4 Oznámenie nezrovnalosti

V rámci ochrany finančných záujmov legislatíva EÚ určuje povinnosti členským štátom pre oznamovanie nezrovnalostí, individuálnych alebo systémových nezrovnalostí a podozrenie z podvodu. Na účely zjednodušenia ďalšieho využitia informácií oznamovaných Európskej komisii, legislatíva EÚ určuje rozsah informácií a údajov, ktoré majú byť poskytované formou správy

⁹ Týmto nie je dotknutá možnosť správnych alebo súdnych orgánov potvrdiť, zmeniť alebo zrušiť prvé zistenie na základe ďalšieho vývoja konania.

o zistenej nezrovnalosti (príloha č. A2 tohto usmernenia, pokyn na vyplnenie tohto formuláru je uvedený v prílohe č. A5 tohto usmernenia). Predkladané informácie majú byť presné, významovo výstižné a dôsledné s cieľom ich ďalšieho využitia pri posilňovaní boja proti podvodu a pri zabezpečení, aby prípady a ich dôsledky boli riadne monitorované a riešené, tak na národnej úrovni ako aj na úrovni EÚ.

V súlade s čl. 37 Nariadenia Komisie č. 1828/2006 členské štáty a Komisia prijímajú všetky potrebné opatrenia s cieľom zabrániť každému neoprávnenému zverejneniu informácií uvedených o zistených nezrovnalostiach. Informácie o nezrovnalostiach sa nesmú zasielať iným osobám, ako sú tie osoby v členských štátoch alebo v inštitúciách EÚ, ktorých povinnosti vyžadujú, aby tento prístup mali, pokiaľ členský štát, ktorý tieto informácie poskytuje, to výslovne neodsúhlasil.

4.4.1 Oznámenie nezrovnalosti EK

V súlade s nariadeniami EÚ je Slovenská republika povinná oznamovať Európskej komisii (a v špecifických prípadoch aj ostatným členským štátom):

- ⇒ nezrovnalosti, ktoré boli predmetom prvého administratívneho alebo súdneho zistenia¹⁰,
- ⇒ nezrovnalosti, u ktorých bolo preukázané podozrenie z podvodu,
- ⇒ nezrovnalosti, u ktorých sa predpokladajú následky mimo územia SR,
- ⇒ nezrovnalosti, ktoré indikujú nový spôsob a nové praktiky páchania podvodu,
- ⇒ nezrovnalosti, ktorých finančný dopad prevyšuje sumu 10 000 EUR¹¹,

Výnimky z oznamovacej povinnosti

V súlade s nariadením Komisie č. 1828/2006 a nariadením Komisie č. 498/2007 sú stanovené pre programové obdobie 2007 - 2013¹² tieto výnimky z oznamovacej povinnosti¹³:

- ⇒ **prípady**, keď daná nezrovnalosť spočíva iba v čiastočnom alebo úplnom nevykonaní operácie, zahrnutej do spolufinancovaného operačného programu, **v dôsledku bankrotu/úpadku prijímateľa**;
- ⇒ **prípady**, na ktoré **prijímateľ dobrovoľne upozornil** riadiaci orgán alebo certifikačný orgán a **prv, ako niektorý z nich túto nezrovnalosť zistil**, či už pred alebo po zahrnutí príslušných výdavkov do certifikovaného výkazu predloženého Komisii (t.j. schválením výdavkov v súhrnnej žiadosti o platbu);
- ⇒ **prípady**, ktoré **zistí a nápravu urobí riadiaci orgán alebo certifikačný orgán** pred zahrnutím príslušného výdavku do výkazu výdavkov predloženého Komisii (t.j. schválením výdavkov v súhrnnej žiadosti o platbu).

Nezrovnalosti, ktoré predchádzajú bankrotu/úpadku a prípady podozrenia z podvodu sa však musia oznamovať.

V súlade s nariadeniami EK¹⁴ je SR povinná **bezodkladne** oznámiť Európskej komisii a v prípade potreby ostatným dotknutým členským štátom nezrovnalosti, ktoré môžu mať následky mimo územia SR a/alebo indikujú nový spôsob a nové praktiky páchania podvodu (že nezrovnalosť vznikla novým spôsobom).

Na základe zhromaždených údajov o zistených nezrovnalostiach certifikačný orgán spracuje podklady o zistených nezrovnalostiach do štvrťročnej správy o nezrovnalostiach a štvrťročne (k 15. máju, k 15. augustu, k 15. novembru a k 15. februáru) ich zasiela v súhrnnom prehľade orgánu zabezpečujúcemu ochranu finančných záujmov (príslušný útvar Úradu vlády SR) a Sekcii auditu a kontroly MF SR. Podľa § 26 ods. 12 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov sa v súhrnnom prehľade správ o zistenej nezrovnalosti uvádzajú správy o zistenej nezrovnalosti podľa čl. 28, 30 a 36 nariadenia Komisie č. 1828/2006 v znení nariadenia Komisie č. 846/2009.“

O zistených nezrovnalostiach informuje orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov (príslušný útvar Úradu vlády SR) v nasledujúcej **štvrťročnej správe o nezrovnalostiach OLAF EK** (v prípade, že suma nezrovnalosti prevyšuje 10 000 EUR) v súlade s nariadeniami EK. Informácie o nezrovnalostiach nepresahujúcich sumu 10 000 EUR predkladá orgán zabezpečujúci ochranu finančných záujmov (príslušný útvar Úradu vlády SR) OLAF EK výlučne na jeho žiadosť.

Európska komisia vytvorila a prevádzkuje **centrálnu databázu vylúčených subjektov** v súlade s predpismi Spoločenstva na ochranu osobných údajov s cieľom vytvoriť efektívny mechanizmus vylúčenia určitých subjektov podľa Nariadenia Rady č. 1605/2002 a chrániť finančné záujmy EÚ. Predmetné nariadenie ustanovuje povinnosť vylúčiť tretie strany z účasti na

¹⁰ Povinnosť oznamovať prvé administratívne zistenie znamená oznamovať nezrovnalosti z úrovne RO a oznamovať nezrovnalosti aj na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní z úrovne SFK/MF SR, z dôvodu, že výška nezrovnalosti sa môže v jednotlivých stavoch (na rôznych úrovniach) meniť.

¹¹ V súlade s nariadením Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, nariadením Komisie č. 2168/2005 a nariadením Komisie č. 1828/2006 a nariadením Komisie č. 498/2007 Komisia môže požiadať členský štát o informácie a dokumentáciu k nezrovnalostiam s finančným dopadom nepresahujúcim 10 000 EUR. Z tohto dôvodu na národnej úrovni subjekty zapojené do implementácie fondov EÚ sú povinné oznamovať a monitorovať aj nezrovnalosti s finančným dopadom nepresahujúcim 10 000 EUR.

¹² Výnimky z oznamovacej povinnosti pre programové obdobie 2004 - 2006 sú upravené najmä nariadeniami Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, nariadeniami Komisie č. 1831/1994.

¹³ Oznamovacia povinnosť nezrovnalostí, ktoré sú uvedené ako ad 1) až ad 3) a zároveň predstavujú prípady podozrenia z podvodu týmto nie je dotknutá.

¹⁴ Čl. 4 nariadenia Komisie č. 1681/1994, s čl. 29 nariadenia Komisie č. 1828/2006 a čl. 56 nariadenia Komisie č. 498/2007.

postupe verejného obstarávania alebo postupe udeľovania grantov, ak sa nachádzajú v jednej zo situácií uvedených v článku 93 ods. 1 nariadenia Rady č. 1605/2002 - ak záujemcovia alebo uchádzači verejných súťaží v rámci verejného obstarávania:

- ⇒ sú v konkurze alebo v likvidácii, ich záležitosti spravujú súdy, uzavreli dohodu s veriteľmi, pozastavili výkon obchodných činností, sú účastníkmi konania týkajúceho sa týchto záležitostí, alebo sa nachádzajú v akejkoľvek analogickej situácii vyplývajúcej z podobného postupu ustanoveného vo vnútroštátnych právnych predpisoch alebo iných predpisoch;
- ⇒ boli odsúdení za trestný čin týkajúci sa ich profesionálneho správania rozsudkom, ktorý má povahu res judicata;
- ⇒ sú uznaní za vinných z vážneho zneužitia úradnej moci dokázaného akýmikoľvek prostriedkami, ktoré môže verejný obstarávateľ odôvodniť;
- ⇒ neplnia si záväzky týkajúce sa platenia príspevkov sociálneho poistenia alebo platenia daní v súlade s právnymi predpismi krajiny, v ktorej pôsobia, alebo právnymi predpismi krajiny verejného obstarávateľa alebo právnymi predpismi krajiny, v ktorej sa má zmluva vykonávať;
- ⇒ podliehajú rozsudku, ktorý má povahu res judicata za podvod, korupciu, príslušnosť k zločinnej organizácii alebo za každú inú nezákonnú činnosť škodlivú pre finančné záujmy spoločností;
- ⇒ po ukončení inej verejnej súťaže v rámci verejného obstarávania alebo postupu o udelenie grantu financovaného z rozpočtu spoločenstva došlo k vyhláseniu, že vážnym spôsobom porušili zmluvu, pretože nespĺnili svoje zmluvné záväzky.

V súlade s článkom 94 Nariadenia Rady č. 1605/2002 sa zakazuje zadanie zákazky alebo udelenie grantu tretím stranám, ktoré sa v rámci konkrétného postupu verejného obstarávania alebo postupu udeľovania grantov nachádzajú v situácii konfliktu záujmov alebo v rámci poskytovania informácií, ktoré si vyžiadala inštitúcia ako podmienku účasti na postupe verejného obstarávania alebo postupe udeľovania grantov, skreslili skutočnosť. V článku 96 a článku 114 ods. 4 nariadenia Rady č. 1605/2002 sa ďalej zavádza možnosť, aby verejný obstarávateľ uložil tretím stranám administratívne a finančné pokuty, najmä vo forme vylúčenia z možnosti čerpať finančné prostriedky z akéhokoľvek fondu Európskej únie počas obdobia, ktoré určí príslušná inštitúcia podľa článku 133a nariadenia Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002.

Riadiaci výbor pre ochranu finančných záujmov Európskeho spoločenstva v SR prijal platné uznesenie formou per rollam, ktorým bol zriadený sprostredkovateľský bod Slovenskej republiky k centrálnej databáze vylúčených subjektov v rámci Úradu vlády SR.

4.4.2 Oznámenie nezrovnalosti na národnej úrovni

V súlade so zákonom č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov, Konceptiou systému finančného riadenia štrukturálnych fondov, Konceptiou systému finančného riadenia Kohézneho fondu, Systémom finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, Systémom finančného riadenia Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo na programové obdobie 2007 – 2013 a Postupmi pre vládny audit štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo sú subjekty zapojené do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na národnej úrovni povinné všetky zistené nezrovnalosti bezodkladne oznámiť riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom a ďalším dotknutým subjektom. **Správa o zistenej nezrovnalosti sa nepredkladá prijímateľovi, ak je prijímateľ podozrivý zo spáchania trestného činu.** Ak ide o nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, subjekty zapojené do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú povinné postupovať podľa § 31 ods. 10 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Na účely zabezpečenia požiadaviek pre oznamovanie nezrovnalostí Európskej komisii podľa nariadení EÚ platia pre subjekty nižšie uvedené povinnosti:

A. Prijímateľ

Nezrovnalosť môže zistiť samotný prijímateľ, ktorý bezodkladne oznámi zistenú nezrovnalosť RO a predloží dokumenty preukazujúce zistenú nezrovnalosť RO. Zároveň je riadiaci orgán povinný vypracovať správu o zistenej nezrovnalosti a to bezodkladne, najneskôr do 15 kalendárnych dní od zistenia nezrovnalosti a údaje zaevidovať v systéme ITMS.

B. Riadiaci orgán

Ak zistí nezrovnalosť alebo podozrenie z nezrovnalosti RO na základe^{14a}:

- ⇒ vykonanej kontroly RO,
- ⇒ vykonanej kontroly NKÚ SR,
- ⇒ vykonanej kontroly ÚVO,
- ⇒ právoplatného rozhodnutia ÚVO,
- ⇒ kontroly podľa zákona č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe v znení neskorších predpisov,

^{14a} RO zistí nezrovnalosť primárne na základe vykonanej kontroly RO alebo sekundárne ako orgán zodpovedný za riešenie nezrovnalostí na národnej na základe kontrol iných kontrolných orgánov, ktorých protokoly sú doručené riadiacemu orgánu. Na účely tohto usmernenia sa pod pojmom zistenie nezrovnalosti alebo podozrenia z nezrovnalosti riadiacim orgánom rozumie aj prípad, kedy sa RO dozvie o porušení právnych predpisov na základe kontrol NKÚ, ÚVO, EK a EDA a iných kontrolných orgánov, príp. rozhodnutí príslušných orgánov – napr. ÚVO alebo orgánov činných v trestnom konaní.

- ⇒ vykonaného auditu príslušným generálnym riaditeľstvom EK, resp. auditu Európskeho dvora audítorov alebo vykonaného vyšetrovania OLAF EK alebo
- ⇒ doručenia právoplatného uznesenia o začatí trestného stíhania riadiacemu orgánu

zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS a predloží schválený výstup **správy o zistenej nezrovnalosti** z ITMS do 15 kalendárnych dní odo dňa zistenia nezrovnalosti certifikačnému orgánu, sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom¹⁵, platobnej jednotke a prijímateľovi.

V prípade identifikovania nezrovnalosti s finančným dopadom orgánom auditu alebo spolupracujúcim orgánom je táto nezrovnalosť riešená v zmysle tohto usmernenia a riadiaci orgán ju **nesmie zahrnúť/kumulovať** do akejkoľvek ním identifikovanej nezrovnalosti.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom riadiaci orgán spolu so správou o zistenej nezrovnalosti (vypracovanej RO alebo CO) predkladá do 15 kalendárnych dní odo dňa zistenia nezrovnalosti aj **žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov**¹⁶. Zároveň žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov zaeviduje v systéme ITMS a v určenej lehote zašle prijímateľovi a v kópii subjektom, ktorým majú byť pripísané finančné prostriedky vo výške nezrovnalosti pomerne podľa zdrojov na účet, t.j. certifikačnému orgánu a platobnej jednotke.

To neplatí v prípade zistenia nezrovnalosti na základe výkonu vládneho auditu/finančnej kontroly alebo v prípade, ak podozrenie zo spáchania trestného činu prijímateľom je jediným dôvodom na základe ktorého bola nezrovnalosť zistená - žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov sa do ukončenia trestného konania nevystavuje a nezasiela dotknutým subjektom. Týmto nie je dotknuté oprávnenie RO v prípade zistenia nedostatku v postupe prijímateľa pozastaviť platby zo strany RO podľa § 7 ods. 6 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov.

Stav nezrovnalosti „Nepotvrdené podozrenie“

I. Prípád nezrovnalosti v stave vyžiadania finančných prostriedkov od prijímateľa

V prípade opätovného posúdenia neoprávnených výdavkov, resp. **nevysporiadanej nezrovnalosti s finančným dopadom** (napr. výkon administratívnej kontroly, kontroly na mieste alebo preukázanie nových skutočností potvrdzujúcich oprávnenosť výdavkov), výsledkom ktorého je zmena stavu nezrovnalosti na stav „**Nepotvrdené podozrenie**“, riadiaci orgán je povinný stiahnuť žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov a predložiť CO a PJ v lehote do 15 kalendárnych dní odo dňa zmeny aktualizáciu správy o zistenej nezrovnalosti s jednoznačným priradením konečného stavu nezrovnalosti, zdôvodnením opätovnej oprávnenosti dotknutých výdavkov a informáciou o oznámenom písomnom zrušení žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov prijímateľovi.

II. Prípád nezrovnalosti v stave vysporiadania finančných prostriedkov od prijímateľa

V prípade opätovného posúdenia neoprávnených výdavkov, resp. **vysporiadanej nezrovnalosti s finančným dopadom** (napr. výkon administratívnej kontroly, kontroly na mieste alebo preukázanie nových skutočností potvrdzujúcich oprávnenosť výdavkov), výsledkom ktorého je zmena stavu nezrovnalosti na stav „**Nepotvrdené podozrenie**“, riadiaci orgán je povinný predložiť CO a PJ v lehote do 15 kalendárnych dní odo dňa zmeny aktualizáciu správy o zistenej nezrovnalosti s jednoznačným priradením konečného stavu nezrovnalosti, zdôvodnením opätovnej oprávnenosti dotknutých výdavkov a informáciou o oznámenom písomnom postupe opätovného zaradenia oprávnených výdavkov prijímateľa na základe predloženia a spracovania novej žiadosti o platbu.

Na základe administratívnej kontroly riadiaci orgán zdokumentuje zistené neoprávnené výdavky/nezrovnalosť takto:

I. Zúčtovanie zálohovej platby

A. Fáza pred zaradením zúčtovania zálohovej platby do SŽP

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov na základe administratívnej kontroly k zúčtovaniu zálohovej platby, ktorá ešte **nie je zaradená do súhrnnej žiadosti o platbu**, pri vysporiadaní neoprávnených výdavkov okrem porušenia finančnej disciplíny podľa § 31 odseku 1 písm. a) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, v rámci postupu riadiaceho orgánu v súlade s článkom 16 zmluvy o poskytnutí NFP/rozhodnutím o schválení žiadosti, ak prijímateľ finančné prostriedky nevráti ani na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov (typ vrátenia „Vrátenie nezúčtovanej zálohy“), riadiaci orgán oznámi toto porušenie správe finančnej kontroly (ak ide o porušenie finančnej disciplíny) alebo Úradu pre verejné obstarávanie (ak ide o porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania) a v momente márneho uplynutia lehoty na vrátenie finančných prostriedkov (z dôvodu, že nebol odstránený protiprávny stav) **zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS** a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom. Do súhrnnej žiadosti o platbu riadiaci orgán zaradi oprávnenú sumu zníženú o výšku neoprávnených výdavkov/nezrovnalosti.

¹⁵ RO predloží správu o zistenej nezrovnalosti sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom v prípade zistenej nezrovnalosti NKÚ SR, ÚVO, auditom EK, resp. auditom Európskeho dvora audítorov.

B. Fáza po schválení zúčtovania zálohovej platby vrátane neodhalených neoprávnených výdavkov v SZP

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov s finančným dopadom na rozpočet EÚ na základe administratívnej kontroly k zúčtovaniu zálohovej platby, ktorá **už bola schválená v súhrnnej žiadosti o platbu z úrovne certifikačného orgánu**, riadiaci orgán predkladá správu o zistenej nezrovnalosti najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu, v písomnej forme certifikačnému orgánu, platobnej jednotke a prijímateľovi (v prípade, ak zistenú nezrovnalosť spôsobil prijímateľ a prijímateľ nie je podozrivý zo spáchania trestného činu).

Pre prípady podozrenia z podvodu a nezrovnalosti závažného charakteru vzhľadom na novelu implementačného nariadenia EK č.1828/2006 riadiaci orgán zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu.

V nadväznosti na novelu nariadenia EK č. 1828/2006, a to nariadenia EK č. 846/2009 (a novelu nariadenia EK č. 498/2007 nariadením EK č. 1249/2010) **v súvislosti s evidenciou nezrovnalostí bez finančného dopadu** v rámci výkonu overovania z úrovne RO pri priebežnej alebo záverečnej žiadosti o platbu prijímateľa sa podľa novelizovaného čl. 28 (a čl. 55) ods. 1 písm. n) v prípade podozrenia z podvodu a ak nebola vykonaná žiadna platba štátneho príspevku osobám alebo subjektom uvedeným v písmene k), sumy, ktoré by boli neoprávnene vyplatené, keby sa nezrovnalosť nezistila **evidujú vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi len prípady zistenia nezrovnalostí, v ktorých ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu**. Ak ide o podozrenie z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. Zároveň touto novelou EK zúžila skupinu prípadov – nezrovnalostí zistených pred platbou, ktoré je členský štát povinný evidovať ako nezrovnalosti, a to práve o tie prípady, na ktoré sa nevzťahuje podozrenie z podvodu.

Vo všeobecnosti sa pri nezrovnalostiach bez finančného dopadu odporúča evidovať okrem prípadov podozrenia z podvodu aj systémové nezrovnalosti, nezrovnalosti, ktoré sa týkajú porušenia pravidiel verejného obstarávania, resp. také porušenia právnych predpisov, ktoré môžu mať za následok sankciu vo forme finančnej opravy s prienikom na viaceré žiadosti o platbu v predmetnom projekte.

II. Zúčtovanie predfinancovania

A. Fáza pred zaradením zúčtovania predfinancovania do SZP

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov na základe administratívnej kontroly k zúčtovaniu predfinancovania, ktoré ešte **nie je zaradené do súhrnnej žiadosti o platbu**, pri vysporiadaní neoprávnených výdavkov riadiaci orgán bezodkladne **zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS** a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom. Do súhrnnej žiadosti o platbu riadiaci orgán zaradí oprávnenú sumu zníženú o výšku nezrovnalosti.

B. Fáza po schválení zúčtovania predfinancovania vrátane neodhalených neoprávnených výdavkov v SZP

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov s finančným dopadom na rozpočet EÚ na základe administratívnej kontroly k zúčtovaniu predfinancovania, ktorá **už bola schválená v súhrnnej žiadosti o platbu z úrovne certifikačného orgánu**, riadiaci orgán predkladá správu o zistenej nezrovnalosti najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu, v písomnej forme certifikačnému orgánu, platobnej jednotke a prijímateľovi (v prípade, ak zistenú nezrovnalosť spôsobil prijímateľ a prijímateľ nie je podozrivý zo spáchania trestného činu).

Pre prípady podozrenia z podvodu a nezrovnalosti závažného charakteru vzhľadom na novelu implementačného nariadenia EK č.1828/2006 riadiaci orgán zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu.

V nadväznosti na novelu nariadenia EK č. 1828/2006, a to nariadenia EK č. 846/2009 (a novelu nariadenia EK č. 498/2007 nariadením EK č. 1249/2010) **v súvislosti s evidenciou nezrovnalostí bez finančného dopadu** v rámci výkonu overovania z úrovne RO pri priebežnej alebo záverečnej žiadosti o platbu prijímateľa sa podľa novelizovaného čl. 28 ods. 1 písm. n) v prípade podozrenia z podvodu a ak nebola vykonaná žiadna platba štátneho príspevku osobám alebo subjektom uvedeným v písmene k), sumy, ktoré by boli neoprávnene vyplatené, keby sa nezrovnalosť nezistila **evidujú vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi len prípady zistenia nezrovnalostí, v ktorých ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu**. Ak ide o podozrenie z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. Zároveň touto novelou EK zúžila skupinu prípadov – nezrovnalostí zistených pred platbou, ktoré je členský štát povinný evidovať ako nezrovnalosti, a to práve o tie prípady, na ktoré sa nevzťahuje podozrenie z podvodu.

Vo všeobecnosti sa pri nezrovnalostiach bez finančného dopadu odporúča evidovať okrem prípadov podozrenia z podvodu aj systémové nezrovnalosti, nezrovnalosti, ktoré sa týkajú porušenia pravidiel verejného obstarávania, resp. také porušenia právnych predpisov, ktoré môžu mať za následok sankciu vo forme finančnej opravy s prienikom na viaceré žiadosti o platbu v predmetnom projekte.

III. Priebežná platba/záverečná platba

A. Fáza po zaradení refundácie do SŽP/po vyradení neoprávnených výdavkov zo SŽP (ešte nedošlo k úhrade prijímateľovi)

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov na základe administratívnej kontroly k priebežnej/záverečnej platbe, **ktorá je aktuálne zaradená do súhrnnej žiadosti o platbu**, resp. neoprávnené výdavky boli vyradené zo súhrnnej žiadosti o platbu, v nadväznosti na novelizované nariadenie 1828/2006, čl. 28 ods. 1 písm. n) *v prípade podozrenia z podvodu a ak nebola vykonaná žiadna platba štátneho príspevku osobám alebo subjektom uvedeným v písmene k), sumy, ktoré by boli neoprávnene vyplatené, keby sa nezrovnalosť nezistila riadiaci orgán eviduje vo fáze pred výkonom platby prijímateľovi len prípady zistenia nezrovnalostí, v ktorých ide súčasne o prípady podozrenia z podvodu*. Ak ide o podozrenie z podvodu, v nadväznosti na platnú právnu úpravu štátne orgány, vyššie územné celky, obce a iné právnické osoby sú povinné bez meškania oznamovať orgánom činným v trestnom konaní skutočnosti nasvedčujúce tomu, že bol spáchaný trestný čin. Zároveň touto novelou EK zúžila skupinu prípadov – nezrovnalostí zistených pred platbou, ktoré je členský štát povinný evidovať ako nezrovnalosti, a to práve o tie prípady, na ktoré sa nevzťahuje podozrenie z podvodu.

Vo všeobecnosti sa pri nezrovnalostiach bez finančného dopadu odporúča evidovať okrem prípadov podozrenia z podvodu aj systémové nezrovnalosti, nezrovnalosti, ktoré sa týkajú porušenia pravidiel verejného obstarávania, resp. také porušenia právnych predpisov, ktoré môžu mať za následok sankciu vo forme finančnej opravy s prienikom na viaceré žiadosti o platbu v predmetnom projekte.

B. Fáza po schválení refundácie vrátane neodhalených neoprávnených výdavkov v SŽP

V prípade zistenia neoprávnených výdavkov s finančným dopadom na rozpočet EÚ na základe administratívnej kontroly k priebežnej/záverečnej žiadosti o platbu, ktorá **už bola schválená v súhrnnej žiadosti o platbu**, riadiaci orgán predkladá správu o zistenej nezrovnalosti najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu, v písomnej forme certifikačnému orgánu, platobnej jednotke a prijímateľovi (v prípade, ak zistenú nezrovnalosť spôsobil prijímateľ a prijímateľ nie je podozrivý zo spáchania trestného činu).

Pre prípady podozrenia z podvodu a nezrovnalosti závažného charakteru vzhľadom na novelu implementačného nariadenia EK č.1828/2006 riadiaci orgán zaeviduje údaje o nezrovnalosti do systému ITMS a predloží správu o zistenej nezrovnalosti príslušným subjektom najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa vyhotovenia záznamu z administratívnej kontroly, resp. doručenia správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu.

Proces schvaľovania záverečnej žiadosti o platbu na projekt a súvisiaca konsolidácia všetkých nezrovnalostí v rámci projektu sú riešené v samostatnej časti 4.8.6.

Oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov

V prípade, ak prijímateľ vráti finančné prostriedky do dňa skončenia kontroly podľa § 31 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, prílohou záznamu z administratívnej kontroly, resp. správy z kontroly na mieste kontrolovanému subjektu je, okrem správy o zistenej nezrovnalosti, aj bankový výpis potvrdzujúci vrátenie finančných prostriedkov a **oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov**⁶. Zamestnanci riadiaceho orgánu oboznámia prijímateľa o povinnosti vypracovať a predložiť riadiacemu orgánu oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov do 10 kalendárnych dní odo dňa uskutočnenia úhrady prostriedkov v súlade s výpisom z bankového účtu, resp. úpravou rozpočtu formou rozpočtového opatrenia. Na účely preukázania vysporiadania finančných prostriedkov zamestnanci riadiaceho orgánu vyžadujú od prijímateľa, okrem výpisu z bankového účtu, resp. ELÚR-u potvrdzujúcich vysporiadanie finančných prostriedkov aj kópiu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov, ktorú po prijatí od prijímateľa, zašlú spolu s aktualizovanou správou o zistenej nezrovnalosti certifikačnému orgánu.

Riadiaci orgán je zároveň povinný oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov bezodkladne zaevidovať do systému ITMS a posunúť do stavu „Oznámenie prijaté“. Zároveň v termíne do 5 kalendárnych dní vykoná riadiaci orgán rozpis vrátených prostriedkov podľa položiek rozpočtu projektu a zmení stav oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov na „Oznámenie rozpísané“.

C. Certifikačný orgán

Ak zistí nezrovnalosť certifikačný orgán v rámci výkonu certifikačného overovania, ten zaeviduje údaje o zistenej nezrovnalosti do systému ITMS, na nezrovnalosti vytvorí aktualizáciu typu „Správa o zistenej nezrovnalosti“ a schválený výstup **správy o zistenej nezrovnalosti** z ITMS predloží do 15 kalendárnych dní odo dňa zistenia riadiacemu orgánu, sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom, platobnej jednotke a prijímateľovi.

Certifikačný orgán posudzuje zistenie ako nezrovnalosť **až voči výdavkom neoprávnene zaradeným v už schválených súhrnných žiadostiach o platbu** bez ohľadu na skutočnosť, či bol alebo nebol vykázaný vo výkaze výdavkov a následne predložený prostredníctvom žiadosti o platbu EK. Uvedené neplatí, ak ide o podozrenie z podvodu.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom riadiaci orgán zaeviduje **žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov**¹⁶ v systéme ITMS do 15 kalendárnych dní odo dňa doručenia správy o zistenej nezrovnalosti a v určenej lehote zašle prijímateľovi a v kópii

¹⁶ Formulár je uvedený v Systéme finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013.

subjektom, ktorým majú byť pripísané finančné prostriedky vo výške nezrovnalosti pomerne podľa zdrojov na účet, t.j. certifikačnému orgánu a platobnej jednotke.

D. Platobná jednotka

Ak zistí nezrovnalosť **platobná jednotka**, tá zaeviduje údaje o zistenej nezrovnalosti v systéme ITMS, na nezrovnalosti vytvorí aktualizáciu typu „Správa o zistenej nezrovnalosti“ a schválený výstup **správy o zistenej nezrovnalosti** z ITMS predloží do 15 dní odo dňa zistenia certifikačnému orgánu, riadiacemu orgánu, sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom a prijímateľovi.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom riadiaci orgán zaeviduje **žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov**¹⁶ v systéme ITMS do 15 kalendárnych dní odo dňa doručenia správy o zistenej nezrovnalosti a v určenej lehote zašle prijímateľovi a v kópii subjektom, ktorým majú byť pripísané finančné prostriedky vo výške nezrovnalosti pomerne podľa zdrojov na účet, t.j. certifikačnému orgánu a platobnej jednotke.

Oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov

V prípade, ak prijímateľ vysporiada nezrovnalosť s finančným dopadom na štátny rozpočet, platobná jednotka je povinná oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov posunúť do stavu „Uhradené“.

V prípade, ak prijímateľ vysporiada nezrovnalosť s finančným dopadom na rozpočet EÚ, certifikačný orgán je povinný oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov posunúť do stavu „Uhradené“.

E. Sekcia auditu a kontroly MF SR (orgán auditu) a spolupracujúce orgány

Vedúci auditorskej skupiny po ukončení čiastkového overovania/ukončení vládneho auditu zabezpečí, aby posúdenie nezrovnalosti bolo realizované podľa časti 2 a 3 tohto usmernenia. Po identifikácii nezrovnalosti následne zaistí, aby bol ku každej zistenej nezrovnalosti priradený príslušný kód nezrovnalosti podľa aktuálnej štruktúry kódov OLAF EK pre nezrovnalosti uvedenej v časti III. Typy nezrovnalostí prílohy A1 tohto usmernenia.

Vedúci auditorskej skupiny pri evidencii nezrovnalostí zistených počas vládneho auditu, zabezpečí:

- posúdenie/vyhodnotenie zistených nedostatkov, či sú zároveň aj nezrovnalosťami;
- priradenie kódu nezrovnalosti v zmysle typológie nezrovnalostí podľa kódov OLAF EK. Príklady pri posudzovaní nedostatkov vyskytujúcich sa v rámci vládneho auditu a priradzovaní vybraných kódov nezrovnalostí podľa štruktúry kódovníka OLAF EK sú uvedené v prílohe A6 tohto usmernenia;
- vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti ako súčasť spisu z vládneho auditu;
- evidenciu nezrovnalosti v informačných systémoch ITMS a CEDIS;
- predloženie správy z vládneho auditu/čiastkovej správy z vládneho auditu vrátane identifikovaných nezrovnalostí vykonaných orgánom auditu, resp. spolupracujúcimi orgánmi certifikačnému orgánu (v elektronickej forme na e-mail CO_spravyVLA@mfsr.sk) a riadiacemu orgánu najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti pri **systémovej nezrovnalosti a nezrovnalosti s finančným dopadom** na základe vykonaného vládneho auditu a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti v písomnej forme riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- aby nezrovnalosť s finančným dopadom bola riešená v zmysle tohto usmernenia a nebola zahrnutá do nezrovnalosti identifikovanej iným orgánom.

Systémová nezrovnalosť

Systémové nezrovnalosti sa evidujú každá samostatne. **Ako systémové nezrovnalosti sa do ITMS evidujú iba tie nedostatky**, ktoré auditorská skupina v čiastkovej správe z vládneho auditu, resp. v správe z vládneho auditu označila ako **systémové nedostatky**.

V zmysle úpravy systému ITMS od 1.2.2011 sa systémové nezrovnalosti neevidujú ako samostatný typ nezrovnalosti, ale prostredníctvom zmeny príznaku na „**ÁNO**“ v poli s názvom „**Systémová nezrovnalosť**“. Príznak systémovej nezrovnalosti je možné nastaviť pri všetkých typoch nezrovnalostí evidovaných v ITMS – nezrovnalosť k žiadosti o platbu, projektová nezrovnalosť, nezrovnalosť k programovej štruktúre.

Evidovanie systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom do ITMS

Nezrovnalosť s finančným dopadom k programovej štruktúre

Evidencia nezrovnalosti ako „Nezrovnalosti k programovej štruktúre“ sa využíva len výnimočne a v prípadoch **odsúhlasených vopred certifikačným orgánom** s výnimkou identifikovaných nezrovnalostí orgánom auditu, resp. spolupracujúcim orgánom. Každá evidencia nezrovnalosti k programovej štruktúre s finančným dopadom musí mať jednoznačne vymedzený rozsah neoprávnených výdavkov, t.j. napr. vymedzením obdobia deklarovania výdavkov EK, žiadosťami o platbu prijímateľov, projektmi alebo inými parametrami podľa typu (paušálna korekcia/extrapolácia) a podmienok konkrétnej nezrovnalosti k programovej štruktúre. Uvedené je nevyhnutné na zabezpečenie správneho deklarovania výdavkov voči EK, zamedzenie duplicitného odpočítania neoprávnených výdavkov vo výkaze výdavkov a určenie vplyvu na populáciu pre výber vzorky orgánu auditu.

Vedúci auditorskej skupiny pri systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom zabezpečí:

- 1) prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS do stavu „Nová“ tak, aby **predbežná čiastková správa/predbežná správa z vládneho auditu pred zaslaním na oboznámenie auditovanej osobe obsahovala vyčíslenie celkovej sumy nezrovnalosti systémom ITMS** v členení podľa zdrojov s presnosťou na dve desatinné miesta. Táto nezrovnalosť sa v systéme ITMS zaeviduje ako nezrovnalosť k programovej štruktúre (nezrovnalosť k PŠ), pričom v detaile evidovanej nezrovnalosti sa zmení hodnota príznaku „**Systémová nezrovnalosť**“ na „**ÁNO**“;
- 2) priebežnú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS a zmenu stavu evidencie nezrovnalosti zo stavu „Nová“ do stavu „**Podozrenie z nezrovnalosti**“ tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola v písomnej forme zaslaná **riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola čiastková správa/správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe.**

V záložke „Základné informácie“ do poľa „**Poznámky**“ sa uvádza **číslo vládneho auditu Axxx a Kxxxx** (údaje z informačného systému CEDIS), v rámci ktorého bola nezrovnalosť identifikovaná. V prípade, že nezrovnalosť spôsobil iný subjekt ako ten, ktorý je automaticky načítaný systémom ITMS do poľa „Subjekt ktorý nezrovnalosť spôsobil“ informácia o subjekte, ktorý nezrovnalosť skutočne spôsobil sa uvedie do poľa „Poznámky“. V prípade, ak auditovaná osoba predložila auditorskej skupine **oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov a výpisy z bankového účtu, resp. ELÚR** preukazujúce vrátenie finančných prostriedkov, uvedie sa táto skutočnosť taktiež do poľa „Poznámky“ v ITMS.

Pri systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom, je potrebné zvoliť v záložke „Popis nezrovnalosti“ „**Dopad na výkaz výdavkov**“ možnosť „**ÁNO**“.

Funkcionalita „**Pozastavenie výkonu platieb**“ v záložke „Finančná identifikácia“ a zvolená možnosť „ÁNO“ v systéme ITMS spôsobuje, že nie je možné uhrádzať platby na danom projekte. Rozhodnutie o pozastavení platieb je v kompetencii riadiaceho orgánu a sprostredkovateľského orgánu, a preto vedúci auditorskej skupiny zvolí možnosť „**NIE**“ s výnimkou prípadov závažných nedostatkov.

V záložke „Finančná identifikácia“ v poli „**Celková výška**“ sa uvádza celkovú finančnú hodnotu nezrovnalosti.

Pri evidovaní aktualizácie v záložke „Popis aktualizácie“ do poľa „**Dopad na OLAF**“, je potrebné zvoliť možnosť „**ÁNO**“.

Každá nezrovnalosť musí mať pridelený kód OLAF, ktorý sa vyplní v záložke „Typ N/FV“ a v poli „Kvalifikácia“ sa vyberie možnosť „**IRQ 2 – nezrovnalosť**“ v zmysle nariadenia Rady č. 2988/95“, resp. **IRQ 3 – podozrenie z podvodu alebo IRQ 5 – podvod (preukázaný podvod)**.

Každá systémová nezrovnalosť musí mať v CEDIS zaevidovaný **alfanumerický kód nezrovnalosti**.

Evidovanie systémovej nezrovnalosti bez finančného dopadu do ITMS

Vedúci auditorskej skupiny pri systémovej nezrovnalosti bez finančného dopadu zabezpečí prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS do stavu „Nová“ a následne posun nezrovnalosti do stavu „**Bez finančného dopadu**“ tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola v písomnej forme zaslaná **riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola čiastková správa/správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe.**

V záložke „Základné informácie“ do poľa „**Poznámky**“ sa uvádza **číslo vládneho auditu Axxx a Kxxxx** (údaje z informačného systému CEDIS), v rámci ktorého bola nezrovnalosť identifikovaná. V prípade, že nezrovnalosť spôsobil iný subjekt ako ten, ktorý je automaticky načítaný v ITMS do poľa „Subjekt ktorý nezrovnalosť spôsobil“, informácia o subjekte, ktorý nezrovnalosť skutočne spôsobil sa uvedie do poľa „Poznámky“.

Pri systémovej nezrovnalosti bez finančného dopadu, je potrebné zvoliť v záložke „Popis nezrovnalosti“ „**Dopad na výkaz výdavkov**“ možnosť „**NIE**“.

Funkcionalita „**Pozastavenie výkonu platieb**“ v záložke „Finančná identifikácia“ a zvolená možnosť „ÁNO“ v systéme ITMS spôsobuje, že nie je možné uhrádzať platby na danom projekte. Rozhodnutie o pozastavení platieb je v kompetencii riadiaceho orgánu a sprostredkovateľského orgánu, a preto vedúci auditorskej skupiny zvolí možnosť „**NIE**“ s výnimkou prípadov závažných nedostatkov.

V záložke „Finančná identifikácia“ v poli „**Celková výška**“ sa uvádza výška **0 €**.

Pri evidovaní aktualizácie v záložke „Popis aktualizácie“ do poľa „**Dopad na OLAF**“, je potrebné zvoliť možnosť „**NIE**“.

Každá nezrovnalosť musí mať pridelený kód OLAF, ktorý sa vyplní v záložke „Typ N/FV“ a v poli „Kvalifikácia“ sa vyberie možnosť „**IRQ 2 – nezrovnalosť**“ v zmysle nariadenia Rady č. 2988/95“, resp. **IRQ 3 – podozrenie z podvodu alebo IRQ 5 – podvod (preukázaný podvod)**.

Každá systémová nezrovnalosť musí mať v CEDIS zaevidovaný **alfanumerický kód nezrovnalosti**.

Nezrovnalosť bez finančného dopadu

Vedúci audítorskej skupiny zabezpečí posúdenie/vyhodnotenie všetkých zistených nedostatkov z vládneho auditu, či sú zároveň aj nezrovnalosťami. Lehota uvedená v písmene f) sa viaže na systémové nezrovnalosti a nezrovnalosti s finančným dopadom. **Nedostatky bez finančného dopadu**, ktoré boli posúdené ako nezrovnalosti **sa neoznamujú podľa bodu f), ale až vtedy keď audítorská skupina na základe overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní identifikuje, že tieto nezrovnalosti neboli odstránené, resp. neboli splnené účinné nápravné opatrenia na predchádzanie vzniku nezrovnalosti.**

V tom prípade vedúci audítorskej skupiny zabezpečí, že všetky **nezrovnalosti bez finančného dopadu** z čiastkovej správy z vládneho auditu, resp. správy z vládneho auditu, ktoré boli vyhodnotené ako čiastočne splnené alebo nesplnené a týkajú sa jednej auditovanej osoby **sa zaevidujú do ITMS ako 1 nezrovnalosť**, vypracuje sa správa o zistenej nezrovnalosti a predloží sa v písomnej forme riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bol vypracovaný Zápis z overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní.

Evidovanie nezrovnalosti bez finančného dopadu do ITMS^{18a}

Nezrovnalosť bez finančného dopadu sa eviduje v ITMS ako projektová nezrovnalosť.

Vedúci audítorskej skupiny pri nedostatkoch bez finančného dopadu zabezpečí:

- 1) prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS do stavu „Nová“ vtedy, ak na základe **overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní** audítorská skupina identifikuje, že **tieto nezrovnalosti neboli odstránené, resp. neboli splnené účinné nápravné opatrenia na predchádzanie vzniku nezrovnalosti**;
- 2) všetky **nezrovnalosti bez finančného dopadu** z čiastkovej správy z vládneho auditu, resp. správy z vládneho auditu, ktoré boli na základe overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní vyhodnotené ako čiastočne splnené alebo nesplnené a týkajú sa jednej auditovanej osoby, **sa zaevidujú do ITMS ako 1 projektová nezrovnalosť, pričom musí byť jasne identifikovateľné prepojenie medzi porušením právnych predpisov a popismi nezrovnalostí, napr. cez číslovanie**;
- 3) zmenu stavu evidencie nezrovnalosti zo stavu „Nová“ do stavu „Bez finančného dopadu“ zabezpečiť tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola v písomnej forme zaslaná **riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bol vypracovaný Zápis z overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní alebo čiastkovej/správy z vládneho auditu**;

V záložke „Základné informácie do poľa „Poznámky“ sa uvádza číslo **vládneho auditu Axxx a Kxxxx** (údaje z informačného systému CEDIS), v rámci ktorého bola nezrovnalosť identifikovaná. V prípade, že nezrovnalosť spôsobil iný subjekt ako ten, ktorý je automaticky načítaný systémom ITMS do poľa „Subjekt ktorý nezrovnalosť spôsobil“ informácia o subjekte, ktorý nezrovnalosť skutočne spôsobil sa uvedie do poľa „Poznámky“.

Pri nezrovnalosti bez finančného dopadu, je potrebné zvoliť v záložke „Popis nezrovnalosti“ **„Dopad na výkaz výdavkov“ možnosť „NIE“**.

Funkcionalita **„Pozastavenie výkonu platieb“** v záložke „Finančná identifikácia: a zvolená možnosť „ÁNO“ v systéme ITMS spôsobuje, že nie je možné uhrádzať platby na danom projekte. Rozhodnutie o pozastavení platieb je v kompetencii riadiaceho orgánu a sprostredkovateľského orgánu, a preto vedúci audítorskej skupiny zvolí možnosť **„NIE“** s výnimkou prípadov, ktoré by zásadným spôsobom ohrozovali funkčnosť riadiaceho a kontrolného systému.

V časti „Finančná identifikácia“ v poli **„Celková výška“** sa uvádza výška **0 €**.

Pri evidovaní aktualizácie v záložke „Popis aktualizácie“ do poľa **„Dopad na OLAF“**, je potrebné zvoliť možnosť **„NIE“**.

Každá nezrovnalosť musí mať pridelený kód OLAF, ktorý sa vyplní v záložke „Typ N/FV“ a v poli „Kvalifikácia“ sa vyberie možnosť **„IRQ 2 – nezrovnalosť v zmysle nariadenia Rady č. 2988/95“, resp. IRQ 3 – podozrenie z podvodu alebo IRQ 5 – podvod (preukázaný podvod)**.

Nezrovnalosť bez finančného dopadu sa eviduje ako projektová nezrovnalosť a pri všetkých nedostatkoch, ktoré nezrovnalosť obsahuje musí byť v CEDIS zaevidovaný alfanumerický kód nezrovnalosti.

Nezrovnalosť s finančným dopadom

Nezrovnalosti s finančným dopadom **zistené v rámci jedného vládneho auditu**, ktoré sa viažu **k jednej auditovanej osobe/projektu** sa zaevidujú do ITMS ako **jedna nezrovnalosť k 1 alebo viacerým žiadostiam o platbu**.

Nakoľko systém ITMS poskytuje priame výstupy finančných údajov o nezrovnalostiach Európskej komisii (v súlade s požiadavkami nariadení EÚ vrátane elektronického spracovania žiadosti o platbu na EK, ktorej súčasťou sú aj započítané vysporiadané nezrovnalosti) je potrebné zabezpečiť, aby finančné údaje v správe z vládneho auditu/čiastkovej správe z vládneho auditu uvádzali **vyčíslenú sumu nezrovnalosti v členení podľa zdrojov s presnosťou na dve desatinné miesta systémom ITMS**.

^{18a} Táto časť sa nevzťahuje na systémové nezrovnalosti bez finančného dopadu. Systémové nezrovnalosti bez finančného dopadu sú riešené v časti „Systémové nezrovnalosti“.

Takto vyčíslená suma nezrovnalosti bude v ďalšej fáze vývoja nezrovnalosti, napr. v rozhodnutí vydanom v správnom konaní I. alebo II. stupňa alebo vo fáze vysporiadania prijímateľom, garantovať správne spracovanie až po úroveň informačného systému Európskej komisie – Structural Funds Common Database.

Evidovanie nezrovnalosti s finančným dopadom do ITMS

Vedúci auditorskej skupiny pri nezrovnalosti s finančným dopadom zabezpečí:

- 1) prvú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS do stavu „Nová“ tak, aby **predbežná čiastková správa/predbežná správa z vládneho auditu pred zaslaním na oboznámenie auditovanej osobe obsahovala vyčíslenie celkovej sumy nezrovnalosti systémom ITMS** v členení podľa zdrojov s presnosťou na dve desatinné miesta;
- 2) priebežnú evidenciu nezrovnalosti v systéme ITMS a zmenu stavu evidencie nezrovnalosti zo stavu „Nová“ do stavu „**Podozrenie z nezrovnalosti**“ tak, aby schválená správa o zistenej nezrovnalosti bola v písomnej forme zaslaná **riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15 kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola čiastková správa/správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe.**

V prípade, že auditovaná osoba sa rozhodne neoprávnene použiť **finančné prostriedky vrátiť** počas výkonu vládneho auditu, t.j. **ešte pred doručením čiastkovej správy/správy z vládneho auditu**, je potrebné danú nezrovnalosť zaevidovať v systéme ITMS do stavu „Nová“ **najneskôr pred odovzdaním predbežnej čiastkovej správy/predbežnej správy z vládneho auditu auditovanej osobe na oboznámenie** tak, aby predbežná správa/predbežná čiastková správa **obsahovala vyčíslenie celkovej sumy nezrovnalosti systémom ITMS** v členení podľa zdrojov s presnosťou na dve desatinné miesta a preukázaná úhrada prijímateľom bola v súlade so sumou nezrovnalosti vyčíslenou systémom ITMS.

Na účely úspešného spracovania údajov v systéme ITMS (najmä spárovanie nezrovnalosti s oznámením o vysporiadaní finančných vzťahov) auditor upozorní auditovanú osobu (prijímateľa) na povinnosť vypracovať a predložiť oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP. RO eviduje oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov v systéme ITMS a zároveň priradí kód nezrovnalosti ITMS (spája oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov s príslušnou nezrovnalosťou).

V záložke „Základné informácie“ do poľa „**Poznámky**“ sa uvádza číslo **vládneho auditu Axxx a Kxxxx** (údaje z informačného systému CEDIS), v rámci ktorého bola nezrovnalosť identifikovaná. V prípade, že nezrovnalosť spôsobil iný subjekt ako ten, ktorý je automaticky načítaný v ITMS do poľa „Subjekt ktorý nezrovnalosť spôsobil“, informácia o subjekte, ktorý nezrovnalosť skutočne spôsobil sa uvedie do poľa „Poznámky“. Auditovaná osoba, ktorá vrátila použité finančné prostriedky počas výkonu vládneho auditu a predložila auditorskej skupine **oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov a výpisy z bankového**

účtu, resp. ELÚR, zaevidujú sa tieto údaje do poľa „Poznámky“ v ITMS.

Pri nezrovnalosti s finančným dopadom, ktorá sa viaže k zúčtovaniu zálohovej platby, zúčtovaniu predfinancovania, priebežnej a záverečnej žiadosti o platbu v stavoch „Uhradená/Zúčtovaná“, je potrebné zvoliť v záložke „Popis nezrovnalosti“ **„Dopad na výkaz výdavkov/Dopad na rozpočet EÚ“** možnosť „**ÁNO**“.

Funkcionalita **„Pozastavenie výkonu platieb“** v záložke „Finančná identifikácia“ a zvolená možnosť „**ÁNO**“ v systéme ITMS spôsobuje, že nie je možné uhrádzať platby na danom projekte. Rozhodnutie o pozastavení platieb je v kompetencii riadiaceho orgánu a sprostredkovateľského orgánu, a preto vedúci auditorskej skupiny zvolí možnosť „**NIE**“ s výnimkou prípadov, ktoré by zásadným spôsobom ohrozovali funkčnosť riadiaceho a kontrolného systému.

Finančné údaje v záložke „Finančná identifikácia“ v poli „**Celková výška**“ sa uvádzajú vrátane vlastných zdrojov prijímateľa.

Každá nezrovnalosť musí mať pridelený kód OLAF, ktorý sa vyplní v záložke „Typ N/FV“ a v poli „Kvalifikácia“ sa vyberie možnosť „**IRQ 2 – nezrovnalosť v zmysle nariadenia Rady č. 2988/95**“, resp. **IRQ 3 – podozrenie z podvodu alebo IRQ 5 – podvod (preukázaný podvod)**.

Pri evidovaní aktualizácie v záložke „Popis aktualizácie“ do poľa „**Dopad na OLAF**“ je potrebné zvoliť možnosť „**ÁNO**“.

Všetky nezrovnalosti s finančným dopadom **zistené v rámci jedného vládneho auditu**, ktoré sa viažu **k jednej auditovanej osobe/projektu** sa zaevidujú do ITMS ako **jedna nezrovnalosť k 1 alebo viacerým žiadostiam o platbu**. Pri všetkých nedostatkoch, ktoré nezrovnalosť s finančným dopadom obsahuje musí byť **v CEDIS zaevidovaný alfanumerický kód nezrovnalosti**.

Schvaľovanie a aktualizovanie nezrovnalostí

V prípade identifikovania nezrovnalostí v rámci čiastkovej správy z vládneho auditu/správy z vládneho auditu, vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti zabezpečuje člen auditorskej skupiny, ktorého určí vedúci auditorskej skupiny, resp. člen auditorskej skupiny, ktorý danú nezrovnalosť zistil. Pred podpisom správy o zistenej nezrovnalosti vedúci auditorskej skupiny správu o zistenej nezrovnalosti odsúhlasuje e-mailom. Správu o zistenej nezrovnalosti následne podpisuje člen auditorskej skupiny a schvaľuje ju vedúci auditorskej skupiny.

V prípade, že správu o zistenej nezrovnalosti vypracuje vedúci auditorskej skupiny, schvaľuje ju riaditeľ odboru medzinárodných zdrojov sekcie auditu a kontroly MF SR (orgánu auditu).

Súčasťou spisu z vládneho auditu sú schválené správy o zistenej nezrovnalosti a odsúhlasenie vedúceho auditorskej skupiny.

Správa o zistenej nezrovnalosti môže byť podľa závažnosti zistenia zaslaná vedúcim auditorskej skupiny na RO, PJ a CO aj počas výkonu vládneho auditu. Číslo správy o zistenej nezrovnalosti predstavuje jedinečný alfa-numerický kód nezrovnalosti ITMS generovaný informačným systémom ITMS.

V prípade, že vedúcim vládneho auditu nie je zamestnanec sekcie auditu a kontroly MF SR (orgánu auditu), vedúci auditorskej skupiny zabezpečí, že správa o zistenej nezrovnalosti, ktorá je zaslaná RO, PJ a CO sa zašle na vedomie aj sekcii auditu a kontroly MF SR (orgánu auditu).

Vedúci auditorskej skupiny, resp. poverený člen auditorskej skupiny bezodkladne po ukončení vládneho auditu zasiela čiastkovú správu/správu z vládneho auditu územne príslušnej správe finančnej kontroly, v prípade ak bolo v rámci výkonu vládneho auditu identifikované porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy. V prípade, ak príslušná správa finančnej kontroly vypracováva čiastkovú správu z vládneho auditu, táto sa v prípade identifikovania porušenia finančnej disciplíny podľa § 31 zákona o rozpočtových pravidlách jej už nezasiela.

Orgán auditu a spolupracujúce orgány postupujú pri schvaľovaní a zasielaní aktualizácií správ o zistených nezrovnalostiach rovnako ako pri prvom oznámení nezrovnalosti. Vedúci auditorskej skupiny je zároveň zodpovedný za to, že všetky aktualizácie, založené v ITMS k nezrovnalosti, budú oznámené všetkým orgánom ako pri prvom oznámení nezrovnalosti. Napríklad, ak sa zaeviduje do ITMS nezrovnalosť a založí sa prvá aktualizácia s poradovým číslom Nxxxxxx/S1 a následne sa založia ďalšie aktualizácie Nxxxxxx/S2 a Nxxxxxx/S3 je potrebné oznámiť všetky tri aktualizácie tým istým orgánom ako pri prvom oznámení.

Prvá aktualizácia sa v ITMS eviduje za účelom vygenerovania správy o zistenej nezrovnalosti.

Ďalšie aktualizácie nezrovnalostí sa evidujú bezodkladne po prijatí nových informácií o nezrovnalosti. Pri aktualizácii nezrovnalosti sa vyplňajú aktuálne údaje najmä v záložke „Stav riešenia“. V prípade ak auditorská skupina prijíma dostatočné dôkazy a presvedčí sa o odstránení nedostatku, resp. o účinných nápravných opatrení na predchádzanie vzniku nezrovnalosti, môže nezrovnalosť posunúť do koncového stavu.

Pri nezrovnalosti bez finančného dopadu je možné posun zo stavu „Bez finančného dopadu“ do stavu „Vysporiadaná“ uskutočniť po overení prijatia účinných nápravných opatrení na nápravu zistených nedostatkov prijatých v správe o splnení opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládny auditom a na odstránenie príčin ich vzniku alebo na základe iného vyžiadania.

Pri nezrovnalostiach s finančným dopadom posun do koncového stavu vykonáva riadiaci orgán, resp. správa finančnej kontroly.

Vedúci auditorskej skupiny zabezpečí na základe dokumentov „Výkaz nezrovnalostí a vratiek“ a „Výkaz o stave vyrovnaní pohľadávok z titulu uložených odvodov rozhodnutiami uloženými v správnom konaní“, ktorých formu zverejnenia oznámi orgán auditu osobitným pokynom, aktualizáciu údajov o vysporiadaní nezrovnalosti v CEDIS pri vykonávaní overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní. Audítori sú povinní sledovať stav zistenia/nedostatku až do uspokojivého vyriešenia v súlade s aktuálnou verziou Metodického usmernenia k overovaniu splnenia prijatých opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládny auditom a na odstránenie príčin ich vzniku a zohľadnenia odporúčaní k Postupom pre vládny audit štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo.

Aktualizácia stavu nezrovnalosti v systéme ITMS

Pri evidovaní aktualizácie údajov v ITMS auditorská skupina používa nasledovné **typy aktualizácie**:

- **Kontrolná správa** - používa sa pri systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom a pri nezrovnalosti s finančným dopadom v prípade, **ak prostriedky boli vrátené do dňa ukončenia vládneho auditu**;
- Oprava evidencie N/FV;
- Správa o zistenej nezrovnalosti – používa sa pri systémovej nezrovnalosti bez finančného dopadu a nezrovnalosti bez finančného dopadu. Pri systémovej nezrovnalosti s finančným dopadom a nezrovnalosti s finančným dopadom, pri ktorej neoprávnené výdavky neboli vrátené do dňa ukončenia vládneho auditu.

Diagram znázorňujúci postup členov auditorskej skupiny pri zisťovaní (identifikovaní), administrovaní a oznamovaní nezrovnalostí je v prílohe A4 tohto usmernenia.

F. Príslušný orgán vydávajúci rozhodnutie v správnom konaní

Pri evidovaní aktualizácie údajov o nezrovnalosti v systéme ITMS správa finančnej kontroly:

- Stav „**Správne konanie**“ - správny orgán použije v prípade, že sa začalo správne konanie;
- Aktualizácia „**Rozhodnutie**“ - správny orgán použije po nadobudnutí právoplatného I. alebo II. stupňového rozhodnutia k nezrovnalosti s finančným dopadom, pričom v účtovnom systéme ISUF sa integráciou údajov ITMS - ISUF zabezpečí automatické generovanie pohľadávky štátu;
- Oprava evidencie N/FV

Správny orgán pred vydaním rozhodnutia v správnom konaní je povinný si preveriť, či prostriedky na ktoré vydáva rozhodnutie v správnom konaní, neboli už vrátené riadiacemu orgánu. Súčasne si správny orgán overí, či celková výška prostriedkov k vymáhaniu evidovaná v systéme ITMS súhlasí s výškou odvodu, ktorý má byť uložený rozhodnutím v správnom konaní.

Príslušná správa finančnej kontroly zasiela vydané rozhodnutie v správnom konaní 1. stupňa s prílohou aktualizovanej správy o zistenej nezrovnalosti bezodkladne, najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní certifikačnému orgánu, v kópii riadiacemu orgánu a sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom. V súvislosti s aktualizáciou údajov o zistených nezrovnalostiach a v nadväznosti na údaje o splatných pohľadávkach prijímateľov aktualizuje bezodkladne údaje v systéme ITMS na základe právoplatného rozhodnutia v prvostupňovom správnom konaní.

Samostatné oddelenie správneho konania MF SR zasiela vydané rozhodnutie v správnom konaní II. stupňa príslušnej **správe finančnej kontroly**, ktorá bezodkladne, najneskôr do 15 kalendárnych dní odo dňa doručenia právoplatného II. stupňového rozhodnutia príslušnej správe finančnej kontroly vypracuje a predloží správu o zistenej nezrovnalosti a kópiu právoplatného II. stupňového rozhodnutia certifikačnému orgánu, v kópii riadiacemu orgánu a sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom. V súvislosti s aktualizáciou údajov o zistených nezrovnalostiach vrátane finančnej identifikácie a v nadväznosti na údaje o splatných pohľadávkach prijímateľov príslušná správa finančnej kontroly aktualizuje bezodkladne údaje v systéme ITMS na základe právoplatného rozhodnutia v druhostupňovom správnom konaní.

V prípade exekučného konania voči prijímateľovi príslušná **správa finančnej kontroly aktualizuje údaje** o nezrovnalosti na základe právoplatného uznesenia súdu o zastavení exekúcie. Pokiaľ na základe výsledku exekučného konania nie je pohľadávka štátu zodpovedajúca nezrovnalosti vysporiadaná **v plnej výške**, správa finančnej kontroly predmetnú nezrovnalosť zaeviduje v systéme ITMS do stavu „**Nedobytná**“.

V takomto prípade je príslušná správa finančnej kontroly povinná zabezpečiť aj vypracovanie a predloženie oznámenia o vrátení finančných prostriedkov/oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov certifikačnému orgánu, v kópii riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom a evidenciu v systéme ITMS. Zároveň k nedobytným (nevymožiteľným) pohľadávkam štátu príslušná správa finančnej kontroly predkladá certifikačnému orgánu aj dokumentáciu - Upovedomenie exekútora o ukončení exekučného konania a/alebo uznesenie súdu o zastavení exekúcie alebo inú relevantnú dokumentáciu preukazujúcu ukončenie exekučného konania s vyčíslením konečnej sumy pohľadávky štátu za jednotlivé prípady. Právoplatné uznesenie súdu o zastavení exekúcie zasiela príslušná správa finančnej kontroly na účely oznámenia nevymožiteľnej pohľadávky podľa časti 4.7 tohto usmernenia riadiacemu orgánu.

4.4.3 Aktualizácia údajov nezrovnalosti

Pravidelná aktualizácia

Vo vzťahu k podmienkam **programového obdobia 2007 – 2013** vo vzťahu k podmienkam štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu ako aj **Operačného programu Rybné hospodárstvo** ak riadiaci orgán, sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom, sekcia auditu a kontroly MF SR (orgán auditu), spolupracujúci orgán, útvar vnútorného auditu, útvar následnej finančnej kontroly PPA alebo orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní získa nové alebo dodatočné informácie aktualizuje príslušný subjekt správu o zistenej nezrovnalosti do 15 kalendárnych dní, pokiaľ ide o nezrovnalosti, v prípade ktorých boli uložené sankcie, najmä o informácie:

- ⇒ či sú sankcie administratívneho alebo trestného charakteru;
- ⇒ či sankcie vyplývajú z porušenia práva Spoločenstva alebo vnútroštátneho práva;
- ⇒ ustanovenia, v ktorých sú sankcie stanovené;
- ⇒ či sa potvrdil podvod.

Podľa čl. 28 ods. 3 nariadenia EK č. 1828/2006/čl. 55 ods. 3 nariadenia EK č. 498/2007 ak niektoré informácie uvedené v prvotnom oznámení v rámci štvrťročnej správy o nezrovnalosti, a najmä informácie týkajúce sa postupov používaných pri vytvorení nezrovnalosti a o spôsobe jej odhalenia nie sú k dispozícii alebo sa musia opraviť, členské štáty podľa možnosti dodajú chýbajúce alebo správne informácie pri predložení následných štvrťročných správ o nezrovnalostiach EK.

Vo vzťahu k podmienkam **programového obdobia 2004 – 2006** podľa článku 5 nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005 a čl. 5 nariadenia Komisie č. 1831/1994

- ⇒ o zavedených postupoch, opatreniach a vyplývajúcich dôležitých zmenách;
- ⇒ o sumách, ktoré boli alebo sa predpokladá, že budú vrátené;
- ⇒ o všetkých priebežných opatreniach, ktoré zaviedol členský štát na zabezpečenie vrátenia neoprávnene vyplatených súm;

- ⇒ o zavedených súdnych a správnych postupoch so zámerom vymôcť neoprávnene vyplatené sumy a uložiť sankcie¹⁷;
- ⇒ o dôvodoch upustenia od postupov vymáhania;
- ⇒ o upustení od trestného stíhania.

Príslušné subjekty sú povinné aktualizovať údaje v ITMS a zabezpečiť oznamovaciu povinnosť voči certifikačnému orgánu a ostatným subjektom.

Aktualizácia na žiadosť EK

Podľa článku 30 ods. 2 nariadenia EK č. 1828/2006/ článku 57 ods. 2 nariadenia EK č. 498/2007 na písomnú žiadosť Komisie členský štát poskytne informácie súvisiace so špecifickou nezrovnalosťou alebo so skupinou nezrovnalostí, na tieto účely je potrebné pravidelné aktualizovať údaje v správe o zistenej nezrovnalosti.

Aktualizácia na základe osobitnej správy

Programové obdobie 2004 - 2006

V prípade, že riadiaci orgán v rámci finančného riadenia štrukturálnych fondov alebo Kohézneho fondu predpokladá, že sumu nie je možné vymôcť, ani nemožno predpokladať, že bude vrátená, **riadiaci orgán je povinný oznámiť Európskej komisii v osobitnej správe prípady nezrovnalostí**, u ktorých nie je možné sumu vo výške nezrovnalosti vymôcť, ani nemožno predpokladať, že suma vo výške nezrovnalosti bude vrátená, najmä o výške sumy a o dôležitých skutočnostiach podľa čl. 5 odsek 2 nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, resp. nariadenia Komisie č. 1831/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2168/2005. O zaslaní osobitnej správy Európskej komisii riadiaci orgán informuje bezodkladne platobný orgán.

Podľa požiadaviek nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005 alebo nariadenia Komisie č. 2168/2005 osobitná správa musí obsahovať najmä tieto údaje¹⁸:

- ⇒ kópiu rozhodnutia o poskytnutí pomoci, resp. zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku vrátane dodatkov k tejto zmluve (pre programové obdobie 2004 - 2006 pri KF sa tento dokument nevyžaduje);
- ⇒ dátum úhrady poslednej žiadosti o platbu konečnému príjemcovi/príjemcovi pomoci;
- ⇒ kópiu žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov a kópiu právoplatného rozhodnutia, ak bolo vydané v správnom konaní;
- ⇒ ak bol vydaný, kópiu dokumentu potvrdzujúceho platobnú neschopnosť konečného prijímateľa/príjemcu pomoci;
- ⇒ stručný opis opatrení prijatých riadiacim orgánom/sprostredkovateľským orgánom a príslušnej správy finančnej kontroly so zodpovedajúcimi dátumami s cieľom spätného získania príslušnej sumy vo výške nezrovnalosti.

K 31. januáru kalendárneho roka riadiaci orgán informuje platobný orgán o všetkých prípadoch podľa čl. 5 odsek 2 nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, resp. nariadenia Komisie č. 1831/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2168/2005, resp. nariadenia Komisie č. 1831/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2168/2005 ktoré boli riadiacim orgánom zaslané Európskej komisii **alebo o skutočnosti, že neeviduje žiadne takéto prípady**.

Riadiaci orgán zabezpečí predloženie skompletizovanej osobitnej správy Európskej komisii na účely ďalšej negociácie finančných dôsledkov nevymožiteľných súm z titulu zistených nezrovnalostí. V prípade rozhodnutia Európskej komisie o finančných dôsledkoch znášaných Slovenskou republikou, Ministerstvo financií SR bude zodpovedajúcu sumu finančných prostriedkov za zdroj EÚ a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu viazať príslušnej kapitole rozpočtu.

Zároveň riadiaci orgán predloží kompletnú osobitnú správu v kópii aj platobnému orgánu na účely ďalšieho spracovania v účtovníctve platobného orgánu pre štrukturálne fondy a vypracovania ročných výkazov pre Európsku komisiu podľa požiadaviek nariadení Komisie.

V niektorých prípadoch môže EK výslovne požiadať Slovenskú republiku, resp. riadiaci orgán, aby pokračoval v postupe na účely spätného získania finančných prostriedkov. Z tohto dôvodu, **po ukončení negociácií s Európskou Komisiou vo veci definitívneho uplatnenia finančných dôsledkov**, bude riadiaci orgán na národnej úrovni vo vzťahu k prijímateľovi postupovať v súlade s § 6a, ods. 6 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, kde je stanovený režim trvalého upustenia od vymáhania pohľadávky štátu aj v prípade, ak je zo všetkých okolností zrejmé, že ďalšie vymáhanie pohľadávky štátu by bolo neúspešné. Takto bude zabezpečené preukázanie zániku pohľadávky štátu **v správe poskytovateľa (RO)** nenávratného finančného príspevku voči prijímateľovi. Prípady nevymožiteľných pohľadávok sú uvedené v časti 4.7 tohto usmernenia.

¹⁷ Podľa nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005 a nariadenia podľa čl. 57 odsek 2 nariadenia Komisie č. 498/2007 SR oznámi Európskej komisii správne alebo súdne rozhodnutia alebo ich podstatné časti týkajúce sa ukončenia týchto postupov a uvedú najmä, či sú nálezy (zistenia) takého charakteru, že vyvolávajú/poukazujú na podozrenie z podvodu.

¹⁸ Získanie týchto informácií má význam pre prijatie rozhodnutia o rozdelení straty. Uvedený princíp platí v rámci programového obdobia 2004 – 2006. Podľa nariadenia Komisie č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005 môže Komisia výslovne žiadať od SR, aby sa pokračovalo vo vymáhaní.

V súlade s rozhodnutím EK č. 2010/802/EÚ so zreteľom na nezrovnalosti vyplývajúce z operácií spolufinancovaných zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2000 - 2006 sa od členských štátov nevyžaduje podávanie osobitných správ, pokiaľ o ne Komisia výslovne nepožiada:

- v prípadoch jednoduchého konkurzu – nezrovnalosť spočíva len v čiastočnom/úplnom nevykonaní operácie spolu financovanej z rozpočtu EÚ z dôvodu konkurzu KP/PP, ktoré nezahŕňajú iné nezrovnalosti, ku ktorým došlo pred konkurzom alebo podozrenie z podvodu,
- v prípadoch týkajúcich sa sumy nižšej ako 10 000 EUR.

Týmto rozhodnutím nie je dotknutá povinnosť členských štátov prijímať všetky primerané opatrenia na spätné získanie neoprávnene vyplatených súm a vyúčtovať spätne získané sumy Komisii.

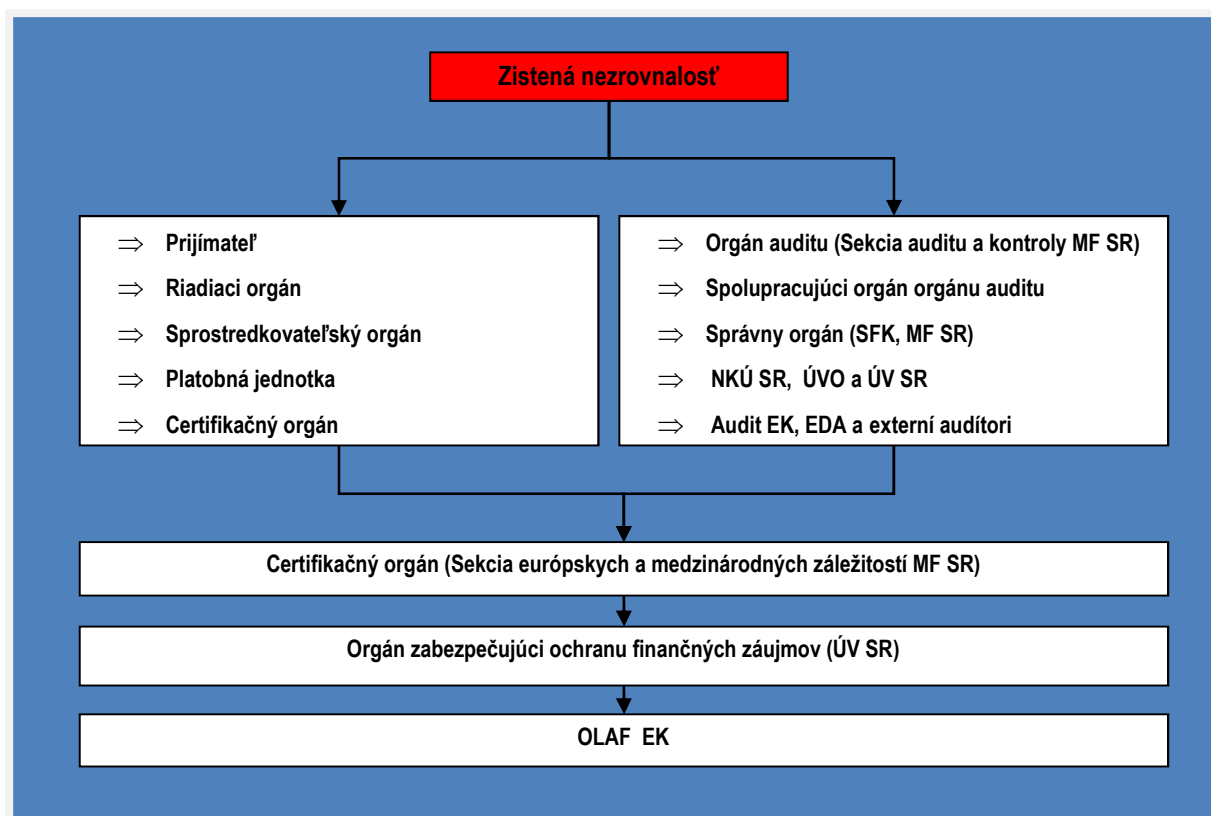
Programové obdobie 2007 - 2013

V prípade projektov programového obdobia 2007 - 2013 ak riadiaci orgán predpokladá, že sumu nie je možné vymôcť, ani nemožno predpokladať, že bude vrátená, vypracuje a predkladá certifikačnému orgánu do 31. januára kalendárneho roka zoznam prípadov za predchádzajúci rok v súlade s požiadavkou článku 20 ods. 2 písm. d) nariadenia Komisie č. 1828/2006/článku 46 ods. 2 písm. d) a ods. 2a nariadenia Komisie č. 498/2007¹⁹. Riadiaci orgán predkladá predmetný zoznam s nulovými hodnotami, ak neeviduje žiadne takéto prípady. Zároveň pri každej sume riadiaci orgán informuje certifikačný orgán, či žiada, aby bol podiel za zdroj EÚ bol hradený zo všeobecného rozpočtu Európskej únie.

V takom prípade podiel sumy za EÚ je hradený zo všeobecného rozpočtu Európskej únie, **ak EK do jedného roka od dátumu predloženia výkazu**

- nepožiada o informácie na účely článku 70 ods. 2 nariadenia Rady č. 1083/2006/ č. 1198/2006,
- neinformuje SR písomne o svojom úmysle začať prešetrovanie v súvislosti s touto sumou a
- nepožiada SR, aby pokračoval v postupe vymáhania.

Lehota v dĺžke jedného roka sa neuplatňuje v prípadoch podozrenia z podvodu alebo jeho zistenia.

Prijaté postupy pri zistenej nezrovnalosti

V súvislosti s vysporiadaním nezrovnalosti vrátane vysporiadania finančných vzťahov zodpovedajúcich zistenej nezrovnalosti, t.j. v prípade správneho konania vrátane exekučného konania, súdneho konania/trestného konania

- ⇒ riadiaci orgán,

¹⁹ Pre programové obdobie 2007 – 2013 v rámci Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo došlo k zmene postupu nariadením EK č. 1249/2010.

- ⇒ sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom,
- ⇒ sekcia auditu a kontroly MF SR (orgán auditu) a spolupracujúce orgány (okrem vysporiadania finančných vzťahov),
- ⇒ útvar následnej finančnej kontroly PPA a útvar vnútorného auditu PPA alebo
- ⇒ orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní

sú povinní aktualizovať údaje o zistenej nezrovnalosti v ITMS.

Zároveň orgán, ktorý vydáva rozhodnutie v správnom konaní je povinný zabezpečiť aktualizáciu údajov o zistenej nezrovnalosti a oznamovaciu povinnosť voči certifikačnému orgánu, riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom.

V prípade trestného konania orgán, ktorý vydá rozhodnutie v trestnom konaní, oznámi túto skutočnosť riadiacemu orgánu ako oznamovateľovi trestného činu, resp. poškodenému a riadiaci orgán zabezpečí aktualizáciu údajov o zistenej nezrovnalosti a oznamovaciu povinnosť voči certifikačnému orgánu.

Nezrovnalosti, ktoré súvisia s operačnými programami cieľa Európskej územnej spolupráce, oznamuje ten členský štát, v ktorom prijímateľ zaplatil výdavok pri implementácii projektu. Členský štát súčasne informuje riadiaci orgán, certifikačný orgán a orgán auditu.

4.5 Riešenie nezrovnalosti

V podmienkach Slovenskej republiky je za riešenie nezrovnalostí v rámci operačného programu zodpovedný riadiaci orgán. Ak riadiaci orgán splnomocní sprostredkovateľský orgán riešením nezrovnalostí, zodpovednosť riadiaceho orgánu za plnenie tejto úlohy (za riešenie nezrovnalostí) vykonávaných sprostredkovateľským orgánom nie je dotknutá. V súlade s § 8 ods. 2 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov sprostredkovateľský orgán plní úlohy v súlade so splnomocnením. Sprostredkovateľský orgán zodpovedá riadiacemu orgánu za plnenie týchto úloh.

Na účely ďalšieho riešenia nezrovnalostí je nevyhnutná súčinnosť subjektov zapojených do systému implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na národnej úrovni pri oznamovacej povinnosti, a to formou štandardizovaného **formuláru - Správa o zistenej nezrovnalosti**¹⁶. Na dosiahnutie správneho vyplnenia jednotlivých polí v rámci formuláru Správa o zistenej nezrovnalosti je potrebné poznať a rozlišovať jednotlivé fázy vývoja nezrovnalosti a pri zmene údajov o nezrovnalosti povinne aktualizovať údaje v tomto formulári Správa o zistenej nezrovnalosti.

Pod **riešením nezrovnalosti** sa vo všeobecnosti rozumie najmä:

- ⇒ formálne **zdokumentovanie** nezrovnalosti na základe oficiálneho schválenia správy o zistenej nezrovnalosti vrátane evidovania údajov v ITMS;
- ⇒ **oznámenie** nezrovnalosti;
- ⇒ **monitorovanie** vývoja a stavu nezrovnalosti;
- ⇒ **zaznamenanie zmien** stavu nezrovnalosti v aktualizovanej správe o zistenej nezrovnalosti;
- ⇒ preverenie možného **dopadu na systém** riadenia, resp. nastavené postupy riadenia a kontroly pre operačný program;
- ⇒ prijatie **účinných nápravných opatrení** na odstránenie vzniknutej nezrovnalosti a predchádzanie vzniku ďalších nezrovnalostí;
- ⇒ zabezpečenie bezodkladného **finančného vysporiadania** podľa podmienok zmluvy a príslušných právnych predpisov;
- ⇒ **zaevidovanie údajov** o zmene stavu nezrovnalosti, finančnom vysporiadaní nezrovnalosti a prijatých nápravných opatreniach v systéme ITMS;
- ⇒ v prípade systémovej nezrovnalosti, bezodkladné prijatie účinných nápravných **opatrení** v uplatňovaných postupoch riadenia a kontroly;
- ⇒ v prípade nezrovnalosti identifikovanej EK, prijatie v určenej lehote účinných nápravných **opatrení**, ktoré sú **akceptované EK** ako dostatočné a zabránia vykonaniu finančných opráv zo strany EK.

V súlade so zákonom č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov v rámci programového obdobia 2007 – 2013 je RO oprávnený pozastaviť, zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre projekt alebo jeho časť, v prípade zistenia nezrovnalosti alebo podozrenia zo vzniku nezrovnalosti **u prijímateľa a partnera** pri realizácii pomoci a podpory. Rovnako certifikačný orgán je oprávnený pozastaviť, zamietnuť alebo upraviť výšku platby pre operačný program, projekt alebo ich časti, ak zistí nedostatky v postupe **riadiaceho orgánu, platobnej jednotky alebo prijímateľa** pri realizácii pomoci a podpory.

Za moment odstránenia nezrovnalosti sa považuje:

- A. Prijatie účinných nápravných opatrení smerujúcich k zabezpečeniu vysporiadania finančných prostriedkov alebo ich časti;
- B. Prijatie účinných nápravných opatrení smerujúcich k odstráneniu zistených nedostatkov v systéme riadenia a kontroly programu a náprave nežiadúceho stavu.

4.5.1 Vysporiadanie finančných prostriedkov na základe zmluvy

Pre programové obdobie 2004 - 2006 je možné vysporiadať finančné vzťahy **len vrátením** finančných prostriedkov na príslušné účty. Pre programové obdobie 2007 - 2013 je v súlade s § 28 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov možné vysporiadanie finančných vzťahov **vykonať vzájomným započítaním** pohľadávok z NFP alebo jeho časti ak je to relevantné **alebo vrátením príspevku** alebo jeho časti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie. Vzájomne započítanie pohľadávok nie je možné, ak je prijímateľom štátna rozpočtová organizácia alebo v rámci OP cezhraničnej spolupráce SR – ČR. **Vzájomné započítanie pohľadávok je realizované v rámci jedného projektu prijímateľa**, pri započítaní nezrovnalosti **musí mať daná nezrovnalosť dopad** na výkaz výdavkov/**rozpočet EÚ** (pôvodné výdavky boli schválené v súhrnnej žiadosti o platbu - priebežná a záverečná žiadosť o platbu, zúčtovanie zálohovej platby a predfinancovania) a súčasne **nejde o nezrovnalosť k programovej štruktúre** alebo **o odvod** za porušenie finančnej disciplíny na základe právoplatného rozhodnutia správneho orgánu. K jednej žiadosti o platbu je možné priradiť niekoľko oznámení o vysporiadaní finančných vzťahov daného projektu a **započítavaná suma** (pohľadávka platobnej jednotky voči prijímateľovi) musí byť **nižšia/rovná** ako suma žiadosti o platbu prijímateľa (záväzok platobnej jednotky voči prijímateľovi).

Podrobnosti k vzájomnému započítaniu sú uvedené v manuáli MF SR č. 4/2010-M pre vzájomné započítanie pohľadávok a záväzkov v systéme ITMS a ISUF.

V súlade s § 24 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov ak suma NFP alebo jeho časti, ktorá sa má vrátiť, **nepresiahne sumu 5 eur** a súčasne nedošlo k porušeniu finančnej disciplíny, tento NFP alebo jeho časť sa neuplatňuje a nevymáha. Ustanovením § 24 citovaného zákona nie je dotknutá povinnosť evidovať a spracovávať zistenie nezrovnalosti s ohľadom na zodpovednosť riadiaceho orgánu za vrátenie stratených, resp. neoprávnene vyplatených súm do všeobecného rozpočtu EÚ.

Na účely prijatia účinných nápravných opatrení smerujúcich k zabezpečeniu vysporiadania finančných prostriedkov alebo ich časti v jednotlivých prípadoch vrátenia prostriedkov RO zašle prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov¹⁶ v súlade so zmluvou o poskytnutí nenávratného finančného príspevku/rozhodnutia o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, t.j. vyzve prijímateľa, aby v lehote určenej zmluvou o poskytnutí nenávratného príspevku/rozhodnutia vrátil finančné prostriedky/vysporiadal finančné vzťahy, ktoré zodpovedajú výške nezrovnalosti.

V žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov uvedie, akú **sumu** finančných prostriedkov zodpovedajúcich výške nezrovnalosti, ktorá je rozdelená podielovo na zdroje z prostriedkov EÚ a z prostriedkov SR je prijímateľ povinný vrátiť v členení podľa zdrojov a **čísla účtov**, na ktoré je prijímateľ povinný odvieť uvedené prostriedky. RO je povinný zaslať kópiu žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov certifikačnému orgánu v prípade, že povinnosť vrátenia finančných prostriedkov je určená v prospech mimorozpočtového účtu MF SR.

Ak prijímateľ nevráti/nevysporiada požadovanú sumu zodpovedajúcu výške nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, na uvedený účet vedený v Štátnej pokladnici v lehote určenej zmluvou/rozhodnutím alebo neuzavrie s riadiacim orgánom dohodu o splátkach, RO písomne oznámi túto skutočnosť príslušnej správe finančnej kontroly a súčasne zabezpečí predloženie výsledkov následnej finančnej kontroly/kontroly vykonanej RO/vládneho auditu²⁰ vykonanej /-ého vrátane správ o zistenej nezrovnalosti príslušnej správe finančnej kontroly, ktorá **môže začať správne konanie**.

Rezortný útvar zodpovedný za výkon následnej finančnej kontroly zabezpečí, že ten istý kontrolór/auditor, ktorý sa zúčastní na výkone následnej finančnej kontroly sa nezúčastní výkonu vládneho auditu v rámci toho istého projektu, z dôvodu zabezpečenia nezávislosti vykonaného overovania od činnosti RO, PJ, CO/PO. To platí primerane aj pre vedúceho organizácie pri výkone vládneho auditu.

Odstúpenie od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku

Vo vzťahu k **výkonu následnej finančnej kontroly** je možné po odstúpení od zmluvy vykonať následnú finančnú kontrolu/vládny audit, napríklad na účely overenia dodržania zmluvných podmienok v čase platnosti zmluvy. V súlade so

²⁰ RO zabezpečí predloženie podkladov na účely začatia správneho konania v súlade s Pokynom MF SR č. MF/13619/2009-243 k spôsobu a rozsahu predkladania výsledkov kontrol a vládnych auditov oznámených kontrolnými orgánmi a auditujúcimi orgánmi oprávnenými vykonať finančné kontroly, vládne audity a kontroly nakladania s verejnými prostriedkami pre zabezpečenie správneho konania (FS 7/2009). Ak má správny orgán k dispozícii dostatok podkladov a preukázateľných dôkazov postačujúcich na začatie správneho konania, výkon následnej finančnej kontroly alebo vládneho auditu z hľadiska efektívnosti nie je nevyhnutný, prípadne ak dokumentácia predložená zo strany RO nie je dostatočná, správny orgán môže požiadať kontrolný subjekt/auditovanú osobu/kontrolný orgán/auditujúci orgán o doplnenie, resp. vykonať ďalšie dôkazy v rámci správneho konania v súlade s vyššie uvedeným Pokynom MF SR č. MF/13619/2009-243. Predmetný pokyn je potrebné na účely zabezpečenia efektívneho vysporiadania finančných vzťahov zo strany RO dôsledne dodržiavať, najmä predkladať príslušnej správe finančnej kontroly kompletnú spisovú dokumentáciu.

zákonom č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je potrebné zvážiť efektívnosť takéhoto overovania v prípade, **ak sa odstúpilo od zmluvy, vzhľadom na skutočnosť, že prijímateľ je povinný všetky poskytnuté verejné prostriedky vrátiť**. Zároveň nie je v rozpore so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ani v rozpore so zákonom č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov, **aby podnetom na začatie správneho konania bol podnet fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ktorá nie je kontrolným orgánom, auditujúcim orgánom alebo orgánom dozoru štátu**.

Osobitným prípadom riešenia nezrovnalosti zo strany RO je **odstúpenie od zmluvy**. Od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku môže prijímateľ alebo RO odstúpiť v prípadoch, ktoré ustanovuje zmluva (napr. v prípadoch podstatného porušenia zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, nepodstatného porušenia zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku) alebo zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov alebo iný zákon a ďalej v prípadoch, ktoré ustanovujú právne predpisy EÚ.

Ak dôjde k odstúpeniu od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, je prijímateľ povinný vrátiť riadiacemu orgánu nenávratný finančný príspevok vyplatený do času odstúpenia od zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. **V prvom rade je potrebné riešiť vrátenie poskytnutého plnenia po odstúpení od zmluvy prostredníctvom občiansko-súdneho konania zo strany účastníkov zmluvného vzťahu**. V druhom rade, ak súd rozhodne v neprospech poskytovateľa (RO), ale došlo k individuálnym porušeniam finančnej disciplíny pri používaní verejných prostriedkov, za ktoré nesie prijímateľ objektívnu zodpovednosť, príslušná správa finančnej kontroly môže začať správne konanie vo veci konkrétneho porušenia finančnej disciplíny a uložiť príslušné sankcie v závislosti od toho, pod akú skutkovú podstatu porušenia finančnej disciplíny možno konanie prijímateľa subsumovať. Uložením sankcie sa však nemusí zabezpečiť vrátenie finančných prostriedkov celého príspevku, ktoré sa majú vrátiť na základe odstúpenia od zmluvy. Výška vrátenej sumy závisí od konkrétnych okolností prípadu a charakteru uložených sankcií (odvod, penále, pokuta).

Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore z fondov EÚ v znení neskorších predpisov osobitne rieši vysporiadanie finančných vzťahov v súlade s § 28 (resp. § 28a) cit. zákona na základe výzvy, t.j. žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov. **Na právne vzťahy v prípade odstúpenia od zmluvy sa úprava týchto osobitných ustanovení nevzťahuje a pri vzájomnom vyrovnaní právnych nárokov zmluvných strán po odstúpení od zmluvy sa postupuje podľa ustanovení Obchodného zákonníka**. Vystaviť žiadosť o vrátenie je však potrebné na účely správnej evidencie pohľadávky v systémoch ITMS a ISUF a predložiť túto žiadosť PO/CO a P.J. Povinnosť vrátiť poskytnuté plnenie po odstúpení od zmluvy podľa čl. 10 ods. 2 všeobecných zmluvných podmienok vzorového formuláru zmluvy o poskytnutí NFP ostáva zachovaná, avšak poskytovateľ (RO) podľa zmluvy nezasiela prijímateľovi žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ale **rieši vrátenie poskytnutého plnenia na základe § 351 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov**. Ak nedôjde k dobrovoľnému plneniu zo strany prijímateľa, vrátenie poskytnutých finančných prostriedkov sa v takom prípade rieši súdnou cestou a o vrátenie finančných prostriedkov má poskytovateľ žiadať žalobou na miestne príslušnom súde.

4.5.2 Vysporiadanie finančných vzťahov v nadväznosti na konkurz alebo reštrukturalizáciu

V súlade so zákonom o správe majetku štátu je **správca pohľadávky štátu oprávnený a povinný využívať všetky právne prostriedky na ochranu majetku štátu a dbať, aby nedošlo najmä k jeho poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu**. Správca pohľadávky štátu je **povinný starať sa o to**, aby všetky povinnosti dlžníka boli včas a riadne splnené, **aby pohľadávka štátu bola včas uplatnená na príslušných orgánoch** a aby rozhodnutia týchto orgánov boli včas vykonané. V rámci implementácie ŠF, KF, ISPA/KF a EFRH môžu vzniknúť pohľadávky štátu najmä z/zo:

- odstúpenia od zmluvy o poskytnutí NFP,
- porušenia finančnej disciplíny,
- zmluvy o poskytnutí NFP, ak zo zmluvy vyplýva povinnosť vrátiť poskytnutý príspevok alebo jeho časť/ poskytnuté prostriedky EÚ a prostriedky štátneho rozpočtu určené na spolufinancovanie,
- vzniknutej škody.

Ak z údajov v Obchodnom vestníku vyplýva, že na majetok dlžníka bolo uznesením príslušného konkurzného súdu začaté konkurzné konanie, správca pohľadávky štátu je povinný vykonať potrebné právne úkony na účely vysporiadania finančných vzťahov. Ak sa konkurzné konanie začalo a sú splnené zákonom stanovené podmienky, súd vyhlási na majetok dlžníka konkurz alebo dlžníkovi v rovnakej lehote ustanoví predbežného správcu, ak má pochybnosti o jeho majetnosti. Zverejnením uznesenia príslušného konkurzného súdu o vyhlásení konkurzu v Obchodnom vestníku sa považuje konkurz za vyhlásený.

V nadväznosti na vyhlásenie konkurzu je **potrebné, aby pohľadávka veriteľa (RO,SFK) bola do konkurzu na majetok úpadcu riadne a v zákonnej lehote prihlásená**. Robiť právne úkony v mene RO ako veriteľa pohľadávky štátu je oprávnený aj sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom v súlade so splnomocnením RO. To znamená **že ide o pohľadávku RO, pričom tak to musí byť uvedené v prihláške do konkurzu**. V súlade s § 28 ods. 1 zákona o konkurze a reštrukturalizácii právo, aby pohľadávka veriteľa bola uspokojená, musí byť v konkurze riadne a včas uplatnené prihláškou, inak pohľadávku nemožno v konkurze uspokojiť a na práva z nej sa v konkurze neprihliada. **Zákonná 45 - dňová lehota na podanie prihlášky** začína plynúť nasledujúci deň po zverejnení uznesenia o zverejnení konkurzu v Obchodnom vestníku. Zmeškanie lehoty nemožno odpustiť. Lehota na podanie je hmotnoprávnou lehotou. Na jej zachovanie je potrebné, aby prejav vôle účastníka konania (prihláška veriteľa) bol doručený adresátovi (konkurznému súdu a správcomi) najneskôr v posledný deň lehoty.

Prihláška je procesným úkonom určeným na uplatnenie práva, pričom zákonom o konkurze a reštrukturalizácii sú ustanovené náležitosti prihlášky. Veritelia prihlasujú svoje pohľadávky na predpísaných tlačivách schválených Ministerstvom spravodlivosti SR. V prípade, že veriteľ má viac prihlášok, pripojí k prihláškam súhrnný prehľad údajov uvedených v prihláške.

Správca pohľadávky štátu ako veriteľ je povinný priložiť k prihláške listiny, ktorými sa preukazujú všetky údaje uvedené v prihláške (napr. zmluvu o poskytnutí NFP, zmluvu o zriadení záložného práva, právoplatné rozhodnutie správneho orgánu o porušení finančnej disciplíny/o porušení postupov a pravidiel verejného obstarávania, žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov). Listiny je potrebné pripojiť k prihláške, ktorá sa doručuje správcomi aj k prihláške, ktorá sa doručuje na príslušný

konkurzný súd. **Obsah prihlášky musí dôsledne rešpektovať požiadavky stanovené právnym poriadkom SR, inak sa na ňu neprihliada.** Súd ani správca nevyzývajú veriteľa na odstránenie nedostatkov prihlášky, resp. jej doplnenie.

RO/SORO/SFK pripojí k prihláške vyhlásenie o evidencii pohľadávky v účtovníctve platobnej jednotky/ certifikačného orgánu/ SKF. V tejto súvislosti na základe žiadosti správcu pohľadávky štátu certifikačný orgán, resp. platobná jednotka vystaví vyhlásenie o zaevidovanej pohľadávke voči úpadcovi za zdroj EÚ a platobná jednotka/SFK vyhlásenie o zaevidovanej pohľadávke voči úpadcovi za zdroj štátneho rozpočtu. Uvádza sa istina a aj príslušenstvo pohľadávky, ak pohľadávka štátu zahŕňa aj príslušenstvo (napr. úroky z omeškania).

Pohľadávky štátu, ktoré vznikli **pred vyhlásením konkurzu** budú po vyhlásení konkurzu uspokojené len na základe prihlášky veriteľa (v tomto prípade správcu majetku štátu), na základe právnych úkonov správcu a pod dohľadom súdu. Keďže sa vyhlásením konkurzu stávajú všetky pohľadávky splatné ex lege (zo zákona) ku dňu vyhlásenia konkurzu, nie je podstatné, či pohľadávka štátu je splatná. **To znamená, že nie je relevantné, či napr. uplynula lehota určená v žiadosti na vrátenie finančných prostriedkov vystavená a doručená prijímateľovi na základe zmluvy o poskytnutí NFP, resp. výzva na vrátenie poskytnutého plnenia pri odstúpení od zmluvy o poskytnutí NFP.** Prihláškou uplatňujú aj budúce pohľadávky, resp. podmienené pohľadávky.

Ak pred vyhlásením konkurzu neexistuje pohľadávka štátu, tzn. nedošlo k porušeniu zmluvy, ktoré by bolo spojené s povinnosťou vrátenia NFP alebo jeho časti na základe zmluvy o poskytnutí NFP, resp. má za následok vrátenie NFP alebo jeho časti, RO/SORO môže odstúpiť od zmluvy po vyhlásení konkurzu. Pri odstúpení od zmluvy po vyhlásení konkurzu je potrebné v zákonnej lehote prihlásiť pohľadávku štátu ako podmienenú v súlade s § 45 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Ak veriteľ prihlasuje podmienenú pohľadávku, v prihláške uvedie aj podmienku, od ktorej závisí vznik pohľadávky. Ak sa v prihláške podmienenej pohľadávky tento údaj neuvedie, na prihlášku podmienenej pohľadávky sa v konkurze neprihliada (§ 29 ods. 3 cit. zákona).

Ak veriteľ prihlasuje zabezpečenú pohľadávku (napr. RO uzatvoril v rámci projektu záložnú zmluvu), v prihláške uvedie aj druh, poradie a právny dôvod vzniku zabezpečovacieho práva spolu s určením majetku, ktorým je zabezpečená, a sumu, do ktorej je zabezpečená. Ak prihláška zabezpečenej pohľadávky tieto údaje neobsahuje, neprihlásené zabezpečovacie právo uplynutím lehoty na prihlasovanie pohľadávok zanikne (§ 29 ods. 2 cit. zákona).

V súlade so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii veriteľ postupuje aj ak sa začne reštrukturalizačné konanie a súd po splnení zákonných podmienok rozhodne o povolení reštrukturalizácie. Pri prihlasovaní pohľadávky je potrebné zohľadniť v nadväznosti na cit. stanovenia § 120 ods. 1 a § 155 ods. 2 zákona o konkurze a reštrukturalizácii je potrebné zo strany RO/SORO, či ide napr. o podmienenú pohľadávku alebo zabezpečenú pohľadávku. Ak ide o podmienenú pohľadávku v rámci projektu, v ktorom nedošlo k porušeniu zmluvy, ktoré by bolo spojené s povinnosťou vrátenia nenávratného finančného príspevku alebo jeho časti na základe zmluvy o poskytnutí NFP, resp. má za následok vrátenie NFP/jeho časti, v prihláške uvedie aj podmienku, od ktorej závisí vznik pohľadávky (napr. porušenie zmluvy o poskytnutí NFP). Ak sa v prihláške podmienenej pohľadávky tento údaj neuvedie, na prihlášku podmienenej pohľadávky sa v reštrukturalizácii neprihliada a pohľadávka v nej uplatnená sa do reštrukturalizačného plánu nezahŕňa. Ak veriteľ prihlasuje zabezpečenú pohľadávku, v prihláške uvedie aj druh, poradie a právny dôvod vzniku zabezpečovacieho práva spolu s určením majetku, ktorým je zabezpečená, a sumu, do ktorej je zabezpečená. Ak prihláška zabezpečenej pohľadávky tieto údaje neobsahuje, zabezpečená pohľadávka sa v reštrukturalizácii považuje len za nezabezpečenú pohľadávku a na zabezpečovacie právo, ktorým je zabezpečená, sa v reštrukturalizácii neprihliada. (§ 122 ods. 2 a 3 cit. zákona).

Pohľadávku štátu je potrebné aj v tomto prípade prihlásiť riadne a včas. Prihlášku spolu s prílohami podáva veriteľ v dvoch rovnopisoch správcovi na adresu jeho kancelárie a v jednom rovnopise na súd. Prihláška musí byť doručená správcovi aj súdu **do 30 dní od povolenia reštrukturalizácie.** Reštrukturalizácia sa považuje za povolenú zverejnením uznesenia o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku. Na prihlášku doručenú po lehote alebo prihlášku doručenú v lehote len správcovi alebo len súdu sa v reštrukturalizácii neprihliada a pohľadávka v nej uplatnená sa do reštrukturalizačného plánu nezahŕňa. Ak zákon o konkurze a reštrukturalizácii neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká (§ 120 ods. 1 cit. zákona).

Zverejnením uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku zaniká právo veriteľov, ktorí riadne a včas podľa tohto zákona neprihlásili svoje pohľadávky, vymáhať tieto pohľadávky voči dlžníkovi, ako aj riadne a včas neprihlásené zabezpečovacie práva vzťahujúce sa na majetok dlžníka; to platí rovnako aj pre podmienené pohľadávky, ktoré mali byť uplatnené prihláškou. To znamená, že **potvrdenie reštrukturalizačného plánu súdom spôsobuje zánik vymáhateľnosti tých pohľadávok, ktoré si veriteľa neprihlásili riadne a včas.**

Vo vzťahu k vyššie uvedenému sa pre RO a SFK odporúča:

- **dôsledne sledovať Obchodný vestník** ²¹,
- **dodržiavať ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii,**
- **riadne a včas uplatniť pohľadávku štátu vedenú voči úpadcovi prihláškou v konkurze, resp. v reštrukturalizácii,**
- **v prípade popretia pohľadávky štátu podať incidenčnú žalobu, ak s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu existuje dôvodný predpoklad dodatočného uznania pohľadávky štátu,**
- **sledovať vývoj konkurzu a reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku a zúčastňovať sa na schôdzach veriteľov,**
- **plniť pokyny súdu a správcu konkurznej podstaty, resp. reštrukturalizačného správcu, napr.: povinnosti veriteľa vo veriteľskom výbore,**
- **plniť povinnosti veriteľa vyplývajúce zo zákona o konkurze a reštrukturalizácii.**

²¹ A to aj napriek skutočnosti, že je prijímateľ zmluvne viazaný písomne informovať poskytovateľa o začatí a ukončení konkurzného konania alebo reštrukturalizačného konania voči prijímateľovi.

4.5.3 Prijatie účinných nápravných opatrení na odstránenie nezrovnalosti

V nadväznosti na zistenia auditorskej misie EK so zameraním na overenie efektívneho fungovania systémov riadenia a kontroly, audítori EK predkladajú riadiacemu orgánu, v kópii certifikačnému orgánu a orgánu auditu návrh správy z auditu. V súlade s čl. 53 nariadenia Rady č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet EÚ Slovenská republika primárne zodpovedá za prijatie a nastavenie takých pravidiel a postupov implementácie pomoci EÚ, resp. funkčného systému riadenia a kontroly, ktoré sú v súlade s legislatívou EÚ a zabezpečia ochranu finančných záujmov EÚ. V tejto súvislosti riadiaci orgán predkladá k jednotlivým zisteniam a k návrhu vyčíslených finančných opráv oficiálne stanovisko v lehote do dvoch mesiacov odo dňa doručenia návrhu správy z auditu v slovenskom jazyku, v kópii certifikačnému orgánu a Sekcii auditu a kontroly/orgánu auditu.

Bez ohľadu na charakter, typ zistenia alebo navrhovanú finančnú opravu Európskou komisiou, riadiaci orgán má garantovanú možnosť preukázať skutočnosti, ktoré vyvrátia zistenia audítorov EK, rozsah a závažnosť nezrovnalosti alebo preukáza nižšiu skutočnú finančnú stratu alebo riziko ohrozenia fondov EÚ. Pokiaľ riadiaci orgán nepredloží stanovisko v určenej lehote alebo predloží stanovisko s návrhom opatrení na odstránenie nedostatkov, resp. akčný plán na odstránenie nedostatkov v systéme riadenia a kontroly, ktoré audítori EK posúdia ako nedostatočné/neúčinné alebo neakceptovateľné na účely nápravy nežiaduceho stavu, Európska komisia pristúpi k vykonaniu finančných opráv formou uplatnenia extrapolácie alebo paušálnej sadzby.

Navrhované opatrenia členským štátom na účely účinného odstránenia nedostatkov a dosiahnutia nápravy nežiaduceho stavu s prihliadnutím na konkrétne zistenia majú pokrývať minimálne kľúčové prvky podľa bodu 2.2 Metodického usmernenia EK č. C (2001) 476 Klasifikácia prvkov systému riadenia a kontroly na účely uplatnenia finančných opráv z dôvodu systémových nedostatkov a individuálnych porušení.

4.6 Správne konanie

Ak prijímateľ nevráti/nevysporiada požadovanú sumu zodpovedajúcu výške nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, na uvedený účet vedený v Štátnej pokladnici v lehote²² určenej zmluvou/rozhodnutím, riadiaci orgán písomne oznámi túto skutočnosť príslušnej správe finančnej kontroly a súčasne zabezpečí predloženie výsledkov následnej finančnej kontroly/kontroly vykonanej RO/vládneho auditu vrátane správy o zistenej nezrovnalosti príslušnej správe finančnej kontroly, ktorá **môže začať správne konanie**. Začatie, resp. nezačatie správneho konania je vždy na úvahe správneho orgánu.

Na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní vydaného územne príslušnou správou finančnej kontroly alebo MF SR je prijímateľ povinný vrátiť finančné prostriedky v lehote uloženej týmto rozhodnutím.

Na účely zabezpečenia podkladov pre vydanie rozhodnutia, riadiaci orgán, resp. kontrolný/auditujúci orgán oznámi a predloží príslušnej správe finančnej kontroly výsledky kontroly RO/následnej finančnej kontroly/vládneho auditu, resp. inej kontroly a spisovú dokumentáciu s prílohami vrátane správy o zistenej nezrovnalosti.

Pred začatím správneho konania s cieľom odstrániť prípadné nedostatky pri postúpených výsledkoch vládneho auditu/následnej finančnej kontroly/inej kontroly, právne neodôvodnených a nepresvedčivých porušeníach finančnej disciplíny, príslušná správa finančnej kontroly:

- ⇒ preskúma kompletný spisový materiál, posúdi či predložené podklady sú postačujúce pre právnu kvalifikáciu zistení kontroly/vládneho auditu a pre uloženie sankcií podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a nadväzujúcich právnych predpisov. V prípade ich neúplnosti je správa finančnej kontroly povinná vrátiť neúplné podklady (spisovú dokumentáciu) RO, resp. auditujúcemu orgánu a požiadať ich doplnenie a odstránenie nedostatkov v lehote určenej príslušnej správou finančnej kontroly.
- ⇒ posúdi a zhodnotí, či predložené zistenia kontroly RO inej kontroly, resp. vládneho auditu možno považovať za preukázané, či vykonané dôkazy sú postačujúce, alebo či treba vykonať ďalšie dôkazy, alebo či si treba obstať aj iné podklady pre začatie správneho konania. V prípade potreby požiada správa finančnej kontroly opakovaně o doplnenie podkladov.
- ⇒ v prípade, keď ani po opakovanom vyžiadaní doplnenia podkladov pre začatie správneho konania neobdrží požadovaný materiál v zmysle Pokynu Ministerstva financií SR č. MF/13619/2009-243, správne konanie sa nezačne. Neúplné podanie z vykonanej kontroly RO/inej kontroly, resp. vykonaného vládneho auditu, môže byť považované za podnet na vykonanie opakovaného vládneho auditu Ministerstvom financií SR, sekciou auditu a kontroly alebo príslušnou správou finančnej kontroly, podľa kapacitných možností.

Po prijatí a overení kompletných podkladov z vykonanej kontroly RO/ inej kontroly, resp. vykonaného vládneho auditu a prijatí záveru, že predložené podklady sú postačujúce pre právnu kvalifikáciu zistení kontroly RO/ inej kontroly, resp. vládneho auditu a pre uloženie sankcií podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, správny orgán zašle účastníkovi konania oznámenie o začatí správneho konania podľa § 18 zákona č. 71/1967 Zb. s primeranou lehotou na vyjadrenie účastníka konania a zabezpečí všetky procesné úkony v súlade s citovaným zákonom.

V súlade s § 31 ods. 9 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy odvod, penále²³ a pokutu za

²² Lehota na vrátenie finančných prostriedkov je určená v zmluve o poskytnutí NFP, zároveň je uvedená v žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, pričom je určená na buď 15 pracovných alebo 50 kalendárnych dní od doručenia žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov.

²³ V súlade s § 7 ods. 1 písm. i) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zo strany orgánu vydávajúceho rozhodnutie v správnom konaní je potrebné

porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, štátnou rozpočtovou organizáciou a štátnou príspevkovou organizáciou alebo za porušenie finančnej disciplíny, ktorá je zároveň nezrovnalosťou, inou právnickou osobou alebo fyzickou osobou pri nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu a s prostriedkami Európskej únie ukladá príslušná správa finančnej kontroly, ktorá ich aj vymáha. V prípade potreby odvod, penále²³ a pokutu môže uložiť a vymáhať Ministerstvo financií SR.

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol uložený odvod, penále alebo pokuta za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, pri hospodárení s **prostriedkami Európskej únie** poskytnutými prostredníctvom príslušného orgánu štátnej správy na základe podmienok určených v zmluve o poskytnutí NFP/rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, odvádza tento odvod na príslušný osobitný účet Ministerstva financií SR v Štátnej pokladnici; penále²³ a pokuta sú príjmom štátneho rozpočtu v súlade s § 7 ods. 1 písm. i) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, ktorých sa týka nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny, vrátane penále²³ a pokuty odvádza na príslušný účet správy finančnej kontroly ako správcovi pohľadávky štátu.

Ak nezákonný stav nie je odstránený v tom istom rozpočtovom roku ako došlo k porušeniu finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, poskytovateľovi - platobnej jednotke sú vrátené finančné prostriedky na príjmový účet (na účely vrátenia finančných prostriedkov od prijímateľa má platobná jednotka otvorený samostatný príjmový účet) a z titulu vyšších príjmov je možné následne vykonať rozpočtové opatrenie, ktorým sa povolí prekročenie limitu výdavkov.

Na konanie o ukladaní a vymáhaní odvodu, penále²³ a pokuty za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou sa vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) v znení neskorších predpisov.

4.7 Vymáhanie nezrovnalosti

Ak prijímateľ nesplní v určenej lehote povinnosť uloženú mu rozhodnutím vydanom v správnom konaní, ktoré je vykonateľné a ani na základe výziev v súlade s internými predpismi správneho orgánu, uskutoční sa výkon tohto rozhodnutia v rámci exekučného konania.

Výkon rozhodnutia možno nariadiť najneskôr do 3 rokov po uplynutí lehoty určenej pre splnenie uloženej povinnosti. Na výkon rozhodnutia sa vzťahujú príslušné ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov a zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Pre projekty programového obdobia 2007 - 2013 správa finančnej kontroly podáva návrh na vykonanie exekúcie, ak príslušný riadiaci orgán nezriadi záložné právo na majetok prijímateľa na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov v prípade porušenia finančnej disciplíny a zabezpečenie vymáhania pohľadávky štátu z vykonateľného rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny sa nerealizuje výkonom záložného práva.

Na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov riadiaci orgán môže zriadiť záložné právo na majetok prijímateľa uzavretím zmluvy o zriadení záložného práva medzi RO a prijímateľom na zabezpečenie vysporiadania finančných vzťahov vo výške nezrovnalosti, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny. V súlade s § 24 ods. 4 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov EÚ ak prijímateľ porušil finančnú disciplínu a nesplní povinnosť uloženú právoplatným rozhodnutím príslušnej SFK, resp. MF SR riadne a včas, dňom splatnosti sankcie v právoplatnom rozhodnutí o porušení finančnej disciplíny v správnom konaní záložné právo bezodplatne prechádza z riadiaceho orgánu do správy príslušnej SFK na účely zabezpečenia vymáhania pohľadávky štátu z tohto rozhodnutia, a to v rozsahu a za podmienok existujúceho záložného práva. Prechod záložného práva oznámi príslušný RO, ktorý záložné právo eviduje. O zániku pohľadávky štátu z právoplatného rozhodnutia je príslušná SFK povinná bez zbytočného odkladu informovať riadiaci orgán.

Nevymožiteľné pohľadávky štátu môžu vzniknúť najmä v súvislosti s:

- ⇒ exekučným konaním,
- ⇒ konkurzom prijímateľa,
- ⇒ výkonom záložného práva, ak pohľadávka štátu nebola uspokojená v plnom rozsahu
- ⇒ likvidáciou dlžníka, zrušením dlžníka bez likvidácie.

Na účely preukázania nevymožiteľnej pohľadávky štátu najmä v súvislosti s vypracovaním osobitných správ o nezrovnalostiach po prijatí opatrení vrátane správnych a súdnych postupov podľa právneho poriadku SR zo strany RO/SFK na vysporiadanie finančných vzťahov, správca pohľadávky štátu (riadiaci orgán/správa finančnej kontroly) postupuje v súlade so zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

Ak osobitný zákon neustanovuje inak, trvale **upustí** od vymáhania pohľadávky štátu od dlžníka len vtedy, ak sa pohľadávka štátu premičala.

Správca pohľadávky štátu (riadiaci orgán/správa finančnej kontroly) **môže trvale upustiť** od vymáhania pohľadávky štátu **aj vtedy**,

- ⇒ ak je zo všetkých okolností zrejmé, že ďalšie vymáhanie by bolo neúspešné alebo neehospodárne, alebo
- ⇒ ak to odôvodňujú ekonomické alebo sociálne pomery dlžníka.

O trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu **rozhoduje štatutárny orgán** správcu pohľadávky štátu. Rozhodnutie o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu musí obsahovať najmä právny dôvod vzniku pohľadávky štátu, výšku pohľadávky štátu a dôvody upustenia od vymáhania tejto pohľadávky štátu. Podmienkou platnosti rozhodnutia o trvalom

---

zabezpečiť zníženie penále za porušenie finančnej disciplíny podľa § 31 ods. 1 písm. b), c), d) pri nakladaní s prostriedkami Európskej únie o úrok z omeškania, ktorý je potrebné v súlade platnými nariadeniami vrátiť Európskej komisii.

upustení od vymáhania pohľadávky štátu **vyššej ako 3 000 EUR je súhlas zriaďovateľa s rozhodnutím**. Na vydanie rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu sa nevzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní, toto rozhodnutie nie je preskúmateľné súdom. Dlužník sa o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu neupovedomuje.

V rámci programového obdobia 2004 – 2006 **RO ako správca pohľadávky štátu** trvalo upustí od vymáhania pohľadávky štátu až **po vyjadrení Komisie** v súvislosti s oznámením formou osobitnej správy o zistenej nezrovnalosti. To neplatí pre prípady, v ktorých sa od členských štátov nevyžaduje podávanie osobitných správ, pokiaľ o ne Komisia výslovne nepožiadala v súlade s rozhodnutím EK č. 2010/802/EÚ.

Trvalé upustenie od vymáhania pohľadávky môže byť považované za štátnu pomoc, preto je potrebné posúdiť každý prípad aj z pohľadu platných predpisov v oblasti štátnej pomoci.

Príslušná správa finančnej kontroly ako správca pohľadávky štátu na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní **pred** vydaním rozhodnutia o trvalom upustení vymáhania pohľadávky zašle **riadiacemu orgánu** právoplatné uznesenie súdu o zastavení exekúcie (hlavne z dôvodu nemajetnosti povinného), **ktorý v rámci programového obdobia 2004 - 2006 bezodkladne oznámi túto skutočnosť Európskej komisii v osobitnej správe o zistenej nezrovnalosti**, v kópii PO/CO. V rámci programového obdobia 2007 - 2013 v súlade s nariadeniami EÚ riadiaci orgán zahrnie takúto pohľadávku do zoznamu prípadov, ktorý predkladá certifikačnému orgánu do 31. januára kalendárneho roka za predchádzajúci rok v súlade s požiadavkou článku 20 (2d) nariadenia Komisie (ES) č. 1828/2006 alebo podľa čl. 57 odsek 2 nariadenia Komisie č. 498/2007.

Pohľadávka štátu je nevymožiteľná ak zanikla, a to uplynutím jedného roku od platnosti rozhodnutia o trvalom upustení od vymáhania pohľadávky štátu, ak dlžník neuspokojí pohľadávku štátu.

Pre programové obdobie 2007 – 2013 správca pohľadávky štátu môže trvalo upustiť od vymáhania pohľadávky štátu v súlade so zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov až v prípade, že pohľadávka bude uhradená z rozpočtu EÚ po 31. marci nasledujúceho roka po roku, v ktorom boli predložené EK prípady nevymožiteľných pohľadávok a zároveň sa nebude pokračovať vo vymáhaní sumy na žiadosť EK alebo nebude písomne informovaný zo strany EK o jej úmysle začať prešetrovanie EK v súvislosti s touto sumou.

4.8 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti v SR

Subjekt, ktorý spôsobil nezrovnalosť je povinný finančne vysporiadať nezrovnalosť na národnej úrovni.

Ak nezrovnalosť spôsobil **RO, SORO, PJ**, finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom.

Ak nezrovnalosť spôsobil **prijímateľ**, prijímateľ je povinný vrátiť neoprávnene poskytnuté alebo použité finančné prostriedky/vysporiadať finančné vzťahy²⁴:

- ⇒ na základe **žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, resp. rozhodnutia o schválení žiadosti** (vrátením finančných prostriedkov/započítaním) alebo
- ⇒ na základe **rozhodnutia vydanom v správnom konaní**, t. j. napr. ak došlo k porušeniu finančnej disciplíny alebo ak došlo k porušeniu postupov a/alebo pravidiel verejného obstarávania

alebo môže vrátiť neoprávnene poskytnuté alebo použité finančné prostriedky do dňa skončenia kontroly/vládneho auditu dobrovoľne.

Ak nezrovnalosť spôsobil **prijímateľ** a pohľadávka štátu z titulu tejto nezrovnalosti sa očakáva, že nebude vysporiadaná, resp. je nevymožiteľná, finančné vysporiadanie nezrovnalosti na národnej úrovni (z dôvodu vysporiadania nezrovnalosti voči všeobecnému rozpočtu EÚ) sa uskutoční viazaním rozpočtových prostriedkov v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako subjektu, ktorý pôvodne poskytol finančné prostriedky dlžníkovi v rámci implementácie operačného programu.

Subjekt, ktorý vrátil finančné prostriedky je povinný:

- ⇒ oznámiť vrátenie finančných prostriedkov riadiacemu orgánu prostredníctvom **oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov** do 10 kalendárnych dní odo dňa uskutočnenia úhrady prostriedkov v súlade s výpisom z bankového účtu preukazujúcim túto úhradu. Prílohou oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov je **výpis z bankového účtu** potvrdzujúci túto úhradu,
- ⇒ v prípade vrátenia finančných prostriedkov prostredníctvom úpravy rozpočtu formou rozpočtového opatrenia medzi platobnou jednotkou a prijímateľom – štátnou rozpočtovou organizáciou (nejedná sa o porušenie finančnej disciplíny)

²⁴ Pre programové obdobie 2004 – 2006 je možné vysporiadať finančné vzťahy len vrátením finančných prostriedkov na príslušné účty. Pre programové obdobie 2007 - 2013 je v súlade s § 28 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov EŠ v znení neskorších predpisov možné vysporiadanie finančných vzťahov vykonať vzájomným započítaním pohľadávok z NFP alebo jeho časti alebo vrátením príspevku alebo jeho časti, ak sa nevykoná vzájomné započítanie.

je povinný priložiť vytlačený ELUR (evidenčný list úprav rozpočtu) potvrdzujúci úpravu a v položke Číslo bankového účtu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov uviesť text „úprava rozpočtu ELUR č.“,

- ⇒ RO postúpi kópiu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov do 15 kalendárnych dní od jej prijatia certifikačnému orgánu a platobnej jednotke (tzn. subjektom, ktorým boli finančné prostriedky pripísané na účet),
- ⇒ ak oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov nie je doručené od prijímateľa v stanovenej lehote, oznámenie o vysporiadaní finančných vzťahov vystaví riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom. Na základe evidencie vrátených finančných prostriedkov a predložených oznámení o vrátení finančných prostriedkov/oznámení o vysporiadaní finančných vzťahov certifikačný orgán vždy k 15. kalendárnemu dňu v mesiaci a platobná jednotka k 20. kalendárnemu dňu v mesiaci predkladajú riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom knihu dlžníkov, resp. výkaz nezrovnalostí a vratiek. Na základe predloženého výkazu je riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom povinný dožiadať od prijímateľa chýbajúce oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov a zabezpečiť zaevidovanie oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov v systéme ITMS v lehote do konca príslušného mesiaca. Kópiu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom zasiela bezodkladne subjektom, ktorým boli finančné prostriedky pripísané na účet, a to v lehote do 10 kalendárnych dní v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom bol výkaz nezrovnalostí a vratiek predložený certifikačným orgánom a platobnou jednotkou.

Moment vysporiadania nezrovnalosti

Za dátum vysporiadania nezrovnalosti na strane poskytovateľa sa považuje dátum pripísania finančných prostriedkov na príslušnom účte poskytovateľa, resp. certifikačného orgánu, platobnej jednotky alebo správy finančnej kontroly, pričom splnenie povinnosti vysporiadať nezrovnalosť zo strany prijímateľa sa viaže ku dňu odpísania finančných prostriedkov z jeho účtu. V prípade uzavretia dohody o splátkach medzi správcom pohľadávky štátu - príslušnou správou finančnej kontroly je nezrovnalosť vysporiadaná dňom pripísania poslednej dohodnutej splátky na príslušnom účte správy finančnej kontroly, resp. účte certifikačného orgánu. Splnenie povinnosti vysporiadať nezrovnalosť zo strany prijímateľa sa viaže ku dňu odpísania finančných prostriedkov z jeho účtu. Ak sa finančné vzťahy vysporiadajú vzájomným započítaním pohľadávok z NFP alebo jeho časti, za dátum vysporiadania nezrovnalosti sa považuje deň schválenia súhrnnej žiadosti o platbu certifikačným orgánom. V súlade s § 28 ods. 4 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov riadiaci orgán zašle prijímateľovi oznámenie o vykonaní vzájomného započítania z NFP alebo jeho časti bezodkladne po vykonaní vzájomného započítania pohľadávok. Nedostatky bez finančného dopadu, ktoré boli posúdené ako nezrovnalosti sa neoznamujú podľa časti 4.4.2, bodu E, písm. f), ale až vtedy keď audítorská skupina na základe overenia splnenia prijatých opatrení a zohľadnenia odporúčaní identifikuje, že tieto nezrovnalosti neboli odstránené, resp. neboli splnené účinné nápravné opatrenia na predchádzanie vzniku nezrovnalosti.

Pri nezrovnalosti bez povinnosti odvodu vrátenia finančných prostriedkov (t.j. pri nezrovnalosti bez finančného dopadu) je možné považovať nezrovnalosť za vysporiadanú po splnení účinných nápravných opatrení na nápravu zistených nedostatkov uvedených v správe o splnení opatrení na nápravu zistených nedostatkov zistených vládny auditom a na odstránenie príčin ich vzniku. V prípade výkonu následnej finančnej kontroly je možné považovať za dátum vysporiadania nezrovnalosti bez povinnosti odvodu finančných prostriedkov dátum prijatia Správy o splnení opatrení na nápravu nedostatkov zistených následnou finančnou kontrolou.

Postup vysporiadania individuálnych a systémových nezrovnalostí na národnej úrovni podľa § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

Finančné vysporiadanie individuálnych a systémových nezrovnalostí na národnej úrovni viazaním rozpočtových prostriedkov za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom sa vykoná podľa postupu uvedeného nižšie.

A. Postup viazania rozpočtových prostriedkov za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy

- riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom sa rozpočtovým opatrením viažu rozpočtové výdavky kapitoly (zdroj 111) vo výške súčtu finančnej opravy (za individuálne/systémové nezrovnalosti) za poskytnuté výdavky na zdroji EÚ a zdroji ŠR;
- o prostriedky vo výške finančnej opravy za zdroj EÚ sa rozpočtovým opatrením zvýši limit výdavkov kapitoly VPS na položke „Výdavky na finančné opravy a zrušenia záväzkov EK“ pod kódom zdroja EÚ;
- prostriedky vo výške finančnej opravy za zdroj EÚ sa z kapitoly VPS efektívne prevedú na mimorozpočtový účet CO zriadený pre príslušný operačný program;
- viazané rozpočtové prostriedky kapitoly (zdroj 111) vo výške finančnej opravy za zdroj ŠR sa preklasifikujú na výdavky s kódom zdroja spolufinancovania zo ŠR a rozpočtovým opatrením sa zvýši rozpočet výdavkov platobnej jednotky na ďalšie použitie;
- zároveň sa rozpočtovým opatrením zvýšia limity príjmov a výdavkov za zdroj EÚ v rozpočte platobnej jednotky;
- príjmy za zdroj EÚ sa reálne uhradia v príslušnej výške oprávnene realizovaných výdavkov v rámci budúcich schválených súhrnných žiadostí o platbu efektívne z mimorozpočtového účtu CO na príjmový účet PJ. V prípade nenaplnenia príjmov v rámci príslušného rozpočtového roka sa príjmy viažu do ďalších rozpočtových rokov až do ich naplnenia v závislosti od reálnej implementácie záväzkov operačného programu;
- v prípade nerealizovania výdavkov v plnej výške rozpočtovaných prostriedkov sa tento rozdiel na konci roka zaviazne rozpočtovým opatrením vo výdavkoch kapitoly na kóde zdroja EÚ a zdroja spolufinancovania zo ŠR v príslušnej výške v závislosti od reálnej implementácie záväzkov operačného programu..

B. Postup pre úpravu rozpočtu platobnej jednotky, resp. kapitoly z dôvodu vysporiadania časti finančnej opravy (nezrovnalosti) zo strany prijímateľa na mimorozpočtový účet CO (zdroj EÚ) a výdavkový účet (v bežnom roku) / príjmový účet (v nasledujúcom roku) PJ / príjmový účet SFK (zdroj ŠR):

- vrátené prostriedky za zdroj EÚ prijímateľom sa prevedú efektívne na príjmový účet kapitoly, ktorá si z titulu zvýšených príjmov upraví limit rozpočtových výdavkov kapitoly na zdroji 111 (t.j. zníži pôvodný postih za finančnú opravu pomerne za zdroj EÚ) podľa § 15 zákona o rozpočtových pravidlách. Tento pohyb a rozpočtová úprava sa v prípade potreby uskutoční v bežnom, ako aj v nasledujúcom rozpočtovom roku;
- v **bežnom** roku prostriedky za zdroj ŠR platobná jednotka preklasifikuje na rozpočtové výdavky kapitoly (zdroj 111) a rozpočtovým opatrením sa upraví rozpočet výdavkov kapitoly;
- v **nasledujúcom** roku si kapitola z titulu vyšších príjmov za zdroj ŠR podľa § 15 zákona o rozpočtových pravidlách na základe úhrady od prijímateľa upraví limit výdavkov.

4.8.1 Finančné vysporiadanie nezrovnalosti do dňa skončenia kontroly/vládneho auditu

Tento prípad finančného vysporiadania nezrovnalosti mimo správneho konania nastáva, ak došlo k porušeniu finančnej disciplíny podľa ustanovenia § 31 ods. 1 písm. b), c), d) zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, ktorá je zároveň nezrovnalosťou.

Ak subjekt spôsobil nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny ako

- ⇒ poskytnutie alebo použitie verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia, ktorým dôjde k vyššiemu čerpaniu verejných prostriedkov,
- ⇒ neodvedenie prostriedkov subjektu verejnej správy v ustanovenej alebo určenej lehote a rozsahu,
- ⇒ neodvedenie výnosu z verejných prostriedkov do rozpočtu subjektu verejnej správy podľa tohto alebo osobitného zákona

a zároveň sám zistí nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny alebo sa nezrovnalosť, ktorá je zároveň porušením finančnej disciplíny zistí pri výkone následnej finančnej kontroly/vládneho auditu/inej kontroly a nezákonný stav je vysporiadaný do dňa skončenia kontroly/vládneho auditu v bežnom rozpočtovom roku²⁵ v súlade s § 31 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, t.j. **správne konanie sa nezačne**, poskytovateľovi - platobnej jednotke sú vrátené finančné prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie na výdavkový účet, s výnimkou prijímateľa - štátnej rozpočtovej organizácie, ktorá ich vráti na príjmový účet²⁶ a môžu byť použité ďalej na financovanie programu. V súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy, rozsah ustanovený zákonom o štátnom

²⁵ V takomto prípade sa v súlade s § 31 ods. 4 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy sa správne konanie z dôvodu vrátenia finančných prostriedkov vo výške nezrovnalosti nezačne.

²⁶ V prípade porušenia finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy (alebo porušenia pravidiel verejného obstarávania na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov) prijímateľ - štátna rozpočtová organizácia (ktorej boli poskytnuté prostriedky úpravou rozpočtu formou rozpočtového opatrenia) finančné prostriedky vráti na príjmový účet PJ a následne je možné vykonať rozpočtové opatrenie na prekročenie limitu výdavkov z titulu vyšších príjmov podľa § 15 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

rozpočte na príslušný rozpočtový rok na povolenie uskutočnenia tohto výdavku neplatí na vysporiadanie finančných vzťahov vyplývajúce z povinného ročného zúčtovania so štátnym rozpočtom a na prostriedky Európskej únie a prostriedky štátneho rozpočtu určené na financovanie spoločných programov Slovenskej republiky a Európskej únie vrátené na príjmový účet platobnej jednotky, ktoré je určené na ďalšie použitie a platobná jednotka v tomto prípade môže vykonať rozpočtové opatrenie na prekročenie limitu výdavkov z titulu vyšších príjmov.

4.8.2 Finančné vysporiadanie nezrovnalostí na základe žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov

V prípade vrátenia finančných prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie na základe žiadosti riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom (nejedná sa o odvod uložený v správnom konaní) v tom istom roku, v ktorom bol výdavok zo štátneho rozpočtu uskutočnený, sa prostriedky štátneho rozpočtu na spolufinancovanie vráti na výdavkový účet platobnej jednotky. Vrátené finančné prostriedky je možné v danom roku použiť na ten istý program. V prípade vrátenia finančných prostriedkov v nasledujúcom roku, sa finančné prostriedky vracajú na príjmový účet platobnej jednotky (na účely vrátenia finančných prostriedkov od prijímateľa má platobná jednotka otvorený samostatný príjmový účet) a následne je možné vykonať rozpočtové opatrenie na prekročenie limitu výdavkov z titulu vyšších príjmov podľa § 15 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

V prípade vrátenia prostriedkov EÚ/vysporiadania finančných vzťahov EÚ (nie v prípade odvodu uloženého v správnom konaní), poskytnutých platobnou jednotkou z výdavkov štátneho rozpočtu a neschválených certifikačným orgánom v súhrnnej žiadosti o platbu, na základe žiadosti riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom v tom istom roku, v ktorom bol výdavok zo štátneho rozpočtu uskutočnený, sa prostriedky EÚ poskytnuté z výdavkov štátneho rozpočtu vráti na výdavkový účet platobnej jednotky (s výnimkou prijímateľa - štátnej rozpočtovej organizácie). Vrátené/vysporiadané finančné prostriedky je možné v danom roku použiť na ten istý program. V prípade vrátenia finančných prostriedkov/vysporiadania finančných vzťahov v nasledujúcom roku, sa finančné prostriedky vracajú na príjmový účet platobnej jednotky (pre účel vrátenia prostriedkov od prijímateľa si platobná jednotka otvára samostatný príjmový účet) a následne je možné vykonať rozpočtové opatrenie na prekročenie limitu výdavkov z titulu vyšších príjmov podľa § 15 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

4.8.3 Finančné vysporiadanie nezrovnalostí na základe právoplatného rozhodnutia v správnom konaní

Právnická osoba alebo fyzická osoba, ktorej bol právoplatným rozhodnutím vydaným v správnom konaní uložený odvod, penále alebo pokuta za porušenie finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, pri hospodárení s prostriedkami EÚ poskytnutými na základe podmienok určených v zmluve uzatvorenej s prijímateľom, podmienok stanoveným rozhodnutím o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, odvádza tento odvod na príslušné účty uvedené v danom rozhodnutí (osobitný účet Ministerstva financií SR a účet príslušnej správy finančnej kontroly), penále²³ a pokuta sú príjmom štátneho rozpočtu.

4.8.4 Pokyny k vysporiadaniu finančných prostriedkov

Na účely správneho spracovania údajov o nezrovnalostiach a vysporiadaných finančných prostriedkoch v informačných systémoch ITMS, ISUF a RIS je potrebné pri realizácii úhrad vrátených finančných prostriedkov od prijímateľov dodržiavať tieto pokyny a identifikátory platieb:

Identifikátor platby	Pokyn
Variabilný symbol	kód nezrovnalosti z ITMS ²⁷ - 8 miestny číselný kód (napr. ak je kód nezrovnalosti N10600070, ako variabilný symbol sa uvádza kód 10600070)
Správa pre prijímateľa/poznámka	kód projektu z ITMS
Suma	zaokrúhlená na dve desatinné miesta

Na účely prijatia prostriedkov EÚ z titulu vysporiadaných nezrovnalostí má Ministerstvo financií SR zriadené mimorozpočtové účty MF SR v Štátnej pokladnici takto:

²⁷ Pre národné projekty ESF, kde je kontrola realizovaná z úrovne kontrolných útvarov úradov práce a v čase vydania rozhodnutia v správnom konaní kód nezrovnalosti neexistuje, územne príslušná SFK použije IČO, resp. rodné číslo konečného užívateľa (nie IČO úradu práce).

Programové obdobie 2004 – 2006 pre štrukturálne fondy

Číslo účtu: 7000245990/8180
Názov účtu: Nezrovnalosti a vrátené finančné prostriedky
Mena účtu: EUR

Tento účet **slúži** na príjem finančných prostriedkov EÚ (zdroje 1151, 1161, 1171, 1181, 1351, 1361, 1371, 1381).

Programové obdobie 2004 – 2006 pre Kohézny fond

Číslo účtu: 7000287672/8180
Názov účtu: Nezrovnalosti a vrátené finančné prostriedky pre KF
Mena účtu: EUR

Tento účet **slúži** na príjem finančných prostriedkov EÚ (zdroj 1191).

Tento účet **neslúži** na príjem prostriedkov **štátneho rozpočtu na spolufinancovanie** (zdroj 1192).

Programové obdobie 2007 – 2013 pre štrukturálne fondy, Kohézny fond a Európsky fond pre rybné hospodárstvo

Číslo účtu: 7000325886/8180
Názov účtu: Nezrovnalosti a vrátené finančné prostriedky 2007 - 2013
Mena účtu: EUR

Tento účet **slúži** na príjem finančných prostriedkov EÚ (11S1, 11T1, 11U1, 11L1).

Tento účet **neslúži** na príjem prostriedkov **štátneho rozpočtu na spolufinancovanie** (11S2, 11S3, 11T2, 11U2, 11L2).

Územne príslušná správa finančnej kontroly/MF SR v právoplatnom rozhodnutí uloží prijímateľovi úhradu odvodu za zdroj EÚ na príslušný osobitný účet MF SR uvedený vyššie. Súčasťou právoplatného rozhodnutia, vydaného SFK/MF SR je poznámka pre prijímateľa, aby v platobnom príkaze vyplnil aj variabilný symbol a správu pre prijímateľa/poznámku podľa vyššie uvedených pokynov.

4.8.5 Správa pohľadávok z titulu nezrovnalostí

Príslušná správa finančnej kontroly je v súlade so zákonom č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o porušení finančnej disciplíny správcom pohľadávky štátu z titulu porušenia finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou, t.j. finančných prostriedkov EÚ a štátneho rozpočtu.

V súlade s ustanoveniami príslušných nariadení EÚ k poskytovaniu informácií o vysporiadaní finančných prostriedkov Európskej komisii v ročných výkazoch certifikačný orgán a platobná jednotka v spolupráci s územne príslušnou správou finančnej kontroly zabezpečujú priebežnú konsolidáciu údajov o vysporiadaných finančných prostriedkoch a o prostriedkoch v stave vymáhania, ako aj účtovanie pohľadávok z titulu porušenia finančnej disciplíny, ktoré je zároveň nezrovnalosťou a bankových výpisov preukazujúcich vyrovnanie pohľadávky v účtovníctve v systéme ISUF.

Na účely vzájomnej konsolidácie údajov o nezrovnalostiach s finančným dopadom certifikačný orgán a platobná jednotka vedú mesačný výkaz nezrovnalostí a vratiek (príloha č. A3 tohto usmernenia). Na základe evidencie nezrovnalostí, pohľadávok z titulu nezrovnalostí a/alebo porušení finančnej disciplíny a vysporiadaných finančných prostriedkov certifikačný orgán vždy k 15. kalendárnemu dňu v mesiaci a platobná jednotka k 20. kalendárnemu dňu v mesiaci prekladajú riadiacemu orgánu/sprostredkovateľskému orgánu pod riadiacim orgánom mesačný výkaz nezrovnalostí a vratiek, podľa ktorého riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom dožiada od prijímateľa chýbajúce oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov a zabezpečí ich evidenciu v systéme ITMS v lehote do konca príslušného mesiaca. Kópiu oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov riadiaci orgán zasiela bezodkladne subjektom, ktorým boli finančné prostriedky pripísané na účet, a to v lehote do 10 kalendárnych dní v mesiaci nasledujúcom po mesiaci, v ktorom bol výkaz nezrovnalostí a vratiek predložený certifikačným orgánom a platobnou jednotkou.

Pri vedení účtovníctva štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú v systéme ISUF v účtovnom okruhu platobnej jednotky a certifikačného orgánu účtované pohľadávky najmä na základe dokumentov:

- ⇒ žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov;
- ⇒ žiadosť o platbu spolu s oznámením o vysporiadaní finančných prostriedkov pri vzájomnom započítaní pohľadávok z príspevku;
- ⇒ správa z vládneho auditu / správa o výsledku následnej finančnej kontroly / správa z inej kontroly / protokol z kontroly spolu s bankovým výpisom (oznámením o vrátení/vysporiadaní finančných prostriedkov) pri vrátení finančných prostriedkov do dňa skončenia vládneho auditu/kontroly;

- ⇒ právoplatné rozhodnutie v správnom konaní;
- ⇒ správa z auditu EK/EDA alebo platobný príkaz EK.

4.9 Finančné opravy a finančné vysporiadanie s EK

4.9.1 Finančné opravy

V súlade s čl. 53 nariadenia Rady č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet EÚ Európska komisia na účely zabezpečenia využívania prostriedkov všeobecného rozpočtu EÚ v súlade s platnými predpismi EÚ uplatňuje mechanizmy finančných opráv, ktoré jej umožňujú niesť konečnú zodpovednosť za plnenie rozpočtu EÚ v súlade s článkom 317 Zmluvy o fungovaní EÚ a s článkom 179 Zmluvy o Euratom.

Vykonanie finančnej opravy uskutočňuje

- ⇒ **členský štát alebo**
- ⇒ **Európska komisia.**

Nakoľko členské štáty nesú v prvom rade zodpovednosť za vyšetrovanie nezrovnalostí, pričom konajú na základe dôkazu o každej väčšej zmene ovplyvňujúcej povahu podmienok pre implementáciu pomoci EÚ alebo jej kontroly a sú zodpovedné za vykonanie žiaducich úprav financovania.

Členský štát vykoná úpravy financovania, ktoré sú žiaduce v spojitosti s individuálnymi alebo systémovými nezrovnalosťami. Tieto úpravy vykonané členským štátom spočívajú v zrušení celého príspevku alebo jeho časti. Príspevok, ktorý sa týmto spôsobom uvoľnil, môže byť členským štátom znovu použitý na dotknutú pomoc.

Európska komisia vykonáva finančné opravy s cieľom nápravy nežiaduceho stavu a dosiahnutia situácie, v rámci ktorej 100 % výdavkov deklarovaných členským štátom na financovanie zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú v súlade s platnými právnymi predpismi SR a nariadeniami EÚ.

Vo všeobecnosti zodpovednosť za nezrovnalosť na národnej úrovni ako aj voči Európskej komisii nesie **riadiaci orgán**. Je preto potrebné, aby riadiaci orgán prijal nápravné opatrenia voči vzniknutej nezrovnalosti a využil lehotu dvoch mesiacov na negociácie s EK v súlade s čl. 100 ods. 1 nariadenia Rady č. 1083/2006 / čl. 98 nariadenia Rady č. 1198/2006, v rámci ktorých členský štát dostane príležitosť preukázať prostredníctvom preskúmania príslušnej dokumentácie, že skutočný rozsah nezrovnalosti bol menší ako v posudku EK. Rozsah tohto preskúmania môže byť po dohode s EK obmedzený na primeraný podiel alebo vzorku dokumentácie. V dôsledku vykonanej finančnej opravy z titulu zistenej nezrovnalosti Ministerstvo financií SR rozhodne o **viazaní rozpočtových prostriedkov v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom**. Viazanie rozpočtových prostriedkov vykoná Ministerstvo financií SR rozpočtovým opatrením v súlade s § 18 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách.

V prípade, ak Európska komisia zistí nezrovnalosť v rámci vykonaného auditu a Slovenská republika nevykoná nápravu v zmysle odporúčaní Európskej komisie v stanovenom termíne, dochádza k finančným opravám, ktoré predstavujú pre Slovenskú republiku čistú stratu pomoci EÚ.

Vo všeobecnosti Európska komisia určí sumu finančnej opravy na základe

- ⇒ **individuálneho prípadu/nezrovnalosti**, pokiaľ je možné vyčíslieť konkrétnu neoprávnene uhradenú sumu finančných prostriedkov;
- ⇒ **extrapolácie**, pokiaľ sa vyskytli v rámci veľkej skupiny projektov/opatrenia/priority/operačného programu individuálne kvantifikovateľné nezrovnalosti rovnakej povahy/typu a nie je rentabilné zisťovať neoprávnené výdavky za každý projekt samostatne. Mechanizmus finančnej opravy - extrapolácia môže byť použitý iba v rámci homogénnej skupiny projektov zdieľajúcich podobné charakteristiky ako výsledok dôkladného preskúmania reprezentatívnej náhodne vybranej vzorky projektov;
- ⇒ **percentuálnej paušálnej sadzby**, pokiaľ sa vyskytli systémové nezrovnalosti rôznej povahy/typu s rozptýleným účinkom (najmä závažné nedostatky v kľúčových alebo pomocných prvkoch systémov riadenia a kontroly požadované ustanoveniami nariadení EÚ, napr. zanedbanie výkonu účinnej kontroly s cieľom ochrany finančných záujmov EÚ alebo zisťovania nezrovnalostí), ktorých finančný dopad nie je možné presne vyčíslieť. Keďže v danom prípade je neprimerané zamietnuť celú dotknutú pomoc EÚ, uplatní sa mechanizmus finančnej opravy - paušálna sadzba pre všetky výdavky dotknutého opatrenia.

Pri uplatňovaní mechanizmu finančnej opravy - paušálna sadzba a jej percentuálnej výšky sa okrem hodnotenia nedostatočnosti kontroly vyjadrenej stupňom rizika novej straty pomoci EÚ posudzujú aj tieto faktory:

- ⇒ či sa nezrovnalosť týka jedného prípadu/projektu, viacnásobných prípadov/projektov alebo všetkých prípadov/projektov;
- ⇒ či sa nedostatok týka systému riadenia a kontroly všeobecne alebo len niektorých prvkov

systemu;

- ⇒ závažnosť nedostatku z pohľadu celého systému riadenia a kontroly, administratívnej a fyzickej;
- ⇒ zraniteľnosť voči podvodu s cieľom získania ekonomického prospechu.

Metodické usmernenie EK č. C (2001) 476 jednotlivé funkcie systému riadenia a kontroly klasifikuje ako kľúčové a pomocné prvky. V nadväznosti na zistené nedostatky systému riadenia a kontroly EK má určenú percentuálnu paušálnu sadzbu takto:

- ⇒ **100 %**, ak nedostatky v systéme riadenia a kontroly sú také závažné, že tvoria podstatu celkového zlyhania súladu s pravidlami EK, resp. nariadeniami EÚ;
- ⇒ **25 %**, ak nedostatky v systéme riadenia a kontroly sú závažné, existuje evidencia o protizákonných praktikách alebo podvode s prihladnutím na vysoké riziko beztrebnosti predloženia žiadosti o platbu v rozpore s pravidlami EK, resp. nariadeniami EÚ, ktoré predstavuje vysoké riziko straty pomoci EÚ;
- ⇒ **10%**, ak jeden alebo viac kľúčových prvkov systému riadenia a kontroly nefungujú, fungujú veľmi slabo alebo nepravidelne, tzn. ako celok sú neefektívne na účely skúmania oprávnenosti výdavkov deklarovaných v žiadosti o platbu alebo predchádzania vzniku nezrovnalostí;
- ⇒ **5 %**, ak všetky kľúčové prvky systému riadenia a kontroly fungujú, avšak nekonzistentne, nepravidelne a bez požadovanej hĺbky podľa nariadení EÚ, tieto systémy riadenia a kontroly neposkytujú uspokojujúcu úroveň uistenia o oprávnenosti výdavkov deklarovaných v žiadosti o platbu a zároveň existuje významné riziko straty pomoci EÚ alebo vzniku nezrovnalostí;
- ⇒ **2 %**, ak všetky kľúčové prvky systému riadenia a kontroly fungujú adekvátne, ale jeden alebo viacero pomocných prvkov fungujú nedostatočne.

4.9.2 Vykonalie finančnej opravy

Finančné opravy sa uskutočnia odpočítaním prostriedkov EÚ a pomerne všetkých ostatných zdrojov financovania zodpovedajúcich výške nezrovnalosti v rámci nasledovnej žiadosti o platbu EK. Ak nie je možné odpočítanie prostriedkov zodpovedajúcich výške nezrovnalosti od nasledovnej žiadosti o platbu EK (napr. splatná suma prevyšuje výšku sumy uvedenej v nasledovnej žiadosti o platbu), vrátenie týchto finančných prostriedkov uskutoční certifikačný orgán spätným prevodom Európskej komisii.

Každá suma pomoci EÚ, ktorá bola neoprávnene prijatá a má byť získaná späť, musí byť nahradená Európskej komisii vrátane úrokov z omeškania. Úroková sadzba pre úrok z omeškania určenej úhrady Európskou komisiou je stanovená úrokovou mierou Európskej centrálnej banky pre jej hlavné refinančné operácie určenou v prvý pracovný deň mesiaca, kedy sa mala dlžná suma vrátiť, vrátane 1,5 % penalizačnej sadzby.

V prípade nezrovnalosti, v dôsledku ktorej sú vykonané finančné opravy, vysporiadanie finančných vzťahov v sume finančnej opravy sa uskutoční

- ⇒ viazaním rozpočtových prostriedkov kapitoly v rozpočte kapitoly, ktorú tvorí rozpočet ministerstva ako riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, pokiaľ finančná oprava nemá dopad na výšku záväzku pre Slovenskú republiku;
- ⇒ viazaním rozpočtových prostriedkov za zdroj EÚ a zdroj štátneho rozpočtu v príslušnej kapitole riadiaceho orgánu, resp. sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom, pokiaľ finančná oprava má dopad na výšku záväzku pre Slovenskú republiku.

Finančné opravy sú vykonávané dvoma spôsobmi:

- ✓ **stiahnutím („withdrawals“)** finančného príspevku alebo jeho časti z výkazu výdavkov v nasledujúcej žiadosti o platbu **okamžite**, bez ohľadu nato, kedy je ukončený proces vysporiadania/vymáhania a kedy zodpovedajúce neoprávnené výdavky boli vysporiadané v prospech účtu certifikačného orgánu;
- alebo
- ✓ **odpočítaním** finančného príspevku alebo jeho časti z výkazu výdavkov v nasledujúcej žiadosti o platbu **až po ukončení procesu vysporiadania/vymáhania („recoveries“)**, tzn. následným odpočítaním po ich pripísaní na príslušný účet certifikačného orgánu.

V tejto súvislosti certifikačný orgán vypracováva a predkladá do 31. marca kalendárneho roka Európskej komisii ročné výkazy s údajmi k 31. decembru predchádzajúceho roka obsahujúce tieto údaje:

- ⇒ sumy odpočítané z výkazov výdavkov predložených v priebehu predchádzajúceho roka následne po celkovom alebo čiastočnom stiahnutí (zrušení) príspevku na projekt,
- ⇒ vrátené sumy, ktoré boli odpočítané od výkazov výdavkov predložených v priebehu predchádzajúceho roka;
- ⇒ výkaz súm, ktoré mali byť vrátené k 31.12. predchádzajúceho roka zoradené podľa rokov, v ktorých boli vydané príkazy na vymáhanie, resp. žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov alebo právoplatné rozhodnutia vydané v správnom konaní,
- ⇒ zoznam súm, v prípade ktorých sa v priebehu predchádzajúceho roka stanovilo, že ich nemožno vymôcť, alebo v prípade ktorých sa neočakáva, že budú vrátené, zatriedených podľa rokov, v ktorých boli vydané príkazy na vrátenie.

V súvislosti so spracovaním ročných finančných výkazov je riadiaci orgán povinný poskytnúť súčinnosť vrátane informácií, najmä:

- ✓ **informácie o opatreniach, ktoré sa už vykonali alebo sa naďalej vyžadujú, podľa potreby, na úpravu riadiacich a kontrolných systémov;**

- ✓ informácie ako sa riadiaci orgán rozhodol alebo ako navrhuje opätovne použiť zrušené prostriedky a podľa potreby upraviť plán financovania pomoci;
- ✓ informácie o nevymožiteľných pohľadávkach - k 31. januáru kalendárneho roka riadiaci orgán alebo vypracuje a predloží certifikačnému orgánu do 31. januára kalendárneho roka zoznam prípadov za predchádzajúci rok, pri ktorých sumu nie je možné vymôcť, ani nemožno predpokladať, že bude vrátená v súlade s požiadavkou čl. 20 ods. 2 (d) nariadenia Komisie č. 1828/2006. Riadiaci orgán predkladá predmetný zoznam s nulovými hodnotami, ak neviduje žiadne takéto prípady.

4.10 Ukončenie pomoci EÚ

Na účely ukončenia pomoci EÚ v programovom období 2004 - 2006 členský štát predložil za každý programový dokument Európskej komisii tri základné dokumenty:

- ⇒ certifikovaný výkaz výdavkov ako súčasť záverečnej žiadosti o platbu;
- ⇒ záverečnú správu o implementácii programového dokumentu;
- ⇒ vyhlásenie o ukončení pomoci.

Všetky výdavky deklarované v záverečnej žiadosti o platbu zodpovedajú splatným alebo skutočne zaplateným výdavkom platobného orgánu, ktoré zároveň zodpovedajú platbám realizovaným konečnými prijímateľmi/prijímcami pomoci. Súčasťou záverečnej žiadosti o platbu je aj dodatok o vrátených finančných prostriedkoch, v ktorom sa uvádzajú príslušné sumy zodpovedajúce oznámeným nezrovnalostiam podľa príslušných nariadení EÚ.

V tejto súvislosti platobný orgán vydal metodické usmernenie MF SR č. 11/2007- U k ukončeniu pomoci zo štrukturálnych fondov pre programové obdobie 2004 – 2006 a metodické usmernenie MF SR č. 1/2008-U k ukončeniu pomoci z Kohézneho fondu a ISPA/Kohézneho fondu na programové obdobie 2004 – 2006, ktoré stanovujú záväzné termíny pre časovú oprávnenosť, spracovanie a úhradu žiadostí o platbu KP/PP, súhrnných žiadostí o platbu a záverečných žiadostí o platbu pre jednotlivé programové dokumenty vrátane termínov pre oznamovanie nezrovnalostí a vysporiadanie pohľadávok evidovaných v účtovníctve platobného orgánu.

Pokiaľ v čase predloženia záverečnej správy o implementácii programového dokumentu riadiaci orgán eviduje projekty, ktoré sú predmetom správneho konania, odvolacieho konania alebo súdneho konania, ktoré má účinok pozastavenia platby, musí riadiaci orgán pred termínom podania záverečnej správy o implementácii programového dokumentu rozhodnúť, či sa projekt stiahne z programu a (alebo) nahradí iným projektom alebo v programe zachová.

Ak v súdnom konaní alebo správnom konaní, ktoré majú účinok pozastavenia platby, ide o **nezrovnalosť**, ktorá **prekračuje sumu 10 000 EUR**, je potrebné túto skutočnosť oznámiť Európskemu úradu pre boj proti podvodom (OLAF EK). OLAF EK musí byť informovaný aj o ďalšom riešení nezrovnalostí, vrátane rozhodnutia stiahnuť projekt z programu alebo ho nahradiť, alebo o vrátení či nevrátení súm, ktoré boli nesprávne vyplatené.

V prípade **nezrovnalostí neprekračujúcich sumu 10 000 EUR**, ktorých vrátenie nie je možné, riadiaci orgán riadne zdokumentuje jednotlivé prípady nezrovnalostí v sume nižšej ako 10 000 EUR (najmä s ohľadom na preukázanie skutočností, že na národnej úrovni boli využité všetky dostupné možnosti, opravné prostriedky a právne postupy na spätné získanie prostriedkov z nevymožiteľnej pohľadávky) a predloží osobitnú správu platobnému orgánu podľa príslušných ustanovení nariadení EÚ. Nevymožiteľne pohľadávky vyplývajúce z nezrovnalostí neprekračujúcich sumu 10 000 EUR je možné zahrnúť do výkazu výdavkov záverečnej žiadosti o platbu a nebudú predmetom skúmania, ktoré stanovuje článok 5 ods. 2 nariadenia EK č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, resp. nariadenia EK č. 1831/1994.

Zostatkové sumy, ktoré má Európska komisia vyplatiť, alebo ktoré má platobný orgán povinnosť vrátiť v súvislosti s pozastavenými projektmi, tvoria nesplnený záväzok pre Slovenskú republiku a Európsku komisiu dovtedy, kým zodpovedné vnútroštátne orgány (súdny orgán alebo správny orgán) nevydadujú konečné rozhodnutie. Riadiaci orgán je povinný prostredníctvom aktualizácie správy o zistenej nezrovnalosti priebežne informovať Európsku komisiu o výsledku súdneho konania a/alebo správneho konania. V súlade s výsledkom súdneho konania a/alebo správneho konania dôjde podľa potreby po preskúmaní veci podľa 5 ods. 2 nariadenia EK č. 1681/1994 v znení nariadenia Komisie č. 2035/2005, resp. nariadenia EK č. 1831/1994, buď k uskutočneniu ďalších platieb, k vráteniu už zaplatených súm alebo sa už realizované platby potvrdia.

5. OPATRENIA NA PREDCHÁDZANIE VZNIKU NEZROVNALOSTÍ

Z dôvodu prevencie, zabránenia a zníženia rizika vzniku nezrovnalostí je potrebné pri riadení, kontrole a audite štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu dodržiavať tieto zásady správneho finančného riadenia²⁸, tzn. dodržiavanie:

- ⇒ **zásady hospodárnosti** - požiadavka, aby zdroje, ktoré používa orgán na výkon svojich činností, boli dané k dispozícii v správnom čase, vo vhodnom množstve a kvalite a za najlepšiu cenu;
- ⇒ **zásady účinnosti** - uplatnenie najlepšieho vzťahu medzi využívanými zdrojmi a dosiahnutým výsledkami;
- ⇒ **zásady efektívnosti** - týka sa plnenia stanovených špecifických cieľov a dosahovania plánovaných výsledkov.

Na národnej úrovni sú tieto zásady definované v zákone č. 502/2001 Z. z o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý ustanovuje aj definíciu **zásady účelnosti** ako vzťah medzi určeným účelom použitia verejných prostriedkov a skutočným účelom ich použitia.

²⁸ Pozri čl. 27 nariadenia Rady (ES) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev.

Zároveň je potrebné dodržiavať najmä tieto opatrenia:

5.1 Dodržiavanie zásady oddelenia funkcií

Dodržiavanie zásady oddelenia funkcií („funkčnej nezávislosti“) medzi jednotlivými orgánmi ako aj v rámci nich na základe jednoznačného vymedzenia týchto funkcií má veľký význam v rámci prevencie pred vznikom nezrovnalostí.

Certifikačný orgán musí mať zabezpečenú dostatočnú funkčnú nezávislosť tak, že ak dôjde k záveru, že podmienky na vydanie certifikátu nie sú splnené, certifikát nepodpíše.

Stupeň nezávislosti má byť zabezpečený tak, aby neexistovala žiadna pochybnosť, že práca je vykonávaná objektívne a certifikát k žiadosti o platbu je vydaný bez predpojatosti.

V súlade s čl. 58 nariadenia Rady č. 1083/2006/ čl. 57 nariadenia Rady č. 1198/2006 členský štát je povinný zabezpečiť inštitucionálne a funkčné oddelenie orgánov zapojených do systému riadenia a kontroly tak, aby bolo garantované dodržanie zásady oddelenia funkcií riadiaceho orgánu/sprostredkovateľského orgánu, certifikačného orgánu a orgánu auditu.

Adekvátne oddelenie funkcií je potrebné rešpektovať aj v rámci zodpovedností zabezpečovaných riadiacim orgánom/sprostredkovateľským orgánom, a to najmä oddelenie funkcií výberu a schvaľovania žiadostí o nenávratný finančný príspevok od funkcie overovania deklarovaných výdavkov prijímateľom.

V súlade s čl. 13 nariadenia EK č. 1828/2006 a čl. 39 nariadenia EK č. 498/2007 v prípade, že prijímateľ a riadiaci orgán/sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom pochádza z jedného subjektu verejnej správy, musí byť zabezpečené jednoznačné oddelenie funkcií, na účely deklarovania výdavkov a ich súladu s nariadeniami EÚ a právnymi predpismi SR má prijímateľ zavedené vlastné vnútorné kontrolné postupy.

Na účely vylúčenia akéhokoľvek rizika prekryvania, resp. nedostatočného oddelenia funkcií orgánov zapojených do systému riadenia a kontroly je potrebné, aby bolo zabezpečené prijatie najmä týchto opatrení:

- definícia funkcií orgánov zapojených do riadenia a kontroly a rozdelenie funkcií v rámci každého z nich,
- jednoznačne stanovenú organizačnú štruktúru a popis úloh a zodpovedností orgánov v rámci interných predpisov (napr. Organizačný poriadok),
- zrozumiteľný a jednoznačný (písomný) popis pracovných pozícií osôb, oddelenia alebo iného útvaru, ktoré plnia funkciu konkrétneho orgánu zapojeného do systému riadenia a kontroly.

5.2 Transparentné písomné postupy

Pri finančnom riadení sa dotknuté orgány (t.j. CO, RO, PJ, OA) riadia všeobecne záväznými právnymi predpismi, podrobnými písomnými postupmi, ktoré určujú:

- kto koná;
- čo koná;
- ako koná;
- v ktorej fáze koná;
- termín pre uskutočnenie čiastkového kroku;
- komu postupuje spis;
- ako postupuje spis;
- kam postupuje súvisiaci dokument;
- konkrétny formát žiadosti, oznámenia, správy, informácie;
- kde je príslušný dokument archivovaný;
- rozlíšenie medzi cirkuláciou originálov a kópií.

Tieto postupy sú súčasťou vnútorných manuálov procedúr orgánov ako súčasť interných predpisov zapojených do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu. Každý orgán zabezpečí, aby vnútorný manuál procedúr bol priebežne aktualizovaný a odzrkadľoval súlad realizovaných postupov so znením manuálu v čase jeho platnosti.

5.3 Stanovenie popisov konkrétnych pracovných pozícií

Popisy pracovných pozícií jednotlivých zamestnancov na rôznych úrovniach finančného riadenia sú súčasťou vnútorných manuálov procedúr orgánov zapojených do implementácie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu.

Schvaľovanie finančných operácií (napr. žiadosť o platbu), realizácia finančných operácií a účtovanie finančných operácií - sú vykonávané oddelene, t. j. v rámci jednej finančnej operácie nie je prípustné, aby všetky tri funkcie vykonával jeden zamestnanec. Certifikačný orgán a platobné jednotky zabezpečujú základné činnosti finančného riadenia prostredníctvom oddelených pozícií:

- finančného overovateľa,
- finančného manažéra,
- účtovníka,
- certifikátora výdavkov²⁹.

²⁹ Táto pozícia je vytvorená iba v rámci certifikačného orgánu. PJ má vytvorené len 3 vyššie uvedené pozície.

5.4 Zachovanie informačnej väzby medzi subjektmi

A. Informačná väzba medzi RO a SORO

Ak riadiaci orgán poveril niektorými úlohami sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom, má sa v rámci svojej zodpovednosti za implementáciu operačného programu ubezpečiť, že úlohy boli vykonané riadne. Môže to urobiť viacerými spôsobmi, vrátane

- ⇒ získania a preskúmania príslušných správ vypracovaných sprostredkovateľskými orgánmi pod riadiacimi orgánom,
- ⇒ preberania správ z vládneho auditu alebo vnútorného auditu vypracovaných v súvislosti s článkom 10 nariadenia Komisie č. 438/2001 a čl. 9 nariadenia Komisie č. 1386/2002, resp. čl. 16 nariadenia Komisie č. 1828/2006, ktoré majú zahŕňať preskúmania kontrol vykonaných podľa článku 4 nariadenia Komisie č. 438/2001, resp. preskúmania overovaní podľa čl. 13 nariadenia Komisie č. 1828/2006 a podľa čl. 39 nariadenia Komisie č. 498/2007 na úrovni sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom a
- ⇒ vykonania preskúmania kvality overovaní vykonaných sprostredkovateľskými orgánmi pod riadiacim orgánom.

B. Informovanosť a komunikácia s konečným prijímateľom

Na zabezpečenie predchádzania vzniku nezrovnalostí, pri vzniku nezrovnalostí, ako aj pri prijímaní nápravných opatrení v procese riešenia nezrovnalostí je nevyhnutná kontinuálna informačná väzba RO s prijímateľom. Riadiaci orgán/ sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom je zodpovedný za zabezpečenie informovanosti prijímateľa, napr. ohľadom špecifických podmienok dodávky tovarov a služieb v rámci projektu, dodržania finančného plánu projektu alebo dodržania časových lehôt a termínov v rámci implementácie projektu. Uvedené je zabezpečené primárne stanovením jednoznačných a zrozumiteľných podmienok vo výzve na predkladanie žiadosti o poskytnutie NFP, formou organizovania tzv. „informačných dní“ pre prijímateľa, ako aj jednoznačnými podmienkami dohodnutými na zmluvnom základe.

5.5 Transparentný a kontrolovateľný systém registrácie

Subjekty zapojené do finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu registrujú a uchovávajú účtovnú a podpornú dokumentáciu súvisiacu s finančným riadením prehľadným a ľahko kontrolovateľným systémom v súlade s registratúrnym poriadkom príslušného subjektu alebo v súlade s vnútornými smernicami podobného charakteru.

V súlade s nariadením Komisie č. 2355/2002 doplnujúcim nariadenie Komisie č. 438/2001, ktoré upravuje problematiku uchovávanía podporných dokumentov platí, že:

- ⇒ Podporné dokumenty týkajúce sa výdavkov a kontrol podľa článku 38 ods. 6 nariadenia Rady č. 1260/1999 zahŕňujú
  - dokumenty týkajúce sa vzniknutých a deklarovaných výdavkov a realizovaných platieb v rámci pomoci, a ktoré sú požadované pre adekvátny audit vrátane dokumentov, ktoré dokazujú skutočné dodanie tovarov a služieb v rámci spolufinancovaných operácií;
  - správy a dokumenty ku kontrolám vykonaných na základe článkov 4, 9, 10 a 15 nariadenia Komisie č. 438/2001.
- ⇒ Dokumenty musia byť uchovávané buď ako originály, alebo na všeobecne akceptovateľných nosičoch údajov. Všeobecne akceptovateľné nosiče údajov predovšetkým zahŕňajú:
  - fotokópie originálnych dokumentov;
  - mikrofíše originálnych dokumentov;
  - elektronické verzie originálnych dokumentov na optických nosičoch údajov (napr. CD-ROM, pevný disk alebo magnetický disk);
  - dokumenty existujúce len v elektronickej podobe.

V súlade s čl. 90 nariadenia Komisie č. 1083/2006/čl. 87 Nariadenie Rady č. 1198/2006:

Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá, ktorými sa spravuje štátna pomoc podľa článku 87 zmluvy, riadiaci orgán zabezpečí, aby všetky podporné dokumenty týkajúce sa výdavkov a auditov príslušného operačného programu zostali k dispozícii Komisii a Dvoru audítorov počas:

- troch rokov od ukončenia operačného programu podľa článku 89 ods. 3 nariadenia Komisie č. 1083/2006/ nariadenia Rady č. 1198/2006;
- troch rokov od roku, v ktorom sa operačný program ukončil čiastočne v prípade dokumentov týkajúcich sa výdavkov a auditov operácií.

Tieto lehoty sa prerušia v prípade súdnych konaní alebo na riadne odôvodnenú žiadosť Komisie.

Riadiaci orgán sprístupní Komisii na jej žiadosť zoznam dokončených operácií, ktoré boli predmetom čiastočného ukončenia podľa článku 88 nariadenia Komisie č. 1083/2006/podľa čl. 85 nariadenia Rady č. 1198/2006.

Dokumenty sa uchovávajú buď vo forme originálov, alebo na všeobecne prijímaných nosičoch dát pri verziách, ktorých zhoda s originálmi je overená.

V súlade s čl. 19 nariadenia Komisie č. 1828/2006/podľa čl. 45 nariadenia Komisie č. 498/2007 riadiaci orgán uchováva informácie potrebné na účely hodnotenia a podávania správ, vrátane informácií uvedených v článku 14/ článku 40, týkajúcich sa

operácií uvedených v článku 90 ods. 2 nariadenia č. 1083/2006/ v článku 87 ods. 2 nariadenia Rady č. 1198/2006, za celé obdobie uvedené v odseku 1 písm. a) tohto článku.

Dokumenty musia byť uchovávané buď ako originály, alebo na všeobecne akceptovateľných nosičoch údajov. Za všeobecne akceptovateľné nosiče údajov sa podľa čl. 19 nariadenia Komisie (č. 1828/2006/podľa čl. 45 nariadenia Komisie č. 498/2007 považujú minimálne:

- fotokópie originálnych dokumentov;
- mikrofiše originálnych dokumentov;
- elektronické verzie originálnych dokumentov na optických nosičoch údajov (napr. CD-ROM, pevný disk alebo magnetický disk);
- dokumenty existujúce len v elektronickej podobe.

RO/SORO, PJ, prípadne CO, ak bola záverečná žiadosť o platbu predmetom certifikačného overovania uchováva účtovnú dokumentáciu a podpornú dokumentáciu po zrealizovaní záverečnej žiadosti o platbu, a to po dobu 10 rokov od schválenia záverečnej žiadosti o platbu/ počas doby, ktorá je uvedená v dokumentoch platných pre finančné riadenie jednotlivých fondov.

5.6 Audit trail

Subjekty zapojené do finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu dodržiavajú a pravidelne aktualizujú vypracované a schválené audit traily, ktoré sú súčasťou vnútorných manuálov procedúr príslušných orgánov. Audit traily nadväzujú na metodické dokumenty schválené na národnej úrovni pre systém riadenia, systém finančného riadenia, kontrolu a auditu, ktoré definujú štandardné postupy a aktivity pre každý z procesov audit trailu. Jednotlivé orgány sú povinné rozpracovať štandardizované procesy až na úroveň jednotlivých pracovných pozícií týchto orgánov.

Audit trail predstavuje popis procesu, ktorý dostatočne podrobne popisuje proces riadenia a realizácie pomoci z fondov v požadovanej štruktúre tak, že je možné sledovať postup vykonávania procesu a jeho čiastkových krokov vrátane výstupu (relevantných dokumentov a pod.).

V súlade s článkom 15 nariadenia Komisie č. 1828/2006/ s článkom 41 nariadenia Komisie č. 498/2007 musí operačný program spĺňať kritéria audit trailu, ktorý umožní:

- ⇒ aby celkové sumy certifikované Európskou komisiou boli podložené podrobnými účtovnými dokladmi a podpornými dokladmi uchovávanými RO, CO, PJ a prijímateľmi pre všetky projekty;
- ⇒ overenie vyplatenia verejného príspevku prijímateľovi;
- ⇒ overenie aplikovania kritérií výberu projektov stanovených monitorovacím výborom;
- ⇒ aby každý projekt, kde je to relevantné, obsahoval technickú špecifikáciu a plán financovania, dokumenty týkajúce sa schválenia príspevku, dokumenty týkajúce sa procesu verejného obstarávania, monitorovacie správy a správy k vykonaným overeniam a auditom.

Popis jednotlivých procesov musí spĺňať podmienku dostatočnej prehľadnosti a úplnosti informácie, pričom popis procesu obsahuje najmä:

- ⇒ označenie procesu,
- ⇒ priradenie funkčnej zodpovednosti na úrovni pracovnej pozície,
- ⇒ lehota na vykonanie,
- ⇒ výstupy/dokumenty,
- ⇒ podpora informačných systémov.

5.7 Opis systémov riadenia a kontroly

Slovenská republika v rámci programového obdobia 2007 - 2013 po schválení operačného programu Európskou komisiou a pred predložením prvej žiadosti o platbu alebo najneskôr do 12 mesiacov po schválení posledného operačného programu EK, predložila EK opis systémov riadenia a kontroly vzťahujúci sa najmä na organizáciu a postupy RO, SORO, PJ, CO a OA.

Súčasťou opisu systémov riadenia a kontroly zasielaného na EK je správa, ktorá uvádza výsledky posúdenia zavedenia systémov riadenia a kontroly vykonaného v súlade s čl. 71 nariadenia Rady č. 1083/2006/ s čl. 71 nariadenia Rady č. 1198/2006 a poskytuje stanovisko k dodržaniu všeobecných zásad systému riadenia a kontroly vyplývajúcich z príslušných nariadení EÚ jednotlivými orgánmi na základe hodnotenia vykonaného podľa medzinárodných auditorských štandardov. V SR je orgánom zodpovedným za vykonanie posúdenia systémov riadenia a kontroly podľa čl. 71 nariadenia Rady č. 1083/2006/nariadenia Rady č. 1198/2006a a vydanie stanoviska EK sekcia auditu a kontroly MF SR (orgán auditu).

Orgán auditu na základe posúdenia systémov riadenia a kontroly podľa čl. 71 nariadenia Rady č. 1083/2006 nariadenia Rady č. 1198/2006 a zasiela na EK:

- ⇒ **priaznivé stanovisko** - v prípade súladu kľúčových prvkov riadiacich a kontrolných systémov s požiadavkami nariadení EÚ (čl. 58 až 62 nariadenia Rady č. 1083/2006),
- ⇒ **stanovisko s výhradami** - v prípade identifikovaného nesúladu k jednému alebo viacerým kľúčovým prvkom riadiacich a kontrolných systémov,

- ⇒ **nepriaznivé stanovisko** - v prípade, keď počet a závažnosť nedostatkov, pokiaľ ide o kľúčové prvky riadiacich a kontrolných systémov a vedľajšie prvky, vedú k rozsiahlemu nesúladu s požiadavkami všeobecných zásad systému riadenia a kontroly, resp. požiadavkami článkov 58 až 62 nariadenia č. 1083/2006/ článkov 57 až 61 nariadenia Rady č. 1198/2006.

Orgán auditu do 31. decembra každého roku na základe článku 62 ods. 1 písm. d) bodu ii) nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 a čl. 18 ods. 2 tohto nariadenia z výsledkov systémových auditov a auditov operácií, ktoré sa vykonali pod vedením orgánu auditu vydáva stanovisko o tom, či systém riadenia a kontroly funguje dostatočne účinne na to, aby poskytol primeranú záruku, že výkazy výdavkov, ktoré sa predkladajú Komisii, sú správne, a na základe toho primeranú záruku, že príslušné transakcie sú zákonné a správne. Stanovisko môže byť bez výhrad, s výhradami alebo nepriaznivé stanovisko.

5.8 Evidencia údajov v informačných systémoch

V procese informačných a finančných tokov, každý subjekt zúčastňujúci sa finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu zabezpečuje v príslušných informačných systémoch evidenciu a spracovanie údajov súvisiacich s realizáciou pomoci EÚ vrátane čerpania prostriedkov EÚ a prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie, za ktoré jednotlivé subjekty zodpovedajú.

V podmienkach Slovenskej republiky sú na účely evidencie údajov jednotlivých procesov systému riadenia, systému finančného riadenia, systému kontroly a auditu a systému ochrany finančných záujmov EÚ využívané tieto informačné systémy:

- ⇒ Monitorovací systém pre štrukturálne fondy a Kohézny fond -- ITMS - využíva sa na národnej úrovni k evidencii nezrovnalosti, správy o zistenej nezrovnalosti, rozhodnutia, žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov a oznámenia o vysporiadaní finančných vzťahov;
- ⇒ Informačný systém účtovníctva fondov - ISUF - využíva certifikačný orgán a platobné jednotky pre vedenie účtovníctva;
- ⇒ Rozpočtový informačný systém - RIS;
- ⇒ Informačný systém Štátnej pokladnice - IS ŠP;
- ⇒ Systém CEDIS;
- ⇒ Informačný systém Európskej komisie SFC - využíva certifikačný orgán k evidencii výkazu vo formáte podľa prílohy XI nariadenia Komisie č. 1828/2006;
- ⇒ Monitorovací systém pre nezrovnalosti IMS - využíva ÚV SR k evidencii štvrťročných hlásení zasielaných na OLAF.

V súlade s platnou legislatívou EÚ a schválenými metodickými dokumentmi na národnej úrovni pre oblasť riadenia, finančného riadenia, kontroly a auditu štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sú orgány zapojené do systému finančného riadenia a kontroly a auditu zodpovedné za priebežnú evidenciu údajov v informačných systémoch. Tieto orgány zodpovedajú za pravdivosť, úplnosť a správnosť zaevidovaných údajov v jednotlivých informačných systémoch.

5.9 Účtovný systém

V súlade s príslušnými článkami nariadení EÚ subjekty, ktoré sa zúčastňujú na finančnom riadení a implementácii pomoci vo vzťahu k podmienkam pre vedenie účtovného systému a účtovných záznamov musia spĺňať najmä tieto požiadavky:

- ⇒ výkaz výdavkov k žiadosti o platbu je presný, vychádza zo spoľahlivých účtovných systémov a je založený na overiteľných podporných dokumentoch;
- ⇒ výdavky vynaložené prijímateľom sú podložené faktúrami, prípadne dokladmi rovnocennej dôkaznej hodnoty a výpisom z bankového účtu;
- ⇒ účtovné záznamy o každom projekte v rámci operačného programu sú zaznamenávané a uchovávané v elektronickej podobe;
- ⇒ zabezpečiť, aby prijímateľ a iné orgány zapojené do implementácie projektov operácií viedli buď samostatný účtovný systém alebo vhodné kódové označenie účtov pre všetky transakcie súvisiace s projektom tak, aby neboli dotknuté vnútroštátne pravidlá.

Vzhľadom na to, že finančné toky prostriedkov EÚ zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu sa realizujú prostredníctvom štátneho rozpočtu, subjektmi, ktoré účtujú o poskytovaní a použití finančných prostriedkov EÚ a finančných prostriedkov na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu, sú certifikačný orgán a platobné jednotky.

Certifikačný orgán a platobné jednotky postupujú pri vedení účtovníctva v súlade s § 29 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v platnom znení. Certifikačný orgán a platobné jednotky vedú účtovníctvo ako sústavu účtovných záznamov v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov v rámci účtovníctva vnútornej organizačnej jednotky príslušného ministerstva alebo inej právnickej osoby, ktorej sú súčasťou, v ktorom osobitne zaznamenávajú a vykazujú všetky transakcie týkajúce sa finančných prostriedkov EÚ a finančných prostriedkov na spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu.

Certifikačný orgán a platobné jednotky vedú účtovníctvo správne, úplne, preukázateľne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Účtovná dokumentácia ako súhrn všetkých účtovných záznamov (najmä účtovné doklady, účtovné zápisy, účtovné knihy, účtový rozvrh a účtovná závierka) je vedená v elektronickej a písomnej forme a to spôsobom, ktorý zabezpečí trvalosť po celú dobu spracovania a úschovy účtovnej dokumentácie, t. j. musí byť dostatočne chránená pred jej možnou stratou, odcudzením, zneužitím, poškodením alebo zničením, vrátane elektronických nosičov dát.

Vedenie účtovníctva certifikačného orgánu a platobných jednotiek je zabezpečované prostredníctvom ISUF, ktorý je založený na spracovávaní procesov v prostredí SAP R/3 prostredníctvom jednotlivých modulov.

Prijímateľ a partner postupujú pri vedení účtovníctva v súlade s § 30 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v platnom znení. Prijímateľ a partner, ktorí sú účtovnou jednotkou podľa zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov účtujú o skutočnostiach týkajúcich sa projektu v analytickej evidencii a na analytických účtoch v členení podľa jednotlivých projektov, ak účtujú v sústave podvojného účtovníctva alebo v účtovných knihách používaných v sústave jednoduchého účtovníctva so slovným a číselným označením projektu v účtovných zápisoch, ak účtujú v sústave jednoduchého účtovníctva.

Prijímateľ a partner, ktorí nie sú účtovnou jednotkou podľa zákona o účtovníctve vedú evidenciu majetku, záväzkov, príjmov a výdavkov týkajúcich sa projektu v účtovných knihách používaných v sústave jednoduchého účtovníctva so slovným a číselným označením projektu pri zápisoch v nich, pričom na vedenie tejto evidencie, preukazovanie zápisov a spôsob oceňovania majetku a záväzkov sa primerane použijú ustanovenia zákona o účtovníctve o účtovných zápisoch, účtovnej dokumentácii a spôsobe oceňovania.

5.10 Výkon kontroly, auditu a certifikácie

5.10.1 Výkon kontroly riadiacim orgánom

Vykonanie predbežnej a priebežnej kontroly/administratívnej kontroly ako kontrol pred vyúčtovaním finančnej operácie predstavujú preventívne postupy, ktoré vedú k prevencii a odstráneniu nezrovnalostí pred realizáciou finančnej operácie a v rámci systému riadenia a kontroly vedú k odstráneniu samotných príčin vzniku nezrovnalosti.

Kontroly podľa článku 13 nariadenia Európskej komisie č. 1828/2006 predstavujú každodenné kontroly riadenia procesov, za ktoré je riadiaci orgán zodpovedný, vykonávané s cieľom overiť dodávky spolufinancovaných výrobkov a služieb, reálnosť nárokových výdavkov a dodržiavanie podmienok príslušného rozhodnutia Komisie a uplatňovaných vnútroštátnych predpisov a predpisov Európskej únie.

Všetky dokumenty súvisiace s finančným riadením štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu (napr. žiadosti prijímateľa o platbu, súhrnné žiadosti o platbu, príkazy na úhradu, bankové výpisy a ostatné účtovné doklady) sú pred ich schválením a účtovným zaevidovaním overené podľa kontrolných zoznamov. Kontrolné zoznamy sú súčasťou vnútorných manuálov procedúr.

Pri výkone kontroly postupuje riadiaci orgán v súlade s § 24b až 24j zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov. Kontrola samotného projektu sa člení na výkon

- administratívnej kontroly a
- kontroly na mieste.

Podľa čl. 60, písmena b) nariadenia Rady č. 1083/2006/podľa čl. 59, písmena b) nariadenia Rady č. 1198/2006 medzi funkcie riadiaceho orgánu patrí overenie toho, že spolufinancované produkty sa dodajú a spolufinancované služby sa poskytnú a overenie, že výdavky na operácie vykázané prijímateľmi sa skutočne vynaložili a sú v súlade s predpismi Spoločenstva a vnútroštátnymi predpismi; preverovanie jednotlivých operácií na mieste sa môže vykonávať na vzorke a v nadväznosti na čl. 13 nariadenia Európskej komisie č. 1828/2006/ čl. 39 nariadenia Komisie č. 498/2007.

Administratívne kontroly samé o sebe nepostačujú na poskytnutie ubezpečenia o všetkých prvkoch týkajúcich sa zákonnosti a regulárnosti výdavkov, a preto je veľmi dôležité, aby sa vykonali kontroly na mieste, ktoré majú skontrolovať najmä reálnosť projektu, dodanie výrobku/služby plne v súlade s podmienkami / rozhodnutím o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, y o poskytnutí nenávratného finančného príspevku, fyzický pokrok, dodržiavanie predpisov Európskej únie o zverejňovaní, ako aj zhodu postupov verejného obstarávania s predpismi. Kontroly na mieste sa môžu použiť aj na kontrolu toho, či prijímateľ poskytuje presné informácie, pokiaľ ide o fyzickú a finančnú realizáciu projektu. V rámci postupov sa vyžaduje vedenie evidencie o kontrolách projektov na mieste. Eviduje sa vykonaná práca, výsledky kontroly a opatrenia, ktoré sa prijali v súvislosti s riešením nezrovnalostí.

Riadiace orgány sú zodpovedné za účinnosť, správnosť riadenia a vykonávania pomoci, a to najmä za:

- ⇒ zabezpečenie správnosti činností financovaných v rámci pomoci, najmä zavedením vnútorných kontrol pri súčasnom dodržiavaní zásad riadnej správy finančných prostriedkov;
- ⇒ zabezpečenie súladu s politikami Európskej únie v súvislosti s uplatňovaním pravidiel Európskej únie, okrem iného, pre udeľovanie verejných zákaziek; a
- ⇒ zabezpečenie súladu s povinnosťami týkajúcimi sa informácií a zverejňovania.

V súlade s nariadením Európskej komisie č. 1083/2006/nariadením Rady č. 1198/2006 je riadiaci orgán zodpovedný za riadenie a vykonávanie operačného programu v súlade so zásadou správneho finančného riadenia, a najmä za:

- ⇒ zabezpečenie, aby sa operácie na financovanie vyberali v súlade s kritériami vzťahujúcimi sa na operačný program a aby dodržiavali uplatniteľné predpisy Európskej únie a vnútroštátne predpisy počas celého obdobia vykonávania;
- ⇒ overenie toho, že spolufinancované produkty sa dodajú a spolufinancované služby sa poskytnú a za overenie, že výdavky na operácie vykázané prijímateľmi sa skutočne vynaložili a sú v súlade s predpismi Európskej únie a vnútroštátnymi predpismi;

- ⇒ zabezpečenie, aby certifikačný orgán dostal na účely certifikácie všetky potrebné informácie o postupoch a overeniach vykonaných v súvislosti s nárokoványmi výdavkami v súhrnnej žiadosti o platbu resp. žiadosti o platbu;

Je nevyhnutné zabezpečiť adekvátne oddelenie úloh v rámci RO, a to zodpovednosť RO za vykonávanie výberu a schvaľovania operácií/projektu na jednej strane a overovanie a schvaľovania finančných operácií/výdavkov zo strany RO na strane druhej.

Riadiaci orgán má právo vykonať niektoré kontroly na úrovni sprostredkovateľského orgánu tak, aby v prípade podozrenia, že kontroly, na ktorých výkon splnomocnil SORO, sa nevykonávajú riadne, mohol zhodnotiť na základe preskúmania obmedzenej vzorky kontrol vykonaných sprostredkovateľským orgánom, ako sa tieto kontroly vykonali.

V prípade, že SORO predloží súhrnnú žiadosť o platbu vrátane čiastkového výkazu výdavkov CO, kontrol/ riadenia musia byť vykonané z úrovne SORO. RO musí zaistiť, že koneční prijímatelia/prijemcovia pomoci/prijímatelia budú schopní splniť podmienky určené v zmluve o poskytnutí NFP/rozhodnutí o schválení žiadosti, ak je riadiaci orgán a prijímateľ tá istá osoba, a podmienky oprávnenosti nárokoványmi výdavkami pred schválením finančných operácií. Z tohto dôvodu nie je potrebné ako preventívne opatrenie kontrola na mieste vykonané bezodkladne po začatí projektu. Neodporúča sa, aby kontroly na mieste boli vykonávané iba po ukončení projektu. **Naopak je vhodné a potrebné, aby kontrola na mieste bola vykonaná počas realizácie projektu, v podmienkach jeho fyzického aj finančného pokroku.** Podľa odporúčaní Európskej komisie (predovšetkým v rámci ESF projektov) kontroly na mieste majú byť vykonané počas implementácie projektu, t. j. pred ukončením projektu z dôvodu, že kontrola na mieste je rozhodujúca, aby sa skontrolovala realita takýchto finančných operácií.

Zároveň je zodpovednosťou RO zabezpečiť, aby vybrané operácie/projekty, financované z prostriedkov EÚ boli v súlade s kritériami určenými pre jednotlivý operačný program a v súlade s aplikovanými pravidlami EÚ a SR, hlavne kritériá týkajúce sa oprávnenosti výdavkov určenými na európskej a národnej úrovni v rámci celého implementačného obdobia. V súvislosti s tým, RO musí zabezpečiť, aby koneční prijímatelia/prijemcovia pomoci/prijímatelia boli informovaní o špecifických podmienkach týkajúcich sa produktov alebo služieb poskytnutých v rámci projektu, finančnom pláne časovom limite pre realizáciu projektu/jednotlivých operácií a o finančných a iných informáciách, aby boli jednotlivé špecifické podmienky, finančný plán dodržané a komunikované. V súlade s osvedčenými postupmi Európska komisia odporúča, aby RO stanovil vhodné kritériá na účely zhodnotenia schopnosti prijímateľa dodržať podmienky pre implementáciu projektu. Kritériá môžu byť odlišné v závislosti od typu projektu, ale môžu zahŕňať, okrem iného, zhodnotenie finančného postavenia prijímateľa, odbornosť a skúsenosti zamestnancov prijímateľa a jeho administratívnej a operačnej štruktúry.

Načasovanie vykonania kontrol riadenia s ohľadom na výdavok v konkrétnej žiadosti o platbu a kontrola na mieste by malo byť ukončené predtým, ako CO predloží certifikovaný výkaz výdavkov k žiadosti o platbu Európskej komisii.

Nezrovnalosti zistené počas kontrol sa majú zaznamenať a každá nápravná a/alebo následná činnosť sa má zdokumentovať. Následná činnosť zahŕňa najmä predloženie správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov.

5.10.2 Výkon certifikácie prostredníctvom certifikačného orgánu

Pre programové obdobie 2007 - 2013 certifikačný orgán sa pred certifikáciou výdavkov Európskej komisii musí ubezpečiť o splnení nasledovných podmienok:

- ⇒ riadiace orgány, sprostredkovateľské orgány pod riadiacim orgánom a platobné jednotky splnili požiadavky nariadenia Rady č. 1083/2006/nariadenia Rady č. 1198/2006, a to najmä, že:
  - pomoc je riadená v súlade s právnymi predpismi EÚ a prijaté finančné prostriedky z EÚ sa používajú podľa princípov správneho finančného riadenia;
  - dochádza k zabráneniu vzniku nezrovnalostí, prípadne po ich vzniku sú zisťované a sú uskutočnené zodpovedajúce nápravné opatrenia a sú oznamované Európskej komisii v súlade s právnymi predpismi EÚ, vrátane pokroku v správnych a súdnych konaniach;
  - sú splnené náležitosti predloženia priebežných platieb a záverečnej platby;
  - sa dodržali rozhodnutia Európskej komisie v zmysle čl. 32 nariadenia Rady č. 1083/2006/ čl. 17 nariadenia Rady č. 1198/2006.
- ⇒ čiastkové výkazy výdavkov predložené platobnými jednotkami zahŕňajú iba výdavky:
  - skutočne realizované v rámci obdobia oprávnenosti stanoveného v zmysle čl. 56 nariadenia Rady č. 1083/2006/ čl. 55 nariadenia Rady č. 1198/2006 doložené prijatými účtovnými dokladmi. Do čiastkového výkazu výdavkov môže platobná jednotka zahrnúť oprávnené výdavky skutočne vynaložené prijímateľmi;
  - realizované v rámci operácií vybraných na podporu v súlade s výberovými kritériami a procesmi, ktoré podliehali právnym predpisom EÚ počas celého obdobia ich realizácie;
  - vynaložené na opatrenia, pre ktoré bola štátna pomoc v plnom rozsahu formálne schválená Európskou komisiou.

Na účely zabezpečenia súladu požiadaviek podľa čl. 61 nariadenia Rady č. 1083/2006/ čl. 60 nariadenia Rady č. 1198/2006 certifikačný orgán overuje postupy riadiacich orgánov, sprostredkovateľských orgánov pod riadiacim orgánom a platobných jednotiek, a to najmä prostredníctvom nasledovných činností:

- ⇒ overenia súladu postupov s vnútornými manuálmi týchto orgánov;
- ⇒ zohľadnenia správ z vládnych auditov vykonaných orgánom auditu alebo orgánom zúčastneným na vykonávaní vládneho auditu a prizvanou osobou a protokolov z kontrol vykonaných podľa zákona č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov na účely certifikácie;
- ⇒ zohľadnenia správ o výsledkoch externého auditu riadiaceho orgánu a platobnej jednotky;

- ⇒ overovania na všetkých úrovniach finančného riadenia, vrátane prijímateľa s cieľom uistenia sa o postupoch riadiaceho orgánu, sprostredkovateľských orgánov pod riadiacim orgánom a platobnej jednotky v rámci certifikácie výkazu výdavkov Európskej komisii;
- ⇒ využívania informácií zo správ o zistených nezrovnalostiach;
- ⇒ zúčastňovania sa zasadnutí komisií na výber projektov v úlohe pozorovateľa.

CO asistuje pri výkone auditov realizovaných kontrolnými a audítorskými orgánmi SR, Najvyšším kontrolným úradom SR, generálnymi riaditeľstvami Európskej komisie, OLAF, ako aj externými audítorskými spoločnosťami a vypracováva odborné stanoviská k návrhom správ z uskutočnených auditov;

Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov ES v znení neskorších predpisov v § 25 definuje pojmy certifikácia a certifikačné overovanie. Zároveň sú v § 25 citovaného zákona ustanovené povinnosti relevantných subjektov pri výkone certifikačného overovania, a to:

Riadiaci orgán a platobná jednotka:

- ⇒ umožnia vykonávanie certifikačného overovania a poskytnú na jeho vykonávanie súčinnosť; táto povinnosť sa vzťahuje aj na prijímateľa a partnera,
- ⇒ umožnia účasť zástupcu certifikačného orgánu na zasadnutí výberovej komisie v pozícii pozorovateľa; táto povinnosť sa nevzťahuje na platobnú jednotku,
- ⇒ predkladajú certifikačnému orgánu správy o výsledkoch kontrol, vládneho auditu, auditu podľa osobitného predpisu alebo informáciu o opatreniach prijatých na odstránenie zistených nedostatkov.

5.10.3 Výkon vládneho auditu orgánom auditu a spolupracujúcimi orgánmi

V súlade s čl. 59 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 je členský štát povinný pre každý operačný program zriadiť orgán auditu. Tento orgán ako aj spolupracujúce orgány musia byť funkčne nezávislé od riadiaceho orgánu, certifikačného orgánu a platobnej jednotky. Orgán auditu musí rovnako zabezpečiť, aby sa v rámci výkonu vládnych auditov zohľadňovali medzinárodne uznávané audítorské štandardy. Orgán auditu koordinuje centrálné plánovanie, výkon a monitorovanie výsledkov z vládnych auditov. V podmienkach Slovenskej republiky plní úlohy orgánu auditu v zmysle uznesenia vlády SR č. 457/2006 zo dňa 17. 05. 2006 a § 3 písm. e) zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov Ministerstvo financií SR. Podľa organizačného poriadku Ministerstva financií SR plní úlohu orgánu auditu sekcia auditu a kontroly.

Orgán auditu zodpovedá najmä za:

- a) zabezpečenie, aby sa vládny audit vykonával s cieľom overiť účinnosť fungovania systémov riadenia a kontroly operačného programu;
  - b) zabezpečenie, aby sa vládny audit vykonával na vhodnej vzorke, aby sa preverili výdavky deklarované Európskej komisii;
  - c) vypracovanie ročného plánu vládnych auditov na príslušný kalendárny rok;
  - d) zabezpečenie metodického dohľadu nad spolupracujúcimi orgánmi;
  - e) zabezpečenie kvalifikovaných zamestnancov na vykonávanie vládneho auditu;
  - f) zabezpečenie, aby sa v rámci vládneho auditu zohľadňovali vybrané medzinárodne uznávané audítorské štandardy;
  - g) zabezpečenie vzdelávania zamestnancov vykonávajúcich vládny audit;
  - h) monitorovanie výsledkov z vládnych auditov;
  - i) spoluprácu pri výkone auditu externými subjektmi, napr. Európskou komisiou, Európskym dvorom audítorov;
  - j) predloženie Európskej komisii stratégie auditu do deviatich mesiacov od schválenia operačného programu, ktorá sa zaoberá subjektmi vykonávajúcimi vládny audit, použitou metódou, popisom výkonu dohľadu nad spolupracujúcimi orgánmi, metódou výberu vzorky na vládny audit a orientačným plánom vládnych auditov s cieľom zabezpečiť, aby sa vládny auditom podrobili hlavné subjekty, a aby boli vládne audity celého programového obdobia rozvrhnuté rovnomerne.
- k) do 31. decembra každého roku od roku 2008 do 2015 za:
- predloženie výročnej kontrolnej správy Európskej komisii za operačný program resp. operačné programy, ktorá obsahuje zistené skutočnosti z vládnych auditov vykonaných počas predchádzajúceho 12-mesačného obdobia, ktoré sa končí 30. júna dotknutého roku v súlade so stratégiou auditu operačného programu resp. operačných programov a uvádza nedostatky zistené v systémoch riadenia a kontroly programu. Prvá správa, ktorá sa predloží do 31. decembra 2008, sa vzťahuje na obdobie od 1. januára 2007 do 30. júna 2008. Informácie týkajúce sa overovaní vykonaných po 1. júli 2015 sa zahrnú do záverečnej správy, ktorá je podkladom pre vyhlásenie o ukončení uvedené v písmene e) čl. 62 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006;
  - na základe vládnych auditov, ktoré sa vykonali pod jeho vedením, vydanie stanoviska o tom, či systém riadenia a kontroly operačného programu, resp. operačných programov funguje dostatočne účinne na to, aby poskytol primeranú záruku, že výkazy výdavkov, ktoré sa predkladajú Európskej komisii, sú správne a na základe toho primeranú záruku, že príslušné transakcie sú zákonné a správne;
  - predloženie v prípadoch stanovených v čl. 88 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 vyhlásenia o čiastočnom ukončení operačného programu, ktorým sa posudzuje zákonnosť a správnosť príslušných výdavkov;
- l) predloženie Európskej komisii najneskôr do 31. marca 2017 vyhlásenia o ukončení operačného programu, resp.

operačných programov, ktoré posudzuje platnosť žiadosti o záverečnú platbu a zákonnosť a správnosť príslušných transakcií zahrnutých do záverečného výkazu výdavkov, ktorý je doložený záverečnou kontrolnou správou;

- m) spoluprácu s certifikačným orgánom a orgánom zabezpečujúcim ochranu finančných záujmov EÚ v záležitostiach týkajúcich sa nezrovnalostí a ochrany finančných záujmov EÚ;
- n) predkladanie správ zo všetkých vládnych auditov vrátane identifikovaných nezrovnalostí vykonaných orgánom auditu, resp. spolupracujúcimi orgánmi (v elektronickej forme na e-mail CO_spravyVLA@mfsr.sk) prostredníctvom vedúceho auditorskej skupiny certifikačnému orgánu a riadiacemu orgánu najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- o) vypracovanie správy o zistenej nezrovnalosti na základe vykonaného vládneho auditu a predloženie správy o zistenej nezrovnalosti v písomnej forme riadiacemu orgánu, platobnej jednotke a certifikačnému orgánu najneskôr do 15. kalendárneho dňa nasledujúceho mesiaca po mesiaci, v ktorom bola správa z vládneho auditu/čiastková správa z vládneho auditu doručená auditovanej osobe;
- p) evidovanie a aktualizovanie údajov súvisiacich s vládnymi auditmi a zistenými nezrovnalosťami v ITMS a CEDIS;
- q) vypracovanie správy o výsledku posudzovania riadiacich a kontrolných systémov a stanovísk k ich súladu s čl. 58 – 62 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 pre všetky operačné programy cieľa 1 a 2 a Programu cezhraničnej spolupráce SR – ČR v zmysle čl. 71 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006;
- r) predkladanie ročných súhrnov dostupných auditov a vyhlásení Európskej komisii v zmysle čl. 53b (3) nariadenia (ES, Euratom) č. 1605/2002 o finančnom nariadení vzťahujúcom sa na všeobecný rozpočet Európskej únie;
- s) predkladanie nasledovných informácií certifikačnému orgánu bezodkladne, najneskôr do 15 kalendárnych dní od ich doručenia orgánu auditu v elektronickej forme na adresu CO_spravyVLA@mfsr.sk:
  - písomnej informácie prijatej od auditovanej osoby (prijímateľa) o zohľadnení odporúčaní uvedených v predbežnej správe/predbežnej čiastkovej správe z vládneho auditu prijatím opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládnym auditom a na odstránenie príčin ich vzniku, alebo s uvedením dôvodov, pre ktoré neboli tieto odporúčania zohľadnené,
  - písomnej informácie o opatreniach prijatých od auditovanej osoby (prijímateľa) na nápravu nedostatkov zistených vládnym auditom a na odstránenie príčin ich vzniku, ku ktorým nie sú v čiastkovej správe z vládneho auditu uvedené odporúčania,
  - písomných správ prijatých od auditovanej osoby (prijímateľa) o splnení opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládnym auditom a odstránení príčin ich vzniku a o zohľadnení odporúčaní;

Orgán auditu, spolupracujúce orgány v prerokovaných správach z vládnych auditov vrátane schválených správ o zistených nezrovnalostiach pre projekty štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu zdokumentujú zistené nezrovnalosti a zároveň zaevidujú príslušné údaje o zisteníach a nezrovnalostiach do ITMS a CEDIS.

V prípade, že na základe výsledkov vykonaných vládnych auditov (viď vyššie) jednotlivé nedostatky spĺňajú skutkovú podstatu nezrovnalosti, je subjekt, ktorý zisti nezrovnalosť povinný oznámiť nezrovnalosť a postupovať podľa ustanovení tohto usmernenia uvedených v časti 4.4.2 a 4.5 a nasledujúce.

5.11 Zvyšovanie odbornej kvalifikácie a transfer skúseností

V rámci predchádzania vzniku nezrovnalostí, chýb a nedostatkov v nastavenom systéme na všetkých úrovniach riadenia, finančného riadenia a kontroly je potrebné zabezpečiť kontinuálny proces vzdelávania zamestnancov a odbornej prípravy s dôrazom na praktické skúsenosti a príklady z praxe. Školiace a vzdelávacie aktivity na účely priebežného zvyšovania odbornej kvalifikácie zamestnancov a transfer kvalitných znalostí a skúseností v oblasti riadenia, finančného riadenia, kontroly a auditu je potrebné sústrediť najmä na najnižšiu úroveň riadenia, t.j. vedúcich oddelení a úroveň odborných referentov.

Z úrovne najvyššieho manažmentu riadiacich orgánov, sprostredkovateľských orgánov, certifikačného orgánu a kontrolných orgánov je potrebné v rámci stratégie personálnych zdrojov zabezpečiť kvalitný systém riadenia ľudských zdrojov, ktorého výsledkom z dlhodobého časového hľadiska je stabilizácia už vyškoleného personálu so skúsenosťami, **individuálna osobná angažovanosť, konštruktívny prístup a ďalšia motivácia** pre zefektívňovanie a zlepšovanie prvkov nastaveného systému implementácie fondov EÚ.

Špeciálnu pozornosť je potrebné venovať kvalite požiadaviek na prijímanie nových zamestnancov, úvodnej starostlivosti o nových zamestnancov zaškolením v súlade s cieľene nastaveným plánom vzdelávania a najmä formou zabezpečenia kvalitného transferu skúsenosti v nábehovej fáze pracovného výkonu zamestnanca na **princípe „seniorského dohľadu“** z interných zdrojov.

6. PRÍLOHY

Príloha A1	Kódovník nezrovnalostí OLAF
Príloha A2	Správa o zistenej nezrovnalosti
Príloha A3	Výkaz nezrovnalostí a vratiek
Príloha A4	Postupový diagram nezrovnalostí z hľadiska sekcie auditu a kontroly MF SR (orgán auditu) a spolupracujúcich orgánov
Príloha A5	Pokyn k vyplneniu formuláru „Správa o zistenej nezrovnalosti“
Príloha A6	Rozšírené definície typov nezrovnalostí